

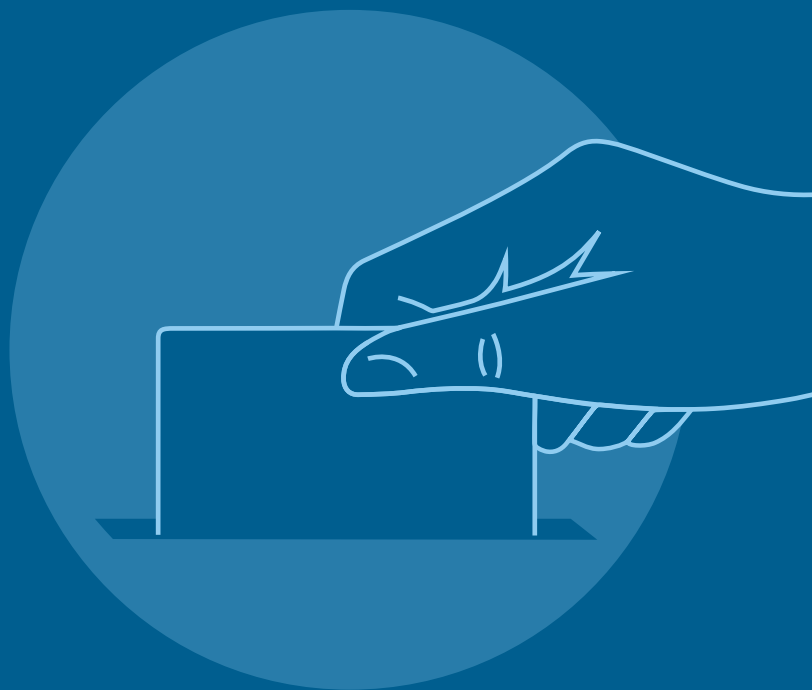
2024

PRESIDENTVALET OCH
EUROPAPARLAMENTSVALET

1

VALANVISNINGAR

Kommunala centralvalnämndens uppgifter

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VAALIT
VAL

VALANVISNINGARNA FÖR VAL SOM FÖRRÄTTAS 2024

Justitieministeriet utfärdar med stöd av 10 § i vallagen (714/1998) för vederbörande valmyndigheter följande valanvisningar för presidentvalet den 28 januari 2024 och för europaparlamentvalet den 9 juni 2024. Valanvisningarna gäller fr.o.m. den 1 november 2023 t.o.m. den 30 juni 2024.

Valanvisningar

- Nr. 1: Kommunala centralvalnämndens uppgifter
- Nr. 2: Valnämndens uppgifter
- Nr. 3: Förhandsröstning på en anstalt
- Nr. 4: Förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet
- Nr. 5: Hemmaröstning
- Nr. 6: Förhandsröstning utomlands
- Nr. 7: Valkrets-nämndens uppgifter

Helsingfors den 20 oktober 2023

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Specialsakkunnig

Laura Nurminen

Besöksadress
Södra esplanaden 10
HELSINGFORS

Postadress
PB 25
00023 STATSRÅDET

Telefon
02951 6001

Fax
09 1606 7730

E-post
justitieministeriet@om.fi

Julkaisija: OIKEUSMINISTERIÖ
Utgivare: JUSTITIEMINISTERIET

Teksti: Oikeusministeriö
Text: Justitieministeriet

Paino: Grano Oy, 2023
Tryckning: Grano Oy, 2023

Innehåll:

1. ALLMÄNT OM VALET 2024	6
2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER	9
2.1 Allmänt	9
2.2 Valmyndigheternas behörighet, jäv och ansvar	9
3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN	11
3.1 Centralvalnämndens sammansättning	11
4. FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER	13
4.1 Information om röstningsarrangemang	13
4.2 Utbildning av kommunens valmyndigheter	14
4.3 Översändande av valmaterial	15
4.4 Ibruktagande av valdatasystemet	26
4.5 Förberedelser inför röstningen på valdagen	28
4.6 Förberedelser inför förhandsröstningen	33
4.7 Förberedelser inför röstning på anstalter	36
4.8 Förberedelser inför hemmaröstning	37
4.9 Befullmäktigande av valobservatörer	46
5. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGSHANDLINGAR OCH BREV RÖSTNINGSHANDLINGAR	47
5.1 Mottagande av handlingar som ska granskas hos centralvalnämnden	47
5.2 Förvaring av inkomna ytterkuvert	50
5.3 Inspektionsförfarandet	50
5.4 Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd	75
6. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM	76
7. PRELIMINÄR RÖSTRÄKNING	80
7.1 Förberedande åtgärder	80
7.2 Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen	81
8. ÅTGÄRDER EFTER VALET	82
8.1 Insamling av uppgifter om medborgarskap vid Europaparlamentsvalet	82
8.2 Arkivering och förstörande av valhandlingar	83
8.3 Förvaring av oanvända handlingar samt materialet och möbler	85
9. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSOMRÅDEN ..	86
9.1 Allmänt	86
9.2 Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden	88

10. ÖVRIGA ANVISNINGAR	93
10.1 Utomhusaffischering	93
10.2 Jouren hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata gällande rösträttsregistret	93
10.3 Justitieministeriets servicenummer för väljarna	94
10.4 Justitieministeriets valwebbplats	94
10.5 Justitieministeriets kontaktuppgifter	94
10.6 Utrikesministeriets kontaktuppgifter	94

Bilagor:

BILAGA 1: Vallagen (714/1998)	95
BILAGA 2a: Vallängdens pärmlblad	137
BILAGA 2b: Vallängdens uträkningssida	138
BILAGA 2c: Vallängdssida	139
BILAGA 2d: Stödförteckning till vallängden: Väljare som röstat på förhand	140
BILAGA 2e: Anvisning för att binda samman pappersvallängden	141
BILAGA 3: Röstsedel	142
BILAGA 4a: Meddelandekort 3r	143
BILAGA 4b: Meddelandekort 3u	145
BILAGA 5a1: Följebrevsblankett (med kvitteringsanteckning)	147
BILAGA 5a2: Följebrevsblankett (utan kvitteringsanteckning)	148
BILAGA 5b: Följebrevsblankett för hemmaröstning	149
BILAGA 5c: Följebrev för brevröstning	150
BILAGA 6a: Valkuvert	151
BILAGA 6b: Valkuvert för brevröstning	152
BILAGA 7a: Ytterkuvert	153
BILAGA 7b: Ytterkuvert för brevröstning	154
BILAGA 8: Förteckning över dem som röstat	155
BILAGA 9: Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert	157
BILAGA 10: Hemmaröstningsblankett	158
BILAGA 11: Blankett för valprotokollet	160
BILAGA 12: Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen	164
BILAGA 13: Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver	165
BILAGA 14: Checklista för röstningsställes tillgänglighet	167
BILAGA 15: Vissa tidsfrister i presidentvalet 2024 och Vissa tidsfrister i Europaparlamentsval 2024	168

Till läsaren

Välkommen till ditt viktiga uppdrag i valet! Ditt uppdrag är ansvarsfullt, men vallagen, den här anvisningen samt utbildningen ger dig all information du behöver.

Börja med att bekanta dig med vallagen, till exempel genom att skriva ut det på papper till dig själv på adressen <https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980714>. Bekanta dig noggrant med den och ha den till hands när du sköter ditt uppdrag. De delar av vallagen som tillämpas vid presidentval och Europaparlamentsval har också sammanställts som bilaga till denna valanvisning (bilaga 1).

Hur förhandsröstningen går till beskrivs i detalj i 5 kap. (46–66 §) i vallagen. Hur röstningen går till på valdagen beskrivs i detalj i lagens 6 kap. (67–83 §). Om du arbetar med granskning av förhandsröstningshandlingar ska dessutom bestämmelserna om brevröstning i 5 a kap. i vallagen tillämpas. Var uppmärksam på 184–186 § i vallagen, eftersom dessa bestämmelser gäller dina skyldigheter när du sköter valuppdrag. Bestämmelser om presidentvalet finns i 10 kap. i vallagen och om Europaparlamentsvalet i 12 kap. i samma lag.

När du har studerat vallagens bestämmelser om ditt uppdrag, läs den här anvisningen för att få ytterligare information.

På valmyndigheternas verksamhet tillämpas dessutom kommunallagen (410/2015) och förvaltningslagen (434/2003). Principerna för god förvaltning gäller också valmyndigheter. Det innebär t.ex. att du som valmyndighet ska sköta dina uppgifter utan att diskriminera någon och betjäna dem som röstar på ett korrekt och vänligt sätt. Det bästa sättet att få råd om tolkningen av kommunallagen är att kontakta Kommunförbundets jurister.

Valpoolen, justitieministeriets databank för valmyndigheter, finns på adressen www.vaalit.fi/sv/valpoolen. Valpoolen fungerar som en materialbank där valmyndigheterna kan hitta information om vilka myndigheter som ansvarar för de olika områdena av valarrangemangen, samlade anvisningar om val och förslag på hur man kan gå till väga i olika situationer i samband med valberedskapen.

Innan denna anvisning publicerades har justitieministeriet skickat ett brev till kommunerna (2.6.2023). Brevet finns också på webbplatsen valfinland.fi. Brevet innehåller bland annat anvisningar om hur röstningsställena ska väljas och utrustas samt om jäv och behörighet för valmyndigheter.

Ha alltid vallagen och denna anvisning till hands när du sköter dina uppgifter, så har du svaren på de flesta frågor inom räckhåll.

Eftersom två val förrättas år 2024, presidentvalet och Europaparlamentsvalet, är dessa valanvisningar gemensamma för båda valen. Spara alltså denna anvisning efter presidentvalet också för Europaparlamentsvalet.

1. ALLMÄNT OM VALET 2024

Presidentvalet 2024

Valet av republikens president (presidentvalet) förrättas söndagen den 28 januari 2024. Förhandsröstning ordnas i Finland den 17–23 januari 2024 och utomlands den 17–20 januari 2024. Ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen dock inledas redan den 10 januari 2024.

Det eventuella andra valet (andra omgången) i presidentvalet förrättas söndagen den 11 februari 2024. Förhandsröstning vid det andra valet ordnas i Finland mellan den 31 januari och den 6 februari 2024 samt utomlands vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg mellan den 31 januari och den 3 februari 2024.

Europaparlamentsvalet 2024

Europaparlamentsvalet förrättas söndagen den 9 juni 2024. Förhandsröstning ordnas i Finland mellan den 29 maj och 4 juni 2024 och utomlands mellan den 29 maj och 1 juni 2024. Ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen dock inledas redan den 22 maj 2024.

Vallagstiftning

Bestämmelser om förrättande av presidentval finns i 54 och 55 § i grundlagen samt i vallagen (714/1998; <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980714>).

Bestämmelser om förrättning av Europaparlamentsval finns i EU:s valakt (akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, 76/787/EKSG, EEG, Euratom) och i vallagen.

Valmyndigheterna ska utöver denna anvisning även noggrant sätta sig in i den lagstiftning som gäller valet. Valanvisningarna är endast avsedda att precisera de förfaranden som föreskrivs i lagen.

Rösträtt och valbarhet

I 14 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs det om rätten att rösta i presidentval. Röstberättigad vid presidentval är varje finsk medborgare som fyller 18 år senast på valdagen vid det första valet. Röstberättigade vid presidentvalet

2024 är således finska medborgare födda den 28 januari 2006 eller tidigare. De röstberättigade är desamma vid det första och det andra valet.

I 14 § 2 mom. i grundlagen föreskrivs det om rätten att rösta vid val till Europaparlamentet. Röstberättigade vid Europaparlamentsvalet 2024 är finska medborgare födda den 9 juni 2006 eller tidigare samt medborgare i andra EU-medlemsstater som har anmält sig till Finlands rösträttsregister i enlighet med vallagen.

Bestämmelser om valbarhet i presidentval finns i 54 § 1 mom. i grundlagen och bestämmelser om valbarhet i val till Europaparlamentet i 164 § i vallagen.

Rösträttsregister och meddelandekort

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprättar ett rösträttsregister för presidentvalet och Europaparlamentsvalet i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i dessa val.

I registret införs beträffande varje röstberättigad de uppgifter som avses i 18 § i vallagen och för Europaparlamentsvalets del också de uppgifter som avses i 19 § 2 mom., sådana de är i befolkningsdatasystemet fredagen den 8 december 2023 klockan 24 för presidentvalets del och fredagen den 19 april 2024 klockan 24 för Europaparlamentsvalets del. Samma rösträttsregister används vid det första valet i presidentvalet och det eventuella andra valet i presidentvalet.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utarbetar för var och en som införts i rösträttsregistret ett meddelande om rösträtt (meddelandekort) och sänder det till alla väljare vilkas adress är känd. Om väljaren har tagit i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden, sänds rösträttsanmälan elektroniskt. För presidentvalets del upprättas för varje person som införts i rösträttsregistret två meddelandekort som sänds samtidigt senast torsdagen den 4 januari 2024. Det ena meddelandekortet är för det första presidentvalet och det andra för det eventuella andra valet. I fråga om Europaparlamentsvalet sänds meddelandekortet senast torsdagen den 16 maj 2024.

Till meddelandekortet bifogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställen som finns inom väljarens valkrets samt deras adresser och öppettider.

Röstning

Väljarna kan rösta antingen på förhand eller på valdagen. Rösträtten får inte utövas genom ombud.

Väljarna kan rösta på förhand

- 1) på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställena som avses i 9 § 1 mom. 1 och 2 punkten i vallagen i hemlandet eller utomlands. Dessa förhandsröstningsställena publiceras på webbplatsen www.valfinland.fi, eller
- 2) på en sådan anstalt som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten i vallagen, om väljaren är intagen eller fullgör beväringstjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor vid denna, eller
- 3) ombord på ett sådant finskt fartyg som avses i 9 § 1 mom. 4 punkten och som befinner sig utomlands, om väljaren hör till fartygets personal, eller
- 4) på vissa villkor i sitt eget hem enligt vad som föreskrivs om hemmaröstning i 9 § 2 mom. i vallagen, eller
- 5) per brev, om väljaren bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen.

På valdagen får väljaren rösta enbart inom det röstningsområde (på det röstningsställe) som har antecknats för väljaren i rösträtsregistret och som anges i meddelandet om rösträtt som skickats till väljaren. Röstningen på valdagen förrättas mellan klockan 9 och 20 i varje kommun röstningsområdesvis.

2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER

2.1 Allmänt

Presidentvalet och Europaparlamentsvalet år 2024 förrättas i kommunerna av följande valmyndigheter. Med undantag av centralvalnämnden tillsätts valmyndigheterna separat för presidentvalet och Europaparlamentsvalet:

- centralvalnämnden i kommunen,
- valnämnden,
- valbestyrelsen,
- valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättaren vid hemmaröstning och
- valbiträdena vid röstningsställena på valdagen.

2.2 Valmyndigheternas behörighet, jäv och ansvar

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. För att stödja denna allmänna bestämmelse har man i vallagen bestämt om vissa begränsningar för vem som är behörig att vara valmyndighet och uttryckligen nämnt om hur bestämmelserna om jäv i 27–30 § i förvaltningslagen (365/2003) tillämpas på valmyndighetens arbete.

2.2.1 Begränsningar som gäller behörighet

Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i centralvalnämnden.

En kandidat får inte vara medlem eller ersättare i valnämnden.¹

Valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe får inte vara:

- en kandidat och inte heller
- kandidatens make eller maka², barn, syskon eller förälder.

En medlem eller en ersättare i valbestyrelsen får inte vara:

- en kandidat och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

1 Samma begränsning gäller eventuella biträden som valnämnden anlitat enligt 16 § 2 mom. i vallagen.

2 Med makar avses äkta makar samt personer som lever i äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerade partnerskap.

Valförrättare för hemmaröstning får inte vara:

- en kandidat
- och inte heller kandidats make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Ett valbiträde på ett röstningsställe på valdagen får inte vara:

- en kandidat i valet
- kandidats make eller maka, barn, syskon eller förälder.

En allmän begränsning som gäller behörighet är att valmyndigheten inte kan vara en omyndig person (en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig).

2.2.2 Tillämpning av bestämmelserna om jäv på kommunala valmyndigheter

Med jäv avses en sådan situation där en opartisk handläggning kan äventyras på grund av förhållandet mellan handläggaren och det ärende som behandlas eller en part i ärendet.

Jävsgrunderna uppräknas i 28 § i förvaltningslagen. En jävig person får inte delta i eller vara närvarande vid handläggningen av ärendet. En person som är jävig ska själv meddela att han eller hon är jävig. Om jäv för medlemmar i ett kollegialt organ beslutar dock organet i fråga. En ojävig tjänsteman ska utan dröjsmål förordnas i en jävig tjänstemans ställe.

Enligt vallagen ska jävsbestämmelserna i förvaltningslagen tillämpas på:

- medlemmar och ersättare i centralvalnämnden.

Jävsbestämmelserna i förvaltningslagen tillämpas inte på:

- medlemmar och ersättare i valnämnden³,
- medlemmar och ersättare i valbestyrelsen,
- valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättare vid hemmaröstning eller
- valbiträdena vid röstningen på valdagen.

2.2.3 En valmyndighets ansvar

I 185 § i vallagen föreskrivs att om en medlem i den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt vallagen försummar sina skyldigheter, ska han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

³ Jävsbestämmelserna tillämpas inte heller på de eventuella biträden som avses i 16 § 2 mom. i vallagen (se även fotnot 2).

3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN

3.1 Centralvalnämndens sammansättning

Kommunens centralvalnämnd vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet 2024 är den i 13 § i vallagen avsedda kommunala centralvalnämnden (nedan *centralvalnämnd*) som fullmäktige har tillsatt år 2021.

Centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan nödvändig personal.

3.1.1 Beslutförhet

Centralvalnämnden är beslutför med fem medlemmar. Om en ersättare i centralvalnämnden har avlidit, har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare. Centralvalnämndens ordförande ska se till att nämnden alltid är beslutför vid sina sammanträden.

Om val av nya förtroendevalda till ett kommunalt organ under pågående mandattid föreskrivs i kommunallagen (410/2015).

3.1.2 Behörigheten för centralvalnämndens medlemmar och sekreterare att delta i andra kommunala valmyndigheters arbete

Det rekommenderas att centralvalnämndens medlemmar och sekreterare inte vid sidan om sitt uppdrag sköter någon annan uppgift som valmyndighet. Centralvalnämnden ska enligt 63 § i vallagen granska förhandsröstningshandlingarna. Om en medlem i centralvalnämnden eller nämndens sekreterare har fungerat som valförrättare eller som medlem i en valbestyrelse, skulle personen i praktiken delta i bedömningen av lagenligheten av den egna verksamheten, vilket inte är önskvärt. Det finns nödvändigtvis ändå inte något absolut hinder för att sköta två uppdrag.

3.1.3 Rätten att närvara vid centralvalnämndens möten

Centralvalnämnden beslutar om rätten att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt vallagen har rätt att delta i sammanträdena. På centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om

kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden.

Valombudens rätt att närvara vid valmyndigheternas sammanträden anges i 184 § 1 mom. i vallagen.

3.1.4 Valobservatörers rätt att närvara

Den rätt valobservatörer med fullmakt har att närvara när valmyndigheten utför sina uppgifter anges i 184 § 2 mom. i vallagen. Rätten att närvara gäller utöver möten även valmyndigheternas övriga verksamhet. Valobservatörerna avgör själva hur, var och i vilken omfattning de observerar valet.

3.1.5 Uppgifter

Centralvalnämnden har följande uppgiftsområden vid presidentval och Europaparlamentsval:

- Förberedande åtgärder inför valet
- Uppgifter som hänför sig till vallängderna
- Hantering av förhandsröstningshandlingar och brevröstningshandlingar
- Tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen
- Åtgärder efter valet och
- Om det i kommunen finns sådana små röstningsområden som avses i 82 § vallagen, uppgifter som hänför sig till dem.

I denna anvisning behandlas inte sådana uppgifter som centralvalnämnden ska ha skött redan innan denna valanvisning ges ut (se justitieministeriets brev till kommunerna 2.6.2023 VN/17100/2023, <https://vaalit.fi/sv/brev-och-promemorior-till-valmyndigheterna>).

Vid presidentval och europaparlamentsval sköter Helsingfors valkrets nämnd de uppgifter som gäller kandidatuppställning och fastställande av valresultatet. Alla valkrets nämnden sköter de uppgifter som gäller räkning av förhandsröster, och kontrollräkning.

Centralvalnämnden ska sköta enbart de myndighetsuppgifter som anges i vallagen och som nämns i justitieministeriets val- och VAT-anvisningar. Centralvalnämnden ska i princip inte sköta andra uppgifter. Om det i kommunen ordnas t.ex. kaffeservering, lotterier eller val för barn i samband med valförrättningen, får eventuella uppgifter i anslutning till dessa och andra motsvarande åtgärder inte störa myndighetsverksamheten.

4. FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER

Vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet har centralvalnämnden följande förberedande uppgifter:

- Information om röstningsarrangemang
- Utbildning av kommunens andra valmyndigheter
- Hantering av valmaterial
- Ibruktagande av valdatasystemet
- Förberedelser inför röstningen på valdagen
- Förberedelser inför den allmänna förhandsröstningen, inklusive rekrytering och förordnande av valförrättare
- Förberedelser inför röstning på anstalter
- Förberedelser inför hemmaröstning, inklusive rekrytering och förordnande av valförrättare
- Vid behov: befullmäktigande av valobservatörer till kommunens område

4.1 Information om röstningsarrangemang

Upprätta en kungörelse

- om röstningsställen på valdagen,
- om allmänna förhandsröstningsställen,
- om anmälan till hemmaröstning samt
- efter eget omdöme också om andra frågor som gäller förrättandet av valet.

Kungörelserna upprättas separat för presidentval och separat Europaparlamentsval.

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar, på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom enligt 108 § i kommunallagen, tillkännage följande:⁴

- 1) Valdagen i det första valet vid presidentvalet (söndagen den 28 januari 2024) och valdagen i det eventuella andra valet (söndagen den 11 februari 2024) / valdagen i Europaparlamentsvalet (söndagen den 9 juni 2024) samt namnen på, adresserna till och röstningstiden.

⁴ Centralvalnämnden ska senast den 3.11.2023 ha registrerat de uppgifter som räknas upp här samt sina egna kontaktuppgifter i basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem (VAT), varifrån de kan hämtas bland annat för utarbetande av meddelandekorten och deras bilagor.

- 2) Förhandsröstningsperioden vid det första och det eventuella andra valet i presidentvalet / förhandsröstningsperioden vid Europaparlamentsval samt alla allmänna förhandsröstningsställena inom kommunens område.
 - namnen på,
 - adresserna till,
 - öppethållningsdagarna och
 - de dagliga öppettiderna för samtliga allmänna förhandsröstningsställena inom kommunens område.

Centralvalnämnden kan dessutom efter sitt eget omdöme tillkännage även andra ärenden som hänför sig till valförrättningen, såsom t.ex. anordnandet av hemmaröstning och anmälning till den. Ett annat ärende som kan tillkännages är att den som inte har ett sådant identitetsbevis som behövs vid röstningen kan hos polisen hämta ett avgiftsfritt temporärt identitetskort, som utfärdas åt en person för att han eller hon ska kunna rösta. För att få ett temporärt identitetskort måste den som ansöker om kortet ha med sig två passfoton enligt polisens anvisningar.

Kommunen ordnar inte sådan brevröstning som avses i kap. 5 a i vallagen, men inget hindrar att centralvalnämnden i sin kungörelse nämner brevröstningen. Information om brevröstning finns på adressen vaalit.fi/sv/brevrostning.

Förutom de officiella kungörelser som publiceras på kommunens webbplats (108 § i kommunallagen) bör kommunen även på andra sätt ge information om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen samt deras adresser och öppettider. Andra lämpliga sätt att sprida information är t.ex. kommunens egna affischer som sätts upp på utomhusreklamställningar, bibliotek, serviceställena för de kommunala ämbetsverken och andra synliga ställen.

4.2 Utbildning av kommunens valmyndigheter

- Utbilda, ge handledning och råd till kommunens övriga valmyndigheter.

Centralvalnämnden ska se till att

- valnämndernas medlemmar och ersättare,
- valbestyrelsernas medlemmar och ersättare,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

är medvetna om sina uppgifter och sitt ansvar. För detta ändamål ska centralvalnämnden eller dess personal

- 1) i god tid före valet till respektive valmyndighet dela ut justitieministeriets följande valanvisningar och VAT-anvisningar.

Till valnämnderna delas ut

- a) valanvisning nr 2 (Valnämndens uppgifter) samt
- b) VAT-anvisning nr 4d (anvisningar för valnämnden om valdatasystemet), om valnämnden använder rösträttsdatasystemet ("elektronisk vallängd"), direkt registrering eller elektroniskt valprotokoll.

Till valbestyrelserna delas ut

- a) valanvisning nr 3 (Förhandsröstning på anstalter) samt
- b) VAT-anvisning nr 4e (Anvisningar om mobil rösträttsförfrågan), om valnämnden använder mobil rösträttsförfrågan.

Till valförrättare på allmänna förhandsröstningsställen delas ut

- a) valanvisning nr 4 (Förhandsröstning på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet) samt
- b) VAT-anvisning nr 4c (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet).

Till valförrättarna vid hemmaröstning delas ut valanvisning nr 5 (Hemmaröstning).

- 2) utbilda ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter i deras uppgifter. I samband med utbildningen är det bra att på ett åskådligt sett gå igenom de olika röstningsförfarandena och diskutera detaljerna i dem. Ovan nämnda val- och VAT-anvisningar kan utnyttjas vid utbildningen. Enligt Riksdagens justitieombudsmans inspektionsberättelse EOAK/3250/2021 kan det vara befogat att i valutbildningarna allmänt ta upp hur man förbereder sig för att kommunicera med väljare av olika slag. I utbildningen är det möjligt att i tillämpliga delar använda utbildningsvideor som justitieministeriet och Rättsregistercentralen publicerat på eOppiva-plattformen.
- 3) kunna nås av ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter under hela valet för att svara på deras frågor.

4.3 Översändande av valmaterial

- Ta emot valhandlingarna och materialet som skickas av justitieministeriet samt de kandidatförteckningar (presidentvalet) och sammanställningar av kandidatlistorna (Europaparlamentsvalet) som Helsingfors valkrets-nämnd delar ut.
- Kontrollera att valstämplarna, valurnorna och röstningsbåsen är i gott skick.
- Se till att alla kommunala valmyndigheter får behövliga valhandlingar, utrustning och möbler.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att

- valnämnderna,
- valbestyrelserna,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

till sitt förfogande ha de valhandlingar, valstämplar, röstningsbås, valurnor samt andra tillbehör och annan utrustning som behövs.

Material och tillbehör som de olika kommunala valmyndigheterna behöver samt distributionen av dessa behandlas närmare nedan i denna anvisning.

4.3.1 Valhandlingar som används vid valen 2024

Vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet 2024 används följande valhandlingar:

- 1) Valhandlingar som utarbetats av justitieministeriet:
 - För valen 2024
 - röstsedlar för det första valet i presidentvalet som tryckts på vitt papper (**bilaga 3a**), röstsedlar för det andra valet för presidentvalet som tryckts på brunt papper (**bilaga 3b**), röstsedel för Europaparlamentsvalet, som tryckts på vitt papper (**bilaga 3c**),
 - Följebrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 5a**).
 - Följebrevsblankett för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**),
 - Valkuvert (valblankett nr 4), som är brunt till färgen och har ett litet fönster i nedre kanten (**bilaga 6**),
 - Ytterkuvert (valblankett nr 6, på Åland 6a), vars framsida är till största delen gult och på vars fram- och baksida har tryckts ett rött Expres-märke (**bilaga 7**),
 - Förteckning över personer som röstat på förhand (Förteckning över de personer som röstat, valblankett nr 7, **bilaga 8**),
 - Kvitteringsblankett för ytterkuvert (**bilaga 9**),
 - Lähetekuorten kuittauslista
 - Hemmaröstningsblankett (valblankett nr 14, **bilaga 10**),
 - Kotiäänestyksen lähtekirjelomake (vaalilomake 14)
 - Valprotokoll (valblankett nr 8, **bilaga 11**)
 - Vaalipöytäkirja (vaalilomake nro 8),
 - Affisch för information om förhandsröstningen, på finska och svenska,
 - Affisch för information om röstningen på valdagen, på finska och svenska,
 - Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, på finska och svenska (**bilaga 12**),
 - Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, på finska och samiska

- 2) Valhandlingar som tryckts av Helsingfors valkrets nämnd
 - Kandidatförteckningen för det första valet i presidentvalet som har tryckts på vitt papper
 - Kandidatförteckningen för det andra valet i presidentvalet som har tryckts på brunt papper
 - Sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet som tryckts på vitt papper.
- 3) Resultatuträkningsblanketter som utarbetats av justitieministeriet:
 - Resultatuträkningsblankett 1: Antalet förhandsröstande
 - Resultatuträkningsblankett 2: Antalet röstande på valdagen, preliminär uppgift
 - Resultatuträkningsblankett 3: Antalet röster på valdagen, preliminär-räkning
 - Resultatuträkningsblankett 4: Blankett för bilaga till valprotokollet
- 4) Vallängder:
 - Vallängder som justitieministeriet skrivit ut från rösträtsregistret (**bilaga 2a–c**).

4.3.2 Distribution av valhandlingar till centralvalnämnderna

Huvuddistribution

På uppdrag av justitieministeriet skickar Grano Oy (nedan Grano) till centralvalnämnderna en försändelse med de valhandlingar som anges ovan och som valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna behöver för presidentvalet och europaparlamentsvalet. Antalet handlingar som levereras baseras på centralvalnämndens beställning som lämnats in via den elektroniska tjänsten för beställning av valmaterial inom den utsatta tidsfristen.

Handlingarna delas ut separat för presidentvalet och Europaparlamentsvalet. I fråga om presidentvalet delas handlingarna för både det första och det eventuella andra valet ut i samma försändelse.

Vid distributionen ska det beaktas att röstsedlarna har förpackats i buntar om 100 stycken. Dessutom ska det beaktas att det skickas fem stycken vardera av blanketter för hemmaröstning och kvitteringslistor över ytterkuvert. och avsikten är att centralvalnämnden själv kopierar ett behövligt antal blanketter.

Distribution av kandidatförteckningar vid presidentvalet

Helsingfors valkrets nämnd distribuerar kandidatförteckningarna för presidentvalet antingen direkt till centralvalnämnderna eller alternativt till de andra valkrets nämnderna för att vidarebefordras till de kommunala centralvalnämnderna. Helsingfors valkrets nämnd inleder distributionen av kandidatförteckningen för det första valet fredagen den 22 december 2024 så att valförrättarna hinner få den i god tid före den första förhandsröstningsdagen (onsdagen den 17 januari 2024). Antalet kandidatförteckningar som levereras baseras på centralvalnämndens beställning som lämnats in via tjänsten för beställning av valmaterial inom den utsatta tidsfristen.

Tidsplanen för distributionen av kandidatförteckningen för det eventuella andra valet i presidentvalet är mycket pressad, eftersom förhandsröstningen i det andra valet inleds redan tre dagar efter valdagen i det första valet (onsdagen den 31 januari 2024). Därför föreskrivs det i vallagen att om det inte är möjligt att sända kandidatförteckningen för det andra valet till ett förhandsröstningsställe innan förhandsröstningen vid det andra valet inleds, ska valförrättaren, så som justitieministeriet föreskriver, se till att uppgifterna i kandidatförteckningen finns framlagda på förhandsröstningsstället när förhandsröstningen inleds. För detta ändamål skickar justitieministeriet till centralvalnämnderna på tisdagen den 30 januari 2024 per e-post en temporär kandidatförteckning som upprättas av Helsingfors valkrets nämnd (storlek A4, skrivs ut på vitt papper). Den temporära kandidatförteckningen publiceras också den 30 januari 2024 på ministeriets valwebbplats www.valfinland.fi. Centralvalnämnden ska ännu under samma dag se till att den temporära kandidatförteckningen skrivs ut och vid behov ställs till valförrättarna och valbestyrelserna.

Helsingfors valkrets nämnd inleder distributionen av den egentliga kandidatförteckningen för det andra valet tisdagen den 30 januari 2024, varvid förhandsröstningsställena i Finland får den senast torsdagen den 1 februari 2024. Centralvalnämnden ska för sin del se till att antingen den temporära (storlek A4, vitt papper) eller den egentliga (storlek A3, brunt papper) kandidatförteckningen har satts upp i röstningsbåsen och på andra ställen vid förhandsröstningsstället, när förhandsröstningen vid det andra valet inleds. När valförrättaren får den egentliga kandidatförteckningen ska den temporära kandidatförteckningen förstöras.

Distribution av sammanställningen av kandidatlistorna vid Europaparlamentsvalet

Helsingfors valkrets nämnd fastställer sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet fredagen den 10 maj 2024 och ser till att den distribueras till centralvalnämnderna på samma sätt som vid presidentvalet.

Valhandlingar som sänds per e-post

Justitieministeriet sänder till centralvalnämnderna per e-post i god tid före förhandsröstningen inleds:

- affischen för information om förhandsröstningen,
- affischen för information om röstningen på valdagen,
- instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen.

Centralvalnämnden ska skriva ut ett behövt antal instruktioner. Instruktionerna ska finnas uppsatta i alla röstningsbås vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen och på annat sätt tillgängliga för väljarna vid anstalts- och hemmaröstningen. Om centralvalnämnden redan vid valen 2012–2023 utarbetade egna versioner av dessa anvisningar, kan dessa användas även vid valen år 2024, eftersom anvisningarna inte har ändrats.

Centralvalnämnden kan efter sitt eget omdöme skriva ut, redigera och använda affischerna för information om förhandsröstningen och röstningen på valdagen.

Nedladdningsbara blanketter

Varje centralvalnämnd ska själv ladda ner (och skriva ut) resultatuträkningsblanketterna 1–4 från valdatasystemet. Blanketterna kan laddas ner från och med onsdagen den 17 januari i fråga om det första valet och från och med måndagen den 5 februari i fråga om det eventuella andra valet. Vid Europaparlamentsvalet kan blanketterna laddas ner från och med onsdagen den 29 maj. Valstödet ger närmare anvisningar om saken.

Distribution av vallängderna

Distributionen av vallängderna som justitieministeriet skrivit ut från rösträttsregistret beskrivs nedan i denna anvisning.

4.3.3 Mottagande och förvaring av valhandlingar

Centralvalnämnden ska se till att obehöriga inte har åtkomst till valhandlingarna. Valhandlingarna ska förvaras i ett låst utrymme.

När centralvalnämnden har tagit emot valhandlingarna ska den

- omedelbart kontrollera att försändelsen innehåller det antal olika handlingar som framgår av följesedeln,
- kontrollera genom stickprov att handlingarna, speciellt röstsedlarna, har felfritt tryck,

- i god tid distribuera handlingarna vidare till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning,
- i den mån det är möjligt föra bok över hur många valhandlingar som har distribuerats och till vilken valmyndighet samt när detta har skett och över hur många handlingar centralvalnämnden ännu har kvar efter varje distribution,
- ta emot de oanvända handlingar som valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena inom kommunen och vid hemmaröstning samt valbestyrelserna återlämnar när förhandsröstningen har avslutats samt även föra bok över dem, och
- se till att det för dem som vill rösta hemma finns tryckta eller kopierade hemmaröstningsblanketter hos centralvalnämnden. Blanketten finns också på justitieministeriets valsidor på adressen <https://vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma>.

Kan gamla valhandlingar användas?

Vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet 2024 får i regel enbart handlingar som distribuerats för valen i fråga användas. Förutom dessa är det dock möjligt att använda

- 1) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 1999–2023:
 - foljebrevsblanketter,
 - blanketter för förteckningen över dem som röstat på förhand,
- 2) av handlingar som distribuerats för valen under åren 2017–2023:
 - valkuvert (som har ett fönster i nedre kanten) förutsatt att limytan på kuverten håller (ta reda på detta genom att testa dem).
- 3) ytterkuvert med färdigtryckt Exprés-märke som sänts för valen under åren 2017–2023.

Övriga oanvända handlingar från föregående val får inte användas utan ska de omedelbart förstöras. **T.ex. de ytterkuvert som skickats för val före kommunalvalet 2017 ska förstöras**, eftersom alla ytterkuvert från och med det valet har varit expressbrev och därför har ett Exprés-märke tryckts färdigt på de nya ytterkuverten.

Tilläggsbeställning av valhandlingar

Centralvalnämnden sköter tilläggsbeställningarna för valnämndernas, valbestyrrelsens och valförrättarnas räkning.

Centralvalnämnderna ska följa antalet röstsedlar och andra valhandlingar under förhandsröstningen och efter den. Eventuella tilläggsbeställningar för valdagen ska göras

- vid det första presidentvalet senast måndagen den 22 januari 2024 kl. 12,
- vid det eventuella andra valet i presidentvalet senast måndagen den 5 februari 2024 kl. 12
- vid Europaparlamentsvalet senast måndagen den 3 juni 2024 före kl. 12

för att handlingarna ska hinna fram till centralvalnämnderna senast fredagen före valdagen.

Tilläggsbeställningar av valhandlingar och information om distributionen: e-post asiakaspalvelu@grano.fi eller telefon 029 1800 400 (vardagar kl. 8–16).

Kopiering av valhandlingar

Följande handlingar behöver inte nödvändigtvis beställas utan de kan också kopieras:

- följebrevsblanketten,
- följebrevsblanketten för hemmaröstning,
- förteckningen över dem som röstat på förhand,
- blanketten för valprotokollet (blanketten har uppdaterats, men även tidigare versioner kan användas),
- hemmaröstningsblanketten och
- blanketten för kvitteringslista av ytterkuvert.

Kopiorna ska dock vara av god kvalitet. Andra handlingar får inte kopieras, utan de ska beställas.

4.3.4 Valmaterial och möbler

Valstämplar

Både vid förhandsröstningen och vid röstningen på valdagen stämplas röstsedlarna med valstämplar. Centralvalnämnden svarar för förvaringen av valstämplarna. Valstämpeln, som fastställts genom justitieministeriets beslut (23.7.1996), är blårod till färgen och ser ut på följande sätt:

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar kontrollera att de valstämplar som den har i sin besittning är i användbart skick och har tillräckligt med stämpelfärg.

En röstsedel som stämplats med en trasig stämpel är enligt 85 § i vallagen ogiltig, om stämpeln är så bristfällig att man inte kan vara säker på att den har gjorts med en valstämpel.

Om någon stämpel har gått sönder eller annars blivit oanvändbar, ska centralvalnämnden utan dröjsmål beställa nya stämplat eller ny stämpelfärg från Helsingfors Stämpelfabriks Ab. Beställningarna sänds till centralvalnämnderna avgiftsfritt. Beställningen görs hos:

Helsingfors Stämpelfabriks Ab
e-post: myynti@leimasin.fi, fax (09) 692 7644
Närmare upplysningar: tfn (09) 687 7350.

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar skicka valstämplarna till valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt till valbestyrelserna. Dessa återsänder stämplat till centralvalnämnden efter avslutad förhandsröstning. Centralvalnämnden ska kontrollera att stämplat som återsänds är i skick. Efter detta skickar centralvalnämnden stämplat till valnämnderna så att de kan användas vid röstningen på valdagen. Valnämnderna återsänder dem till centralvalnämnden när valförrättningen har avslutats. Det är bra att skicka även reservstämplar till valförrättarna, valbestyrelserna och valnämnderna. Centralvalnämnden ska föra bok över de valstämplar som delats ut och återsänts.

Centralvalnämnden ska hålla de valstämplar som den har i sin besittning i säkert förvar som obehöriga inte har tillträde till.

Valstämplar som har gått sönder eller annars tagits ur bruk ska förstöras effektivt så att stämpeln inte längre kan användas. Alternativt kan stämplarna också returneras till Helsingfors stämpelfabrik för förstöring.

Förseglingsmaterial

Justitieministeriet ser till att de förseglingsband som valnämnderna behöver sänds till de kommunala centralvalnämnderna tillsammans med valhandlingarna. Centralvalnämnden ska sända förseglingsbanden till valnämnderna för röstningen på valdagen. På förseglingsbanden har det tryckts samma bild som på valstämpeln och texten *Vaalisinetti Valsigill*.

Redskap för att binda vallängden och skärm som skyddar vallängden

Vallängderna består av lösa blad. För att vallängden ska kunna användas på valdagen ska lösbladen antingen sättas i en pärm eller på annat sätt bindas ihop. Kommunen kan via tjänsten för beställning av valmaterial beställa två slags redskap för att binda vallängden. Användningen av dessa beskrivs i **bilaga 2e** till denna anvisning. Vallängden kan även bindas med t.ex. arkivdugligt snöre. Med vallängden kan användas en skärm som skyddar vallängden (t.ex. skydden som har beställts från tjänsten för beställning av valmaterial).

Röstningsbås och rörelsehindrades möjligheter att rösta

Kommunen svarar för anskaffningen av de röstningsbåsar där röstningsanteckningen ska göras och för kostnaderna för dem. Röstningsbåsen ska vara sådana att bevarandet av valhemligheten kan säkerställas. På röstningsstället ska finnas även sådana röstningsbåsar som lämpar sig för väljare som använder hjälpmedel med hjul, såsom rollator eller rullstol, eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord utrustat med sådana skärmar att väljaren kan göra sin röstningsanteckning och samtidigt bevara valhemligheten.⁵

I röstningsbåsen bör finnas förstöringsglas eller motsvarande med tanke på väljare med nedsatt syn.

⁵ Riksdagens justitieombudsman har bl.a. i sin inspektionsrapport (5.4.2017) konstaterat att ett separat skrivunderlag som placeras i famnen inte säkerställer valhemligheten.

Centralvalnämnden svarar för att röstningsbåsen sänds till förhandsröstningsstället. Valförrättaren eller valbestyrelsen ska i god tid före valet komma överens med den kommunala centralvalnämnden om att få låna ett eller flera röstningsbåsar, transporten av dem och andra frågor. De lånade röstningsbåsen ska återställas till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska i god tid före valdagen sända röstningsbåsen till röstningsställena på valdagen.

Centralvalnämnden svarar i samarbete med valförrättarna, valbestyrelsen och valnämnden för de hjälpmedel som behövs med tanke på rörelsehindrade på förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen.

Valurnor

Centralvalnämnden ska i god tid före valet kontrollera att alla de urnor som den har i sin besittning är användbara och att nycklarna till dem finns kvar. Om centralvalnämnden behöver nya valurnor ska den i god tid kontakta justitieministeriet om det per e-post, adress vaalit@gov.fi. De nya valurnorna sänds till centralvalnämnderna avgiftsfritt.

Det rekommenderas att det även på ett allmänt förhandsröstningsställe används en valurna eller någon annan motsvarande låda med lock⁶, som de färdiga ytterkuverten läggs i. Urnan (eller lådan) ska naturligtvis öppnas senast när kuverten ska sändas från förhandsröstningsstället till centralvalnämnderna. Användning av en urna för att förvara ytterkuverten kan ändå öka väljarnas förtroende för förhandsröstningsarrangemangen, även om det är skäl att betona för väljarna att det slutna valkuvertet fungerar som valurna vid förhandsröstning. Om en valurna används på förhandsröstningsstället ska valförrättaren med centralvalnämnden komma överens om lån av valurnor samt om återställandet av dem. En valurna eller annan låda med lock kan på motsvarande sätt användas även vid anstaltsröstning, om detta är ändamålsenligt.

Namnskyltar för valfunktionärerna

Centralvalnämnden ska för valnämndernas medlemmar, valbestyrelserna och valförrättarna ordna namnskyltar (t.ex. rockmärken eller motsvarande), så att väljarna kan identifiera valmyndigheterna när de kommer in i vallokalen. På dessa anges funktionärens uppgift, dvs.

- valnämnden: *Medlem i valnämnden*, i tvåspråkiga kommuner *Vaalilautakunnan jäsen – Medlem av valnämnden*.

⁶ OSSE/ODIHR rekommenderade i sin rapport (21.7.2011) om riksdagsvalet 2011 bland annat att uppmärksamhet ägnas åt säkerheten av hanteringen av ytterkuverten i synnerhet så att slutna valurnor (sealed ballot boxes) används även på förhandsröstningsställena. Också i tidningarnas insändarspalter har förekommit önskingar om att valurnor skulle användas.

- valbestyrelsen: *Medlem av valbestyrelsen*, i tvåspråkiga kommuner *Vaalitoimikunnan jäsen – Medlem av valbestyrelse*.
- valförrättarna: *Valförrättare* eller i tvåspråkiga kommuner *Vaalitoimitsija - Valförrättare*.

Också funktionärens namn kan anges.

Valbiträdena vid röstningen på valdagen bör ha rockmärken eller armbindlar på vilka det står *Vaaliavustaja*, i tvåspråkiga kommuner *Vaaliavustaja – Valbiträde*.

Kopia av beslutet om tillsättande av valnämnden och valbestyrelsen

Centralvalnämnden ska till valnämnden lämna en kopia av kommunstyrelsens beslut om tillsättande av ifrågavarande valnämnd, eller någon annan handling av vilken valnämndens sammansättning framgår, som ska sättas upp på röstningsstället. Valnämndsmedlemmarnas kontaktuppgifter får dock inte finnas på förteckningen som sätts upp i vallokalen. Också till valbestyrelsen bör sändas motsvarande handling.

Pennor och övrigt tillbehör

Centralvalnämnden ska också se till att valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna har pennor och annat tillbehör som behövs vid valförrättningen till sitt förfogande.

De pennor med vilka väljaren ska göra röstningsanteckningen på röstsedeln kan i princip vara av vilket slag som helst, till exempel kulspets- eller blyertspennor. Vid några av de senaste valen har vissa väljare misstänkt att det finns möjlighet till röstningsfusk om röstningsanteckningen görs med en blyertspenna. Trots att dessa misstankar är obefogade, rekommenderas det att man hellre reserverar kulspetspennor eller motsvarande till väljarnas förfogande för att trygga tillförlitligheten till valet. Centralvalnämnden ska i varje fall se till att de pennor som används är sådana att röstningsanteckningen inte blir otydlig eller syns genom röstsedeln. Därför rekommenderas inte tuschpennor eller kulspetspennor med mycket vass spets för röstningsanteckningen. Det ska reserveras tillräckligt många reservpennor med tanke på att pennorna kan sluta fungera.

Valmyndigheterna ska dessutom ha tillgång t.ex. vis kopieringspapper, anteckningsblock, kuvert, omslagspapper, snöre och paketeringstejp.

4.3.5 Material som centralvalnämnden behöver

Centralvalnämnden ska till sitt förfogande ha åtminstone följande valmaterial:

- hemmaröstningsblanketter för förberedelserna inför hemmaröstning (valblankett nr 14, **bilaga 10**),
- resultatuträkningsblanketterna 1-3 för resultatuträkningen samt
- förseglingsredskap och
- valstämplar och valkuvert för hantering av brevrösterna.

4.4 Ibruktagande av valdatasystemet

- Avgör i vilken omfattning valdatasystemet används i kommunen.
- Arrangera de dataförbindelser som behövs för valdatasystemet.
- Se till att användarna av valdatasystemet skaffar ett sådant identifieringsmedel som behövs för inloggningen.
- Ta emot, läs och dela ut till de andra valmyndigheterna VAT-anvisningarna som sänds av justitieministeriet och valstödets meddelanden.
- Öva på att använda valdatasystemet och delta i generalrepetitionerna.

4.4.1 Användning av valdatasystemet i kommunen

Justitieministeriets valdatasystem (VAT) är en viktig del av förrättning av allmänna val.

Valdatasystemet administreras på uppdrag av justitieministeriet av Rättsregistercentralen. Systemet fungerar på utrustning som administreras centraliserat av Statens center för informations- och kommunikationsteknik (VALTORI) och dess underleverantör Tietoevry Abp.

Vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet 2024 kan kommunerna använda de följande delsystemen i valdatasystemet:

- basdatasystemet (det register över röstningsställen som avses i 9 § 4 mom. i vallagen),
- rösträttsdatasystemet (det rösträttsregister som avses i 60 § 2 mom. och 77 § 2 mom. i vallagen),
- resultatuträkningssystemet,
- elektroniskt valprotokoll.

4.4.2 När det gäller användningen av rösträttsdatasystemet ska det följande beaktas:

Rösträttsdatasystemet kan användas både av centralvalnämnden och av valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena samt av valnämnden vid röstningen på valdagen. Valbestyrelsen har möjlighet att använda mobil rösträttsförfrågan. Valnämnden kan använda ett elektroniskt valprotokoll.

Centralvalnämnden avgör i vilken omfattning rösträttsdatasystemet används i kommunen. Det rekommenderas att systemet används på så många allmänna förhandsröstningsställena som möjligt i kommunen.

4.4.3 När det gäller användningen av resultatuträkningssystemet ska det följande beaktas:

Centralvalnämnden använder resultatuträkningssystemet för den preliminära rösträkningen vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet.

Vid den preliminära rösträkningen i presidentvalet och Europaparlamentsvalet kan resultatuträkningssystemet användas av valnämnderna så att resultaten registreras i systemet direkt i röstningsområdena. Vid valen 2024 kan de kommuner som gjort detta redan vid valen 2012–2023 utifrån eget omdöme ta i bruk förfarandet inom flera röstningsområden och andra kommuner inom högst ett röstningsområde. Valstödet ger närmare anvisningar och föreskrifter om detta senare.

4.4.4 Anvisningar som gäller valdatasystemet

Justitieministeriet har för valen 2024 fastställt anvisningar för valdatasystemet (VAT-anvisningar), av vilka följande används i kommunerna:

Nr 1: Teknisk anvisning för valdatasystemet

Nr 2b: Anvisningar om basdatasystemet för kommunala centralvalnämnden

Nr 4b: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för kommunala centralvalnämnden

Nr 4c: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet

Nr 4d: Anvisningar om valdatasystemet för valnämnden

Nr 4e: Anvisningar om mobil rösträttsförfrågan

Nr 5b: Anvisningar om resultatuträkningssystemet för den kommunala centralvalnämnden

Justitieministeriet har skickat VAT-anvisningarna till centralvalnämnderna i två försändelser. Först skickades VAT-anvisningarna 1 och 2b, och senare övriga anvisningar som berör kommunens valmyndigheter. Centralvalnämnden ska vidarebefordra VAT-anvisningarna 4c, 4d, och 4e till sådana kommunala valmyndigheter som använder valdatasystemet.

I VAT-anvisningarna och valstödet meddelanden redogörs närmare för användningen av valdatasystemet.

4.5 Förberedelser inför röstningen på valdagen

- Se till att röstningsstället kan användas och att där finns lämplig inredning.
- Se till att röstningsstället är tillgängligt.
- Skaffa tillsammans med valnämnden behövliga valbiträden och annan biträdande personal till röstningsstället.
- Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till valnämndens medlemmar och valbiträdena.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om valdatasystemet används, IT-utrustningar sänds till valnämnden.

Den valnämnd som tillsatts av kommunstyrelsen svarar för att förrätta valdagens röstning på röstningsstället inom röstningsområdet. Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på och kontaktuppgifterna för valnämndens ordförande och vice ordförande.

4.5.1 Bestämmande av röstningsstället på valdagen

Centralvalnämnden ska enligt 70 § i vallagen se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt röstningsutrymme (röstningsställe) som kommunen har upplåtit för detta ändamål samt nödvändiga möbler. Justitieministeriet har gett anvisningar om bestämmandet av röstningsställena på valdagen i sitt brev av den 2 juni 2023. (<https://vaalit.fi/sv/brev-och-promemorior-till-valmyndigheterna>)

4.5.2 Röstningsställets tillgänglighet

Centralvalnämnden ska i valarrangemangen fästa uppmärksamhet vid röstningsställets tillgänglighet. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att personer med nedsatt rörlighet har goda möjligheter att rösta på ett röstningsställe som ligger inom deras eget röstningsområde eller på de allmänna förhandsröstningsställena.

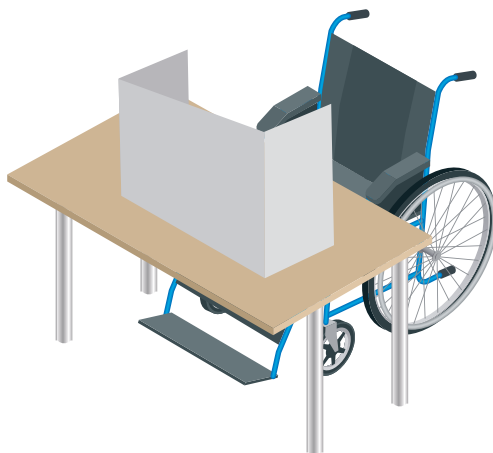
I den mån det är möjligt ska det t.ex. reserveras parkeringsplatser för fortskaffningsmedel som används av rörelsehindrade personer i röstningsställets omedelbara närhet och ordnas så att de assisteras både inne på röstningsstället och utanför det.

Röstningsplatsen ska placeras i ett sådant utrymme att också personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga kommer till platsen.

Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska försees till exempel med ramp⁷ så att de som använder eldriven rullstol eller rollator utan svårigheter kommer till röstningsplatsen.

En väljare hade inte kommit till röstningsstället med eldriven rullstol, eftersom tröskeln i ungdomsgården som användes som röstningsställe var åtta centimeter hög. Riksdagens justitieombudsman ansåg i sitt avgörande (29.4.2004) att det ur en grundlagssynvinkel inte kan anses vara tillfredsställande att det på centralvalnämndens initiativ och enligt stadstyrelsens beslut hade utsetts ett sådant röstningsställe som rörelsehindrade inte kommer till utan svårigheter.

Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom på vart och ett röstningsställe finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord med skärm, så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning utan att någon annan ser det. Exempel:

⁷ Se Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (241/2017) miljöministeriets anvisning om tillgängligt byggande 2018

Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (6.5.2004) att stadens centralvalnämnd borde ha sett till att förhandsröstningsstället lämpar sig för rullstolsburna personer. Säkerställande av rörelsehindrades valhemlighet (t.ex. med lämpliga skrivunderlag eller skärm) hör till materiellt tryggnade av likabehandling enligt 6 § i grundlagen och rätten att delta enligt 14 § i grundlagen.

Riksdagens grundlagsutskott konstaterade i sitt betänkande (GrUB 3/2013 rd) bland annat att röstningsstället alltid i första hand ska inrättas så att röstningsbåset är så tillgängligt som möjligt.

Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (19.11.2013) att stadens centralvalnämnd hade försummat sina lagenliga förpliktelser att sörja för att ordna en ändamålsenlig tillgänglig röstningslokal och för att valhemligheten bevaras på förhandsröstningsstället, och gav centralvalnämnden en anmärkning med anledning av det lagstridiga förfarandet. Vid kommunalvalet 2012 blev rullstolsburna väljare tvungna att rösta på förhand så att det i deras famn placerades ett löst skrivunderlägg, som hölls upp av valfunktionären. Centralvalnämnden medgav i sin utredning, att det på förhandsröstningsstället (entréhallen i en butik) inte fanns tillräckligt med utrymme för att placera in ett lämpligt tillgängligt röstningsbås.

Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt beslut (11.12.2015) bland annat att 1) om förhandsröstningsstället inte är tillgängligt, ska det fästas uppmärksamhet vid att informera väljarna om detta och 2) att ett fristående skrivunderlägg som ställs i väljarens famn inte tryggar bevarandet av valhemligheten. Detta förfarande uppfyller inte det centrala kravet på valhemlighet, dvs. att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar.

Riksdagens justitieombudsman gjorde oanmälda inspektioner på röstningsställen i kommunalvalet 2017 och utredde förhandsröstningsstäl-lenas hinderfrihet och tillgänglighet samt tryggnaden av valhemligheten (JO:s pressmeddelande 7.4.2017). Utifrån dessa inspektioner beslutade justitieombudsmannen att i samtliga städer och kommuner som varit föremål för inspektion fästa centralvalnämndens uppmärksamhet på de observationer som gjorts beträffande skyltarnas synlighet, brister i tillgängligheten och röstningsutrymmens ringa storlek. Dessutom ledde inspektionen i fråga om tre kommuner till vidare åtgärder i syfte att trygga valhemligheten.⁸

Riksdagens justitieombudsman fortsatte göra oanmälda inspektioner även vid presidentvalet år 2018, då vissa röstningsställen fortfarande hade brister i tryggnaden av valhemligheten (EOAK 166/2019). Justitieombudsmannen hänvisade i sitt avgörande EOAK/2657/2019 till sina inspektionsobservationer från flera kommuner och konstaterade att

8 Riksdagens justitieombudsmans inspektionsberättelse om arrangemangen kring förhandsröstning (2164/2017)

det finns allvarliga brister i tillgängligheten, eftersom man inte kunde ta sig till röstningsstället med rullstol.

Justitieombudsmannen har utfört inspektioner även vid senare val. Inspektionsprotokollen och avgörandena med anledning av justitieombudsmannens egna initiativ har publicerats på justitieombudsmannens webbplats: <https://www.oikeusasiamies.fi/sv/EOA>. Lagens krav på tillgänglighet och likabehandling ska alltid iakttas oberoende av hur det har beslutats att arrangemangen på förhandsröstningsstället ska genomföras (EOAK/4495/2021).

Invalidförbundet rf har utarbetat en checklista för röstningsställets tillgänglighet (bilaga 14). Centralvalnämnden ska använda sig av denna checklista vid bedömningen av röstningsutrymmets lämplighet. När tillgängligheten planeras är det också bra att höra organisationer och kommunala råd för personer med funktionsnedsättning.

4.5.3 Utnämning av valbiträden och andra personer som bistår valnämnden

Centralvalnämnden ska i samråd med valnämnderna se till att det till vid varje röstningsställe finns åtminstone ett valbiträde som är närvarande på röstningsstället och som på begäran av väljaren kan hjälpa honom eller henne att göra röstningsanteckningen på röstsedeln. På tvåspråkiga orter ska uppmärksamhet fästas vid att valbiträdet har tillräckliga språkkunskaper. Valbiträdena ska bära rockmärken eller armbindlar där det står *Vaaliavustaja*, i tvåspråkiga kommuner *Vaaliavustaja – Valbiträde*.

Centralvalnämnden ska dessutom vid behov för valnämnden skaffa sådan biträdande personal som avses i 16 § 2 mom. i vallagen. Biträdande personal kan anlitas för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för den tekniska användningen av valdatasystemet, om det används inom röstningsområdet. Den biträdande personalen ska sköta sina uppgifter noggrant enligt valnämndsmedlemmarnas anvisningar. Valnämnden svarar till exempel för anteckningarna som görs i rösträtsregistret och utförandet av den preliminära rösträkningen.

Centralvalnämnden ska se till att valnämnden har tillgång till tillräckligt med personer, såsom ersättare, som tar hand om inte bara de egentliga lagstadgade uppgifterna, utan även handledningen av väljarna på röstningsstället, köbildningen och för att övervaka att de som redan använt sin rösträtt lämnar vallokalen. Vid sidan av eller i stället för dessa personer kan vid behov även annan personal, såsom städare eller vaktmästare, vara närvarande på röstningsstället. Centralvalnämnden ska i samarbete med valnämnderna se till att dessa personer följer valnämndens anvisningar och instruerar väljarna endast enligt valnämndens anvisningar.

4.5.4 Distribution av valmaterial till röstningsstället

Centralvalnämnden ska se till att valnämnden har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** finns en checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver.

När centralvalnämnden delar ut valhandlingarna och valstämplarna till valnämnderna ska särskild uppmärksamhet fästas vid att materialet delas ut på ett tillförlitligt sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk. Centralvalnämndens representant måste kontrollera valnämndens representanters identitet innan han eller hon överläter materialet. Minst två valnämndsmedlemmar måste vara samtidigt närvarande när centralvalnämnden överlämnar valmaterialet till valnämnden.

Ett bra sätt att trygga säkerheten är att centralvalnämnden packar de röstsedlar som lämnas till valnämnden i ett (eller flera) paket och tillsluter paketet med tejp, varpå en representant eller flera representanter för centralvalnämnden antecknar sin underskrift. I stället för underskriften kan tejpens stämplas med en av kommunens officiella stämplar, dock inte med valstämpeln. Den egentliga förseglingstejpen som distribueras till valnämnden får inte användas för detta ändamål.

Efter att ha fått materialet ska valnämnden se till att materialet över natten förvaras på ett säkert ställe, till exempel i ett låst utrymme i vallokalen. Centralvalnämnden ska i mån av möjlighet anvisa ett sådant ställe i vallokalen. Valnämnden ska öppna paketen som innehåller röstsedlarna först i samma stund som röstningen på valdagen börjar klockan 9 och för den första väljaren visa att valurnan är tom. Före detta ska alla närvarande valnämndsmedlemmar konstatera att tejpningarna på rötsedelpaketen är obrutna.

Centralvalnämnden kan enligt övervägande sända röstsedlarna och övrigt material till valnämnderna också på något annat tillförlitligt sätt så det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

4.6 Förberedelser inför förhandsröstningen

- Se till att förhandsröstningsstället är användbart och att stället har lämplig inredning och behövliga dataförbindelser (om rösträttsdatasystemet används).
- Se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt.
- Förordna valförrättarna, utbilda dem i deras uppgifter och ge råd och anvisningar till dem under hela förhandsröstningsperioden.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om rösträttsdatasystemet används, IT-utrustning sänds till valförrättarna.
- Se till att varje valförrättare har ett sådant identifieringsmedel som behövs för inloggning i rösträttsregistret.
- Informera kommuninvånarna om var förhandsröstningsställena ligger.

4.6.1 Bestämmande av och arrangemangen på förhandsröstningsstället

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att alla de ställen, som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt förhandsröstningsutrymme med lämplig inredning.

Justitieministeriet har i sitt brev av den 2 juni 2023 gett anvisningar till kommunerna beträffande bestämmandet av förhandsröstningsställena.

4.6.2 Förhandsröstningsställets tillgänglighet

Centralvalnämnden ska se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt. Till dessa delar gäller vad som konstaterats ovan i fråga om röstningsställena på valdagen. Om förhandsröstningsstället trots allt inte är tillgängligt, ska detta kommuniceras till väljarna på förhand.

4.6.3 Förordnande av valförrättare

Den kommunala centralvalnämnden ska skriftligen förordna valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena. Valförrättarna ska förordnas i så god tid att de på förhand hinner sätta sig in i de föreskrifter och anvisningar som gäller

förhandsröstningen samt vidta de åtgärder som hör till dem vid organiseringen av förhandsröstningen.

Vid förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare vara samtidigt närvarande hela den tid som förhandsröstningsstället är öppet för röstning. Därför ska det förordnas tillräckligt många valförrättare till förhandsröstningsstället. Vid bedömningen av vad som är ett tillräckligt antal valförrättare är det skäl att beakta eventuella arbetsskiftsarrangemang och till exempel möjliga sjukdomsfall och andra motsvarande orsaker till frånvaro. Valförrättarens uppgifter får inte ombetras någon annan än en person som förordnats till valförrättare.

Behörighetsvillkor för valförrättare

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare. Till valförrättare kan således i princip förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar får inte vara valförrättare.

När valförrättarna utses ska centralvalnämnden särskilt säkerställa att de har tillräckliga språkkunskaper med beaktande av bestämmelserna om de språkliga rättigheterna i språklagen (423/2003) samt, inom samernas hembygdsområde, i samiska språklagen (1086/2003).

Vid ett förhandsröstningsställe i en tvåspråkig kommun har var och en rätt att använda antingen finska eller svenska. I dessa kommuner ska centralvalnämnden se till att det på förhandsröstningsstället alltid finns närvarande minst en finskspråkig och en svenskspråkig valförrättare samt att de andra valförrättarna på förhandsröstningsstället vet vem denna person är. Om inte alla valförrättare på förhandsröstningsstället kan både svenska och finska, är det bra att förse valförrättarna med skyltar eller motsvarande (t.ex. med texten "Jag talar också svenska" eller "Minä puhun myös suomea"), så att den röstberättigade vid behov kan välja valförrättare utgående från detta.

Centralvalnämnderna i Enontekiö, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska på motsvarande sätt se till att väljarna kan använda finska eller samiska på förhandsröstningsstället.

Förhinder för valförrättare

Om en valförrättare är förhindrad att utföra sitt uppdrag, t.ex. på grund av sjukdom, ska han eller hon omedelbart underrätta den andra valförrättaren på förhandsröstningsstället och centralvalnämndens sekreterare om detta. Centralvalnämndens sekreterare förordnar utan dröjsmål en av ersättarna till förhandsröstningsstället.

Centralvalnämndens föreskrifter och anvisningar till valförrättare

Centralvalnämnden ska utbilda valförrättarna i deras uppgifter samt ge råd och anvisningar om det uppstår problem. Minst centralvalnämndens sekreterare ska kunna nås under hela förhandsröstningsperioden för att ge råd och anvisningar till valförrättarna.

Centralvalnämnden ska också förordna på vilket sätt ytterkuvert som adresserats till den ska insändas från ett allmänt förhandsröstningsställe i den egna kommunen (dvs. ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen). I praktiken kommer centralvalnämnden överens om detta med valförrättarna. De olika sätten att insända ytterkuverten beskrivs nedan.

Till valförrättarna ska centralvalnämnden särskilt betona att ytterkuvert adresserade till andra kommuner utan dröjsmål ska lämnas till posten för sändning.

4.6.4 Översändande av valmaterial, möbler och utrustning till förhandsröstningsstället

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna har alla handlingar, utrustningar och möbler som behövs. I **bilaga 13** till denna anvisning finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver.

Vid distribution av valhandlingar och valstämplar ska centralvalnämnden alltid ägna särskild uppmärksamhet åt att materialet delas ut på ett tillförlitligt sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk, genom motsvarande förfaranden som vid leverans av material för röstning på valdagen.

Centralvalnämnden ska för valförrättarna anvisa ett sådant låsbart ställe där valhandlingarna och valstämpeln kan förvaras över natten.

4.6.5 Information om förhandsröstningsställena och var de ligger

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens allmänna förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges med hjälp av kungörelser enligt 49 § 1 mom. i vallagen, utomhusreklam och på bibliotek, tidningsannonser, informationsblad som skickas till alla hushåll, kommunens webbplats osv. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över förhandsröstningsställena och deras öppettider. I tvåspråkiga kommuner ska denna information ges på finska och svenska.

Vägen till varje röstningsställe ska märkas tydligt utomhus, till exempel med vägvisare och skyltar. Också innanför förhandsröstningsstället ska finnas

behövliga informationsskyltar. I tvåspråkiga kommuner ska vägvisarna och informationsskyltarna vara på finska och svenska. I Enontekiö, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska anmälningar, kungörelser och andra meddelanden samt skyltar som riktar sig till allmänheten vara även på samiska.

4.7 Förberedelser inför röstning på anstalter

- Ta reda på vilka verksamhetsenheter inom socialvården som ger vård dygnet runt och vilka andra anstalter som hör till anstaltsröstningen det finns i kommunen och var de ligger.
- Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till valbestyrelsens medlemmar.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valbestyrelserna.

Arrangemangen kring anordnandet av förhandsröstning på en anstalt (anstaltsröstning) sköts av en valbestyrelse som kommunstyrelsen tillsätter i god tid före valet. Vid behov kan också flera valbestyrelser tillsättas.

Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på valbestyrelsens medlemmar samt kontaktuppgifterna för minst ordföranden och vice ordföranden.

Förhandsröstning på anstalter förrättas under minst en och högst två dagar under förhandsröstningsperioden vid de tidpunkter som valbestyrelsen bestämmer.

Centralvalnämnden ska se till att valbestyrelsen har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** finns en checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver. Vid distribution av valhandlingar och valstämplar ska centralvalnämnden alltid fästa särskild uppmärksamhet vid att materialet delas ut på ett tillförlitligt sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Centralvalnämnden ska utbilda valbestyrelsens medlemmar i deras uppgifter samt ge råd och anvisningar om det uppstår problem. Åtminstone centralvalnämndens sekreterare ska kunna nås av valbestyrelserna under hela förhandsröstningsperioden för att ge råd och anvisningar till valförrättarna.

Om valbestyrelsen använder funktionen för mobil rösträttsförfrågan i valdatasystemet för att utreda rösträtten, behöver den en mobil enhet (till exempel en smarttelefon) identifieringsverktyg och VAT-anvisning 4e, som innehåller närmare anvisningar om användningen av systemet.

4.8 Förberedelser inför hemmaröstning

- Skicka hemmaröstningsblanketter till dem som röstat hemma vid det föregående valet.
- Förordna valförrättare för hemmaröstning.
- Ta emot anmälningarna till hemmaröstning.
- Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till valförrättarna.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valförrättarna vid hemmaröstning.

4.8.1 Berättigade till hemmaröstning

En röstberättigad person vars rörelse- och funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan orimliga svårigheter kan ta sig till ett röstnings- eller förhandsröstningsställe, kan rösta på förhand i sitt eget hem i den kommun som antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträttsregistret. Den som önskar rösta hemma ska inom den utsatta tidsfristen anmäla detta till centralvalnämnden.

Om väljaren har flyttat till en annan kommun efter tidpunkten då hemkommunen fastställs i rösträttsregistret, kan väljaren inte rösta hemma. Vid presidentvalet är tidpunkten då hemkommunen fastställs i rösträttsregistret den 8 december 2023 och vid Europaparlamentsvalet den 19 april 2024.

Om en person vars rörelse- eller funktionsförmåga är begränsad kan ta sig till ett allmänt förhandsröstningsställe eller till röstningsstället på valdagen på egen hand eller med andras hjälp, hör personen inte till dem som har rätt att rösta hemma. Väljaren ska således i första hand rösta på sedvanligt sätt.

Gränsen för när väljaren bör anhålla om hemmaröstning i stället för röstning på ett röstnings- eller förhandsröstningsställe går vid oskäligen svårigheter för väljaren. Vid bedömningen av dessa bör bland annat följande beaktas:

- de faktiska förutsättningar väljaren i varje enskilt fall har att rösta i på röstningsstället eller på det allmänna förhandsröstningsstället, om personen får hjälp,
- de hälsorisker det eventuellt kan innebära för väljaren om han eller hon avlägsnar sig från sitt hem samt
- de specialåtgärder och kostnader transporten kräver.

Det kan inte förutsättas att personer med nedsatt rörlighet eller som är sjuka ska ordna annan transport för sig än sådan färdtjänst som personer med funktionsnedsättning normalt har till sitt förfogande.

Under de senaste åren har det frågats om hemmaröstningar kan förrättas på t.ex. stöd- och serviceboenden. Om den röstberättigade vårdas på en anstalt där man direkt med stöd av lagen eller på kommunstyrelsens beslut förrättar förhandsröstning (anstaltsröstning), omfattas han eller hon inte av rätten till hemmaröstning, utan kommunen ska förrätta anstaltsröstning på alla sådana anstalter.

Närståendevårdaren kan rösta i samband med hemmaröstningen

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som personens hemkommun i rösträttsregistret.⁹ Andra familjemedlemmar till den som har rätt att rösta hemma får inte rösta vid hemmaröstning.

I samband med hemmaröstning kan därmed rösta en närståendevårdare som

- 1) har ingått ett avtal om närståendevård med välfärdsområdet eller kommunen,
- 2) bor i samma hushåll som den som vårdas och
- 3) har antecknats i rösträttsregistret i samma kommun som den som vårdas.

4.8.2 Tillgång till hemmaröstningsblanketterna

Centralvalnämnden ska i god tid före början av förhandsröstningsperioden skicka anmälningsblanketter för hemmaröstning (bilaga 10) till dem som vid föregående val röstade hemma. Centralvalnämnden får uppgifter om dessa väljare från hemmaröstningsblanketterna vid tidigare val. Det ska dock kontrolleras att en person som röstat hemma vid tidigare val är införd i rösträttsregistret även vid detta val.

Vid presidentval bör det noteras att om en person har anmält sig till hemmaröstning i det första valet, har personen samtidigt automatiskt anmält sig till hemmaröstning i det andra valet. Efter det första valet behöver hemmaröstningsblanketter således inte sändas för det andra valet.

⁹ Under samma förutsättningar kan en avlösare enligt 4 a § i lagen om stöd för närståendevård rösta i samband med hemmaröstningen.

Centralvalnämnden ska också annars se till att tryckta eller kopierade blanketter finns tillgängliga för allmänheten. Blanketten finns på adressen <https://vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma>. Kommunen kan t.ex. lägga till en länk till blanketten på sin webbplats.¹⁰

4.8.3 Anmälan till hemmaröstning och hantering av anmälningarna hos centralvalnämnden

Den som vill förhandsrösta hemma ska anmäla detta till centralvalnämnden i sin hemkommun. Anmälan kan på väljarens vägnar också göras av någon som han eller hon har utsett. Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll vill rösta i samband med hemmaröstningen, ska detta uppges i anmälan.

Anmälan ska göras skriftligen eller per telefon senast tisdagen den 16 januari 2024 före klockan 16 vid presidentvalet och senast tisdagen den 28 maj 2024 före klockan 16 vid Europaparlamentsvalet.

Om en person anmäler sig till hemmaröstning i det första valet vid presidentvalet, ska personen samtidigt automatiskt anses ha anmält sig också till hemmaröstning i det eventuella andra valet. Personen behöver alltså inte separat anmäla sig till hemmaröstningen i det andra valet. Om anmälan kommer in till centralvalnämnden efter tidsfristen för det första valet, men före tidsfristen för det andra valet går ut ska anmälan anses gälla hemmaröstning vid det andra valet, om inte något annat framgår.

I anmälan ska uppges

- 1) väljarens fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som väljaren utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma och
- 3) om väljaren själv kan se till att en person som avses i 54 § i vallagen och som väljaren själv har utsett är närvarande vid hemmaröstningen samt
- 4) närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

10 Justitieministeriet har fastställt formulären för hemmaröstningsblanketten även på samiska.

Dessa uppgifter är nödvändiga bl.a.

- för att personens rösträtt ska kunna konstateras och för att det ska kunna säkerställas att personen bor i kommunen i fråga och att kommunen även i rösträttsregistret har antecknats som dennes hemkommun,
- för att den valförrättare som sköter hemmaröstningen utan svårigheter ska hitta hem till väljaren och vid behov får kontakt med honom eller henne per telefon,
- för att väljaren inte utan orsak ska begära att hemmaröstning ordnas.

I anmälan behöver orsaken till den begränsade rörelse- eller funktionsförmågan inte nämnas. Något läkarintyg över sjukdom eller handikapp behöver inte företes. Väljaren behöver inte heller motivera eller bevisa de oskäliga svårigheterna.

Skriftlig anmälan

Den skriftliga anmälan kan antingen formuleras fritt eller göras på en hemmaröstningsblankett (valblankett nr 14, **bilaga 10**), för vilken justitieministeriet fastställer formuläret. Den som anmäler sig ska underteckna den skriftliga anmälan. Om anmälan på väljarens vägnar görs av någon som väljaren har utsett, kan anmälan också undertecknas av denna person.

En skriftlig anmälan kan skickas till centralvalnämnden till exempel per post. Om anmälan skickas till centralvalnämnden per e-post eller per fax (om kommunen har en sådan), hanteras den enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Om det är möjligt att skicka krypterad e-post till kommunen, bör personer som eventuellt vill anmäla sig som hemmaröstare informeras om denna möjlighet.

Anmälan per telefon

När anmälan görs per telefon ska uppgifterna antecknas på hemmaröstningsblanketten hos centralvalnämnden.

Vid behov ska det kontrolleras att anmälan verkligen gjorts av väljaren eller av en person som han eller hon har utsett. Detta kan i allmänhet ske t.ex. genom ett telefonsamtal till väljaren. Anmälan ska kontrolleras endast om dess äkthet av någon orsak betvivlas.

Centralvalnämnden ska avdela personal för att ta emot samtal under tjänstetid. Centralvalnämnden ska sörja för att samtalen besvaras under tjänstetid och att det utanför tjänstetiden finns ett automatiskt meddelande med instruktioner om när anmälan kan göras. På den sista dagen för anmälan till hemmaröstning

ska samtalen besvaras till klockan 16. Om det i telefonnumret har anslutits en svarare ska centralvalnämnden gå igenom anmälningar som eventuellt lämnats i svararen.

Eftersom information om möjligheten att rösta hemma samt om förfarandet vid anmälning till hemmaröstning finns på rösträttsanmälan (meddelandekortet) som skickas till den röstberättigade, kan det antas att samtal som gäller detta i huvudsak kommer till numret som anges som centralvalnämndens telefonnummer på meddelandekortet.

Komplettering av en bristfällig anmälan

Centralvalnämnden ska om möjligt vid behov komplettera en bristfällig anmälan på tjänstens vägnar och försäkra sig om att anmälan har gjorts av väljaren som nämns i den eller av någon som denne har utsett. En anmälan kan vara bristfällig t.ex. så till vida att väljarens namn är ofullständigt eller att uppgifter om väljarens hemkommun eller telefonnummer saknas. Om en skriftlig anmälan har inkommit utan underskrift, ska centralvalnämnden försöka få kontakt med den som gjort anmälan, i brådskande fall per telefon.

Om det i den skriftliga anmälan inte har uppgivits att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma, ska centralvalnämnden kontakta den som gjort anmälan så att personen kan komplettera anmälan till denna del.

Anmälan till fel myndighet

Om anmälan har gjorts till fel myndighet, t.ex. centralvalnämnden i fel kommun, ska denna överföra anmälan till rätt myndighet på det sätt som förutsätts i förvaltningslagen (434/2003).

Anmälan till väljaren om hemmaröstning inte förrättas

Om hemmaröstning inte förrättas, ska väljaren underrättas om detta så snabbt att han eller hon ännu har möjlighet att rösta på förhandsröstningsstället. Meddelandet om att hemmaröstning inte förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan på väljarens vägnar. Meddelandet ska i första hand göras skriftligt och skickas per post. I brådskande fall och även annars, då det är ändamålsenligt, kan meddelandet också lämnas per telefon eller per e-post, om väljaren har anmält sig per e-post. I meddelandet ska anges orsaken till att hemmaröstning inte förrättas.

Hemmaröstning förrättas inte, om

- 1) anmälan inte i efterhand har kunnat kompletteras med uppgift om att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 2) väljarens adress inte har kunnat kompletteras i efterhand,
- 3) det framgår att anmälan har gjorts utan väljarens samtycke,
- 4) det över huvud taget inte är möjligt att på basis av anmälan utreda väljarens identitet,
- 5) anmälan har gjorts efter utsatt tid eller
- 6) väljaren inte är röstberättigad i kommunen i fråga eller om han eller hon inte har sitt hem i den kommun som har antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträtsregistret.

Endast en sådan brist i anmälan som inverkar på hemmaröstningsförrättningen och som inte har kunnat avhjälpas i efterhand utgör hinder för hemmaröstning. Om anmälan är bristfällig t.ex. i fråga om telefonnummer eller väljarens fullständiga namn, utgör detta inget hinder för hemmaröstning.

Om hemmaröstning inte förrättas, ska detta och orsaken därtill antecknas på väljarens hemmaröstningsblankett under Tilläggsuppgifter tillsammans med uppgift om när och hur väljaren har underrättats om saken.

4.8.4 Förberedelser inför förrättning av hemmaröstning

Valförrättare vid hemmaröstning

Arrangemangen kring anordnandet av röstning hemma hos väljaren (hemmaröstning) sköts av en valförrättare som förordnats till uppgiften av den kommunala centralvalnämnden.

Centralvalnämnden kan förordna valförrättarna för hemmaröstning i samband med att den förordnar valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena. Avsikten är att centralvalnämnden förordnar ett visst antal personer till valförrättare som ska sköta hemmaröstningar, varefter centralvalnämndens ordförande enligt vad som anges nedan förordnar vem av dessa personer som ska sköta en enskild hemmaröstning.

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare vid hemmaröstning. Till valförrättare kan således i princip förordnas vem som helst som är kapabel att utföra uppgiften och som har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare vid hemmaröstning i någon kommun. Av valförrättare för hemmaröstning förutsätts i praktiken god kännedom om valförfarandet och förmåga att på ett tillförlitligt sätt utföra röstningssituationen i väljarens hem.

Före ändringen av vallagen (496/2013) år 2013 var valförrättarna vid hemmaröstning alltid medlemmar eller ersättare i valbestyrelsen. Centralvalnämnden kan dock fortsättningsvis förordna även medlemmar och ersättare i valbestyrelsen till denna uppgift.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstning förrättas under en dag inom förhandsröstningsperioden vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas väljaren. Hemmaröstning kan således förrättas såväl på en vardag som på en söndag.

Vem av valförrättarna ska sköta en enskild hemmaröstning?

Centralvalnämndens ordförande ska förordna vem av valförrättarna för hemmaröstning som i varje enskilt fall i egenskap av valförrättare ska sköta en hemmaröstningsförrättning hos väljaren.

För varje enskild hemmaröstning förordnas endast en valförrättare. Centralvalnämndens ordförande bestämmer vilken väljare var och en valförrättare ska besöka. Valförrättarna kan inte sinsemellan komma överens om detta.

När tiden för anmälning till hemmaröstning har gått ut, ska centralvalnämndens ordförande göra upp en detaljerad plan för hur hemmaröstningen ska förrättas. Ordföranden kan redan på förhand utse personliga ersättare för valförrättarna, bl.a. med tanke på förhinder.

Ingen annan får vara närvarande vid hemmaröstningen i egenskap av en valförrättare.

På vilket sätt utses den person som ska vara närvarande vid hemmaröstning?

Vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren även en person som väljaren har utsett eller godkänt och som har fyllt 18 år vara närvarande. En person som

är uppställd som kandidat vid valet kan dock inte sköta denna uppgift. Inga andra behörighetsvillkor har ställts för denna person. Personen kan därmed vara t.ex. väljarens make eller maka, någon annan nära anhörig eller väljarens närståendevårdare.

Om väljaren av någon anledning inte har möjlighet eller vill utse den person som ska vara närvarande, ska väljaren nämna detta vid anmälan till hemmaröstning. Centralvalnämndens ordförandes uppgift är att då se till att en sådan person finns på plats när hemmaröstningen förrättas.

Den person som är närvarande kan vara t.ex. en annan person som har förordnats att sköta hemmaröstning i egenskap av valförrättare. Härvid är han eller hon dock inte närvarande i egenskap av valmyndighet.

Meddelande till väljaren om att hemmaröstning förrättas

Centralvalnämndens ordförande ska se till att väljaren underrättas om tidpunkten för hemmaröstningen med minst två timmars noggrannhet. Meddelandet ska lämnas i god tid före tidpunkten i fråga. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas, så att väljaren vid behov kan ta kontakt, till exempel för att ändra tidpunkten för hemmaröstningen. Meddelandet om att hemmaröstning förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan till hemmaröstning på väljarens vägnar.

Anmälan kan göras antingen

- skriftligen per post,
- per telefon eller
- per e-post, om anmälan till hemmaröstning har sänts per e-post.

Det väsentliga är att väljaren säkert och i god tid före röstningen förrättas får besked om att hemmaröstning anordnas.

Centralvalnämndens ordförande ska se till att dessa meddelanden lämnas, t.ex. genom att förordna en lämplig person att lämna meddelandena enligt ordförandens anvisningar.

Meddelande om möjliga förhinder

I praktiken kan det förekomma många olika situationer där hemmaröstningen inte kan förrättas enligt den på förhand uppgjorda planen. Sådana situationer kan uppstå bland annat

- om valförrättaren inte hittar hem till väljaren t.ex. för att adressen är felaktig,
- om valförrättaren inte påträffar väljaren på den uppgivna adressen,

- om väljaren trots allt inte vill rösta genom hemmaröstningsförfaran- det eller
- om det visar sig vara svårt att hitta en sådan närvarande person som väljaren godkänner.

Om valförrättaren är förhindrad att infinna sig vid den meddelade tidpunkten ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för ett nytt besök. Väljaren ska kontaktas t.ex. per telefon. Väljaren ska beredas tillfälle att rösta vid en annan tidpunkt. Om hemmaröstning över huvud taget inte kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigit hinder, ska väljaren likaså utan dröjsmål underrättas om detta.

I första hand och i de flesta fallen kan valförrättaren själv lämna meddelandet. Om valförrättaren inte själv kan lämna meddelandet, t.ex. för att han eller hon har insjuknat, kan någon annan valmyndighet bli tvungen att underrätta väljaren.

Om valförrättaren själv senare kan sköta hemmaröstningen hos väljaren i fråga, kan valförrättaren själv bestämma och meddela den nya tidpunkten. Om förrättandet av hemmaröstningen överförs på någon annan valförrättare, ska centralvalnämndens ordförande fatta beslut om detta och se till att väljaren underrättas om saken. Valförrättarna får inte sinsemellan komma överens om vilka väljare respektive valförrättare ska besöka, om inte centralvalnämndens ordförande på förhand har förordnat personliga ersättare.

Uppgifter om meddelande om förhinder och ny tidpunkt för hemmaröstningen samt om ett eventuellt byte av valförrättare och namnet på den nya valförrättaren ska antecknas i punkten "Tilläggsuppgifter" på hemmaröstningsblanketten.

Förteckning över hemmaröstningar (hemmaröstningsblanketterna)

Vid centralvalnämnden ska det granskas att de hemmaröstningsblanketter som inkommit till den och de blanketter som fyllts i på basis av anmälningar som mottagits per telefon innehåller alla de uppgifter som anmälningen förutsätter. Dessa blanketter utgör den förteckning som ska föras över anmälningarna till hemmaröstning, sedan de kompletterats med följande uppgifter:

- vilken dag och vilket klockslag som bestämts för hemmaröstningen samt vilken valförrättare som förordnats till uppgiften och
- en anteckning om hur väljaren har underrättats om röstningstidpunkten.

Centralvalnämndens ordförande svarar för förandet av förteckningen. Valförrättaren ska ta med sig blanketterna för alla väljare som han eller hon enligt den uppgjorda planen ska besöka respektive dag.

Trots att valförrättarna har en del av blanketterna med sig under förhandsröstningsdagarna, ska centralvalnämnden under alla förhandsröstningsdagar kunna

reda ut vem som anmält sig till hemmaröstning och vilken valförrättare som förordnats att sköta respektive hemmaröstning. Centralvalnämnden ska därför t.ex. kopiera förteckningen eller göra upp någon lämplig förteckning över anmälningarna. De blanketter som valförrättarna returnerar förvaras med hänsyn till dataskyddet. Vid nästa allmänna val (till exempel vid Europaparlamentsvalet, som ordnas efter presidentvalet) skickar centralvalnämnden hemmaröstningsblanketten för anmälan till hemmaröstning till väljaren som är berättigad till hemmaröstning, om den som röstar hemma har gett sitt tillstånd till det i anmälan till hemmaröstning.

4.8.5 Distribution av valmaterialet som behövs vid hemmaröstning

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna vid hemmaröstning har alla handlingar och utrustningar som de behöver. I **bilaga 13** finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver.

Centralvalnämnden ska se till att valmaterialet ställs till valförrättarna vid hemmaröstning på ett säkert sätt och så att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Vid hemmaröstning används som följbrev alltid följbrevsblanketten för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**). Följbrevsblanketten för hemmaröstning ska fyllas i också i sådana fall att väljaren ger sitt meddelandekort till valförrättaren.

Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning röstar i samband med hemmaröstningen, ska följbrevsblanketten för hemmaröstning inte användas som hans eller hennes följbrev. Som följbrev används i detta fall närståendevårdarens eget meddelandekort eller egen följbrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 5a2**).

4.9 Befullmäktigande av valobservatörer

Enligt 184 § 2 mom. kan en finländsk eller utländsk valobservatör befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Om centralvalnämnden själv befullmäktigar andra valobservatörer, bör även justitieministeriet underrättas om detta.¹¹

Valobservatören har rätt att vara närvarande när valmyndigheterna utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller därmed utöver sammanträden även valmyndigheternas övriga verksamhet, såsom rösträkning.

¹¹ Med valobservatörer avses inte olika internationella eller inhemska gäster och således behöver dessa inte något särskilt befullmäktigande. Justitieministeriet behöver inte heller underrättas om sådana. Gästerna kan till exempel följa röstningen på valdagen utan att de befullmäktigas, förutsatt att detta inte stör valnämndens arbete.

5. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGSHANDLINGAR OCH BREVRÖSTNINGSHANDLINGAR

Centralvalnämnden ska granska alla förhandsröstningshandlingar (63 § i vallagen) och brevröstningshandlingar (66 g § i vallagen) som kommit in till den.

Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna kommer tillsammans med övrig post till centralvalnämnden till den adress som har antecknats i valdatasystemets basdatasystem.

5.1 Mottagande av handlingar som ska granskas hos centralvalnämnden

5.1.1 Förhandsröstningens ytterkuvert

Förhandsröstningens ytterkuvert inkommer till centralvalnämnden

- från de allmänna förhandsröstningsställena i Finland,
- från valbestyrelserna,
- från valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen och
- via utrikesministeriet från finska beskickningar och finska fartyg.

Ytterkuvert som inkommer från de allmänna förhandsröstningsställena i hemland

Valförrättarna på förhandsröstningsställena indelar ytterkuverten i två grupper, dvs.

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Ytterkuverten sänds till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt som centralvalnämnden har bestämt. Centralvalnämnden ska underrätta valförrättarna om vilket insändningssätt som ska användas. Alternativen är de följande:

- 1) en representant för centralvalnämnden avhämtar ytterkuverten på förhandsröstningsstället vid varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter;

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska antecknas antalet mottagna ytterkuvert samt datum, klockslag och förhandsröstningsställets namn samt valförrättarens och avhämtarens underteckningar. Avhämtaren ska vara beredd att styrka sin identitet för valförrättaren.

- 2) minst två valförrättare kommer med ytterkuverten till centralvalnämnden efter varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter;

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska nämnas antalet mottagna ytterkuvert, datum, klockslag, förhandsröstningsställets namn och underteckningar.

- 3) enbart av vägande skäl, t.ex. på grund av långt avstånd: valförrättaren skickar ytterkuverten per post;

Postningen sker enligt det utdelningssätt som kommunen även i övrigt använder. Om kommunen är en postboxkund avhämtar den vanligen själv den ankommande posten på postkontoret och i detta fall ges ytterkuverten till kommunen vid avhämtningen. Ytterkuvert skickas alltid som expressbrev.

- 4) valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden med en separat kurirtjänst (t.ex. specialtjänst som beställs av kommunen).

Ytterkuvert som inkommer från valbestyrelserna

Också valbestyrelsen indelar ytterkuverten som den fått i två grupper:

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Valbestyrelsen ska sända ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen till nämnden på det sätt nämnden har bestämt. Det lämpligaste sättet är att valbestyrelsen för dessa ytterkuvert efter varje anstaltsröstningsdags slut direkt till centralvalnämnden. Centralvalnämnden ska ge valbestyrelsen en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska anges antalet mottagna ytterkuvert samt datum och klockslag. Valbestyrelsen får skicka ytterkuverten som adresserats till den egna centralvalnämnden per post enbart på grund av tungt vägande skäl. I allmänhet anses enbart långt avstånd utgöra ett sådant tungt vägande skäl.

Ytterkuvert som inkommer från valförrättare vid hemmaröstning

Den valförrättare som sköter hemmaröstningen ska utan dröjsmål efter varje hemmaröstningsomgång föra ytterkuverten till centralvalnämnden i den egna kommunen. Endast om detta inte är möjligt (t.ex. på grund av långa och besvärliga trafikförbindelser) kan ytterkuverten skickas per post.

Ytterkuvert från beskickningar och fartyg

Ytterkuvert som lämnats in vid beskickningar och på fartyg kommer alltid till centralvalnämnden per post. Valförrättarna vid beskickningar och på fartyg sänder ytterkuverten till utrikesministeriet, som i sin tur postar dem vidare till centralvalnämnden i respektive kommun. Eftersom det kan ta en lång tid för ytterkuverten att komma från förhandsröstningsstället till utrikesministeriet bör centralvalnämnden vara beredd på att i synnerhet dessa ytterkuvert inkommer först torsdagen eller fredagen före valet, eller till och med ännu senare.

Förhandsröstningen ombord på ett finskt fartyg kan inledas redan en vecka tidigare än på övriga förhandsröstningsställen. Till centralvalnämnden kan således inkomma ytterkuvert redan före den första förhandsröstningsdagen i hemlandet. **Dessa ytterkuvert får dock inte öppnas och granskas förrän efter att rösträtsregistret har vunnit laga kraft tisdagen den 16 januari 2024 kl. 12 (vid presidentvalet) och tisdagen den 28 maj 2024 kl. 12 (vid Europaparlamentsvalet).**

5.1.2 Ytterkuvert för brevröstning

Ytterkuvert för brevröstning kommer in till centralvalnämnden direkt från väljare som befinner sig utomlands via post eller kurirtjänst. Ytterkuvert som kommer med kurirtjänst kan vara inneslutna t.ex. i kurirtjänstens egna kuvert. Det är viktigt att alla handlingar relaterade till kurirförsändelsen, t.ex. eventuella kvitton och motsvarande (dvs. andra än själva ytterkuvertet), levereras som de är till personerna som granskar brevröstningshandlingarna, så att eventuell information på dem kan tas i beaktande vid granskningen.

Den som röstar per brev kan rösta och posta ytterkuvertet till Finland i det första valet vid presidentvalet tidigast torsdagen den 21 december 2023 och vid det eventuella andra valet tidigast när resultatet för första valet är klart. Vid Europaparlamentsvalet kan brevröstning förrättas tidigast fredagen den 10 maj 2024. Således börjar brevröstningens ytterkuvert komma in till centralvalnämnden strax därefter. **Ytterkuverten får dock inte öppnas och granskas förrän efter att rösträtsregistret har vunnit laga kraft.**

Väljare som röstar per brev har kunnat posta sitt ytterkuvert som rekommenderat brev. Justitieministeriet har kommit överens med Posti om att

postanstalterna skickar även dessa ytterkuvert direkt till centralvalnämnderna (i normala fall ska rekommenderade brev hämtas ut separat av adressaten). Det rekommenderas dock att centralvalnämnden kontrollerar med den lokala posten att inga sådana ytterkuvert har blivit kvar där.

5.2 Förvaring av inkomna ytterkuvert

De ytterkuvert för förhandsröstning och brevröstning som har inkommit (och adresserats) till centralvalnämnden samt deras innehåll ska hållas i säkert förvar så att obehöriga inte har tillträde till förvaringsplatsen. Ytterkuverten ska förvaras på ett säkert sätt genast då de börjar inkomma till centralvalnämnden.

5.3 Inspektionsförfarandet

De förhandsröstningshandlingar och brevröstningshandlingar som inkommit till centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträdena som ska hållas så att de handlingar som inkommit fredagen före valdagen klockan 19 hinner behandlas vid sammanträdena (i det första valet vid presidentvalet den 26 januari 2024 och i det eventuella andra valet den 9 februari 2024 och i Europaparlamentsvalet den 7 juni 2024). Alla handlingar som inkommit inom den bestämda tiden ska hinna behandlas. Centralvalnämnden ska med iakttagande av detta fastställa tidtabellen för sina sammanträden.

Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna ska granskas som separata helheter. Med andra ord är målet att centralvalnämnden i slutet av granskningen har

- separat per röstningsområde sorterade och godkända (bruna) valkuvert för förhandsröstningen och
- separat per röstningsområde sorterade och godkända (turkosa) valkuvert för brevröstningen.

Med anledning av att granskningen sker separat innehåller denna anvisning separata detaljerade anvisningar för granskning av förhandsröstningshandlingar (kapitel 5.3.1) och granskning av brevröstningshandlingar (kapitel 5.3.2).

Centralvalnämnden får själv avgöra hur den i praktiken utför granskningen av handlingarna. Centralvalnämnden beslutar om eventuella förberedande åtgärder i första hand på basis av hur mycket och vilken typ av förhandsröstningshandlingar som inkommer till nämnden.

Om det kan förväntas att antalet handlingar som inkommer för granskning är litet, kan en beslutför centralvalnämnd själv granska alla handlingar vid ett eller

flera sammanträden. Däremot om antalet handlingar som inkommer för granskning i stället är stort, kan centralvalnämnden bestämma att centralvalnämndens sekreterare tillsammans med den biträdande personalen kan utföra en preliminär granskning av handlingarna före centralvalnämndens behandling enligt centralvalnämndens anvisningar. I detta fall svarar centralvalnämnden för behövlig tillsyn.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid granskningsförfarandets säkerhet och tillförlitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger anledning till något som helst tvivel om att det har skötts på ett korrekt sätt. Alla risker för oegentligheter bör uteslutas. Detta innebär t.ex. att

- minst två personer ska alltid vara samtidigt närvarande när handlingar behandlas,
- personerna som utför granskningen inte har tillgång till oanvända valhandlingar eller valstämplar,

Lokalen där granskningen utförs är tillräckligt öppen så att granskningen kan övervakas.

När centralvalnämnden fattar beslut som hänför sig till granskningen, t.ex. att handlingar ska lämnas obeaktade, ska den vara beslutför. Över sammanträdena ska föras protokoll.

5.3.1 Granskning av förhandsröstningshandlingar

De förhandsröstningshandlingar som inkommer till centralvalnämnden är

1) ytterkuvert

- framsidans nedre del vit och till övriga delar gul till färgen, försedd med ett rött expressbrevmärke, storlek C5, med ett adressfönster till höger och ett fönster för kvitteringsanteckningen uppe till vänster, samt inne i ytterkuvertet

2) följbrev, som är antingen

- en följbrevsblankett eller
- meddelande om rösträtt (meddelandekort), och

3) valkuvert (i vilket röstsedeln har inneslutits).

- brunt till färgen, storlek C6, med ett litet fönster i nedre kanten.

Hanteringen av förhandsröstningshandlingarna består av följande steg:

- Steg 1: Granskning av ytterkuvertets adressfält
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar vid behov i rösträttsregistret och/eller i vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet är uttryckligen adresserat till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden har fått ett ytterkuvert ska den redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Steg 1A: Vidarebefordran av ytterkuvert som inkommit till fel ställe

Om ett ytterkuvert har inkommit till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål **öppnat** postas till rätt mottagare.

Dessa ytterkuvert som av misstag kommit till fel ställe ska vidarebefordras till rätt mottagare (centralvalnämnd) oavsett kommun i hela landet.

Högsta förvaltningsdomstolen behandlade i fallet HFD:1997:34 en situation där en kommun av misstag hade räknat 19 röster som inte hörde till kommunen och där sambandet mellan nio förkastade röstsedlar och röstsedlar som inte hörde till kommunen inte kunde utredas. De nämnda 19 rösterna kunde således påverka valresultatet i kommunen. Valmyndigheternas förfarande hade varit lagstridigt och valet hade skett i oriktig ordning. Eftersom det fanns fyra kandidater som med en röst till skulle ha blivit invalda i fullmäktige, var det sannolikt att dessa felaktigheter kunde ha inverkat på valresultatet. Länsrätten upphävde valet och utlyste nyval i kommunen. Högsta förvaltningsdomstolen fastställde länsrättens beslut att ogiltigförklara valet.

Steg 2: Röstningsområdesvis sortering av ytterkuverten

- Sortera ytterkuverten röstningsområdesvis och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade röstningsområdesvis.

De ytterkuvert som har inkommit till centralvalnämnden ska ovillkorligen sorteras röstningsområdesvis enligt röstningsområdets nummer (t.ex. 011), som syns i fönstret till höger på kuvertet. I ytterkuvertets fönster syns också kommunens nummerkod. T.ex. i ett ytterkuvert som hör till röstningsområde nr 11 i Esbo syns ovanför centralvalnämndens namn nummerserien 049 011.

Det är nödvändigt att ytterkuverten sorteras röstningsområdesvis, eftersom förhandsrösterna räknas enligt röstningsområde.

Om kommunens nummerkod och röstningsområdets nummer inte syns i ytterkuvertets fönster, betyder det att en följbrevsblankett som fyllts i för hand eller ett meddelandekort har använts som följbrev och att förhandsröstningen inte har antecknats i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att utreda inom vilket röstningsområde väljaren har utövat sin rösträtt innan sorteringen kan utföras.

Nyttan med sorteringen av handlingarna är att när granskningen av förhandsröstningshandlingarna har slutförts är alla godkända valkuvert sorterade röstningsområdesvis.

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följbrevet och valkuvertet

- Om det finns en kvitteringsanteckning på följbrevet: Öppna ytterkuvertet och granska valkuvertet och underteckningarna på följbrevet.
- Om det inte finns en kvitteringsanteckning på följbrevet: Öppna ytterkuvertet, granska valkuvertet samt och att denna person finns i kommunens rösträttsregister/vallängd.
- Om ett valkuvert är öppet: Tillslut det så att valhemligheten bevaras.

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följbrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följbrevet och ytterkuvertet enligt vad som redogörs för nedan kan godkännas.

3 (ii) Granskning av följbrevet och valkuvertet

Till centralvalnämnden inkommer två slags ytterkuvert för förhandsröstning:

- 1) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att en kvitteringsanteckning har gjorts på följbrevet och

- 2) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att en kvitteringsanteckning inte har gjorts på följbrevet.

3 (ii.a) Följebrev försedda med kvitteringsanteckning

Ytterkuvert som är försedda med en kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- Det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra anteckningar har gjorts på det och
- Det granskas att följebrevet är försett med väljarens underskrift och valförrättarens underskrift.

Vad är en kvitteringsanteckning?

På ett förhandsröstningsställe där rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) används skriver valförrättaren ut en kvitteringsanteckning upp till vänster på följebrevsblanketten för att visa att röstningen har införts i rösträttsregistret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevsblanketten ska alltid användas som följebrev då utövandet av rösträtten antecknas i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. **Kvitteringsanteckningen kan inte skrivas ut på meddelandekortet.** Meddelandekortets följebrevsdel kan användas som följebrev enbart när röstningen tas emot manuellt utan att den antecknas i rösträttsregistret.

Alla kvitteringsanteckningar har följande format:

*** 30.5.2024 049E3 Esbo ***

I kvitteringsanteckningen betyder

- datumet (t.ex. 30.5.2024) den dag då förhandsröstningen ägde rum,
- siffer-bokstavskombinationen och kommunens namn (t.ex. 049E3 Esbo) för det av kommunens allmänna förhandsröstningsställen där röstningen ägde rum (049 = kommunens kommunnummer, E1, E2, E3 osv. = koderna för kommunens förhandsröstningsställen).

Kvitteringsanteckningen är synlig i fönstret upp till vänster på ytterkuvertet. På andra ställen i följebrevsblanketten skrivs därtill ut ur rösträttsdatasystemet väljarens efternamn och förnamn, väljarens personbeteckning, numret för kommunen där väljaren är röstberättigad och röstningsområdets nummer samt centralvalnämndens kontaktuppgifter.

3 (ii.b) Följebrev som saknar kvitteringsanteckning

De ytterkuvert som saknar kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- Det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra obehöriga anteckningar har gjorts på det och

- att foljebrevet är försett med a) väljarens namn, personbeteckning eller födelsetid, adress och underskrift samt b) förhandsröstningsställets namn eller (vid röstning på anstalt och hemmaröstning) kommunens namn, c) datum och valförrättarens underskrift och
- det kontrolleras i rösträttsregistret att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

Varför saknas kvitteringsanteckningen?

Om rösträttsregistret inte används på förhandsröstningsstället eller om det tillfälligt är ur bruk, görs ingen kvitteringsanteckning på foljebrevet. Om foljebrevet saknar kvitteringsanteckning (som således inte heller syns i fönstret till vänster på ytterkuvertet) innebär detta att förhandsröstningen inte har införts i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället.

Sådana s.k. manuella förhandsröstningar inkommer till centralvalnämnden från

- beskickningar,
- fartyg,
- valbestyrelserna i den egna kommunen och andra kommuner (anstaltsröstningar),
- valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen (hemmaröstningar) och
- allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet där rösträttsregistret inte har använts eller tillfälligt har varit ur bruk då röstningen ägde rum.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade foljebrev

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att foljebrevet i ytterkuvertet är adresserat till centralvalnämnden, men att väljaren enligt rösträttsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun utan har antecknats som röstberättigad i en annan kommun. Foljebrevet är i detta fall feladresserat. Detta är möjligt i fall där foljebrevet har fyllts i för hand och en kvitteringsanteckning inte har gjorts.

Om foljebrevet har adresserats felaktigt, ska foljebrevet vid både presidentvalet och Europaparlamentsvalet överföras till en annan kommun i hela landet, eftersom kandidaterna i dessa val är desamma i hela landet.

Det finns skäl att framhäva att förfarandet som beskrivs här (ett feladresserat ytterkuvert) och förfarandet som avses i steg 1A (ytterkuvert som inkommit till fel ställe) är två skilda saker och att förfarandena delvis är olika.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om ett valkuvert är öppet ska centralvalnämnden tillsluta det på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras. Om kuvertets limning av någon anledning inte håller kan kuvertet tillslutas med hjälp av förseglingsband.

Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- Avgör om förhandsröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad
- Åtskilj först efter detta det godkända valkuvertet från foljebrevet.
- Om en förhandsröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet vid centralvalnämndens sammanträde, men inga anteckningar får i detta skede göras i vallängden.

4 (i) Grunderna för att lämna en förhandsröstning obeaktad

En förhandsröstning ska lämnas obeaktad, om:

- 1) den förhandsröstande inte införts i rösträtsregistret;
- 2) det i valkuvertet har gjorts en anteckning som gäller väljaren eller en kandidat, eller någon annan obehörig anteckning;
- 3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem väljaren är;
- 4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den 18 år fyllda person som varit närvarande vid röstningen.

En obetydlig eller oväsentlig bristfällighet eller oklarhet i foljebrevet som beror på ouppmärksamhet leder i allmänhet inte till att förhandsröstningen lämnas obeaktad. Det är centralvalnämndens uppgift att i varje enskilt fall på basis av de uppgifter som finns i foljebrevet (och det därtill vid hemmaröstning eventuellt fogade meddelandekortet) och annan eventuell till buds stående utredning avgöra saken. Centralvalnämnden kan på tjänstens vägnar själv utreda frågan med hjälp av valförrättarna eller medlemmarna i valbestyrelsen eller i andra hand väljaren själv, om denna framgår av foljebrevet och kan nås. Om det på foljebrevet har gjorts en kvitteringsanteckning kan man på basis av den reda ut den exakta tidpunkten för röstningen och vem som gjort registreringen i rösträtsdatasystemet.

Vid kommunalvalet 2008 hade centralvalnämnden lämnat tre röstningar obeaktade. Ett av följbrevet saknade namnteckningen av den som mottagit meddelandet om rösträtt och i de två andra följbrevet saknades både väljarens och valmyndighetens namnteckningar. Förvaltningsdomstolen ansåg att följbrevet således hade varit så bristfälliga eller oklara, att man inte med säkerhet kunde försäkra sig om att röstningen hade försiggått på det sätt som stadgas i vallagen eller avgöra vem som hade röstat. På grund av detta måste centralvalnämnden lämna röstningarna i fråga obeaktade (Vasa förvaltningsdomstol 22.12.2008 08/0817/3). Avgörandet vann laga kraft.

4 (ii) Godkännande av förhandsröstningen

Om ovannämnda grunder för ogiltighet inte uppfylls ska förhandsröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet ska åtskiljas från följbrevet. Valkuverten ska förvaras sorterade enligt röstningsområde.

Inga anteckningar får göras på godkända valkuvert.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en röstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert som har lämnats obeaktat ska jämte följbrev och ytterkuvert fogas till protokollet. Att valkuvertet varit öppet utgör inte någon grund för att förhandsröstningen lämnas obeaktad, men om röstningen har lämnats obeaktad av någon annan anledning och valkuvertet har varit öppet, ska kuvertet avslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning som antecknats i rösträtsregistret redan på förhandsröstningsstället lämnas obeaktad, kan centralvalnämnden efter eget omdöme ta bort anteckningen i rösträtsregistret (närmare anvisningar i VAT-anvisning nr 4b). När en manuellt mottagen röstning på förhandsröstningsstället lämnas obeaktad görs inga anteckningar i rösträtsregistret eller vallängden.

Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar i rösträttsregistret och vallängderna

- Anteckna i rösträttsregistret sådana godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället.
- Om du gör anteckningar efter utskrivandet av vallängderna ska du göra anteckningarna både i rösträttsregistret och i vallängderna.
- Inför utan dröjsmål i rösträttsregistret och vallängderna eventuella rättelseanteckningar som valförrättaren har meddelat.

Centralvalnämnden ska se till att av de vallängder som har översänts till valnämnderna tydligt och tillförlitligt framgår vilka röstberättigade som har utövat sin rösträtt redan vid förhandsröstningen och vilka som ännu får göra det vid röstningen på valdagen.

5 (i) Vilka förhandsröstningar antecknas i rösträttsregistret av centralvalnämnden?

Centralvalnämnden ska i rösträttsregistret anteckna (såsom s.k. efterregistreringar) alla de förhandsröstningar som ska beaktas, men som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevet till en sådan förhandsröstning innehåller inte en ovan nämnd kvitteringsanteckning. Det ovan nämnda gäller vanligen förhandsröster som avgetts i beskickningar utomlands och ombord på fartyg samt vid röstning på anstalt och hemmaröstning.

Om det påföljebrevet finns en kvitteringsanteckning betyder detta att röstningen har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället och att den inte längre i centralvalnämnden behöver antecknas.

5 (ii) Hur görs anteckningarna?

För det tekniska utförandet av anteckningarna redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Innan anteckningarna görs i registret är det skäl att centralvalnämnden sorterar förhandsröstningarna enligt förhandsröstningstyp som följer:

- hemmaröstningar och närståendevårdares röstningar i samband med hemmaröstning,
- röstningar på anstalter,

- röstningar ombord på fartyg i utlandet,
- röstningar vid beskickningar i utlandet, och
- röstningar på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet.

Om det av folkbrevet inte tydligt framgår på vilket förhandsröstningsställe den godkända röstningen har ägt rum (t.ex. i en anstalt eller på ett allmänt förhandsröstningsställe), ska centralvalnämnden avgöra saken i varje enskilt fall och anteckna röstningen som någon förhandsröstningstyp i rösträttsregistret, exempelvis anstaltsröstning. Anteckningen har statistisk betydelse. I fall där förhandsröstningen har tagits emot manuellt och röstningsstället har markerats med kommunens namn, är det fråga om anstaltsröstning.

5 (iii) När görs anteckningar både i rösträttsregistret och i vallängden?

Centralvalnämnden bör eftersträva att anteckningarna i rösträttsregistret i så stor omfattning som möjligt görs före den centraliserade utskriften av vallängderna från rösträttsregistret inleds. Utskriften inleds i det första valet vid presidentvalet onsdagen den 24 januari kl. 18 och vid det eventuella andra valet onsdagen den 7 februari kl. 18 samt vid Europaparlamentsvalet onsdagen den 5 juni kl. 18. De allra sista efterregistreringarna ska göras i rösträttsregistret senast dagen före valdagen före kl. 17.

Om godkända förhandsröstningshandlingar som saknar kvitteringsanteckning inkommer till centralvalnämnden efter att vallängderna redan har skrivits ut, ska centralvalnämnden se till att utövandet av rösträtten antecknas både i rösträttsregistret och i de vallängder som finns på papper. I vallängderna finns de röstberättigade för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har införts i rösträttsregistret innan vallängderna började skrivas ut.

Anteckningen i vallängden görs så att **E** antecknas i kolumn **TPV-2024_1** eller **TPV-2024_2** och i Europaparlamentsvalet i kolumn **EPV-2024** invid namnet på den person som har förhandsröstat ¹² Vallängderna har uppgjorts i alfabetisk ordning enligt de röstberättigades efternamn.

Den alfabetiska ordningen följer det finska alfabetet. Bokstäverna V och W har skilts åt. Efternamn med prefix har ordnats enligt prefixet och därför finns en person som heter t.ex. "von Taffelsson Bror-Erik" i vallängden bland andra efternamn som börjar med "v". Ett tomt tecken kommer före andra tecken, t.ex. namnet "Ek Lisa" kommer i vallängden före namnet "Eka Lisa". Bindestreck kommer också före andra tecken och därför kommer namnet "Ek-Roine Liisa" i vallängden före namnet "Eko Liisa". De flesta diakritiska tecknen har lämnats obeaktade, till exempel é behandlas som e. Ett undantag utgörs av ü, som behandlas som y.

¹² Valnämnden antecknar i samma kolumn röstningar på valdagen med ett annat tecken (t.ex. V, X eller /).

Efter att anteckningarna har gjorts görs också motsvarande ändringar (minskningar) i antalet i kolumnen "Läge 2" på uträkningssidan på vallängdens pärmblad.

5 (iv) Rättelseanteckningar i vissa fall

Om valförrättaren på ett allmänt förhandsröstningsställe antecknar förhandsröstningen vid fel person eller gör någon annan felaktig anteckning i rösträttsregistret och upptäcker misstaget först när han eller hon redan har godkänt skärmen, ska valförrättaren a) registrera röstningen på nytt vid rätt person och b) omedelbart be ifrågavarande centralvalnämnd att avlägsna den felaktiga anteckningen ur rösträttsregistret.

Centralvalnämnden ska då utan dröjsmål avlägsna röstningsanteckningen vid väljaren för vilken valförrättaren oriktigt har gjort antecknat att rösträtten redan har utövats. Om rättelsen görs efter utskrivandet (se ovan), måste samma rättelse göras också i de vallängder som finns på papper genom att personens namn fogas till dem.

På vilket sätt rättelser görs i rösträttsregistret behandlas i VAT-anvisning 4b. Centralvalnämnden måste i rösträttsregistret också förklara varför röstningsanteckningen avlägsnas.

Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev

- Räkna ihop antalet godkända valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet.
- Anteckna antalet valkuvert röstningsområdesvis i systemet för resultatuträkning och vallängderna.
- Förvara de godkända valkuverten sorterade röstningsområdesvis tills räkningen av dem börjar.
- Förvara inför eventuella granskningar ytterkuverten sorterade efter röstningsområde.

6 (i) Räkning av antalet valkuvert i varje röstningsområde

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert i varje röstningsområde, konstatera antalet väljare för vilka en röstningsanteckning gjorts i rösträttsregistret (eller i vallängderna) i varje röstningsområde och anteckna dessa antal i centralvalnämndens protokoll.

Om antalet valkuvert inte stämmer överens med antalet väljare ska valkuverten räknas på nytt. Om antalen inte stämmer överens efter den nya räkningen ska orsaken till avvikelserna redas ut och antecknas i protokollet. Om antalet som syns i rösträttsregistret är större än antalet godkända valkuvert kan detta bero bl.a. på att centralvalnämnden har lämnat vissa i rösträttsregistret antecknade förhandsröstningar obeaktade (se ovan) eller på att ytterkuvert som skickats från ett förhandsröstningsställe per post inte inkommit till centralvalnämnden i tid.

6 (ii) Anteckning av de röstningsområdesvisa antalen valkuvert i systemet för resultatuträkning och vallängderna

Centralvalnämnden ska i resultatuträkningssystemet anteckna antalet godkända valkuvert inom respektive röstningsområde. **I resultatuträkningssystemet motsvarar antalet personer som röstat på förhand inom ett röstningsområde antalet godkända valkuvert inom ett röstningsområde.**

Antalen godkända valkuvert antecknas i resultatuträkningssystemet tidigast fredagen före valdagen efter kl. 12 och senast lördagen före valdagen före kl. 17 (i det första valet vid presidentvalet tidigast fredagen den 26 januari efter kl. 12 och senast lördagen den 27 januari före kl. 17, vid det eventuella valet i presidentvalet tidigast den 9 februari efter kl. 12 och senast den 10 februari före kl. 17 samt vid Europaparlamentsvalet tidigast fredagen den 7 juni efter kl. 12 och senast lördagen den 8 juni före kl. 17).

Antalet personer som röstat (som alltså motsvarar antalet godkända valkuvert) ska dessutom antecknas i de för detta ändamål avsedda fälten på uträkningsidan på vallängdens pärmbild.

Närmare anvisningar om hur antalet valkuvert införs i systemet för resultatuträkning finns i VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om systemet för resultatuträkning för den kommunala centralvalnämnden).

Om centralvalnämnden konstaterar att det i ett röstningsområde finns färre än 50 godkända valkuvert ska den bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avges på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt. Om centralvalnämnden antar att sammanlagt färre än 50 röstberättigade personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i röstningsområdet, ska förhandsrösterna och rösterna på valdagen i röstningsområdet räknas samtidigt som rösterna i ett annat röstningsområde. Centralvalnämnden ska i båda

fallen fatta beslut i ärendet och meddela valkrets nämnden, som ska registrera sammanförandet i resultatuträkningssystemet. Mer information om små röstningsområden finns i kapitel 9. I VAT-anvisning nr 5b redogörs närmare för hur sammanförandena påverkar registreringarna i resultatuträkningssystemet.

6 (iii) Sändande av valkuverten till valkrets nämnden

Valkuverten ska öppnades och åtskilda från foljebreven samt röstningsområdesvis sorterade förvaras på ett säkert ställe tills de skickas till valkrets nämnden för räkning.

När granskningen av förhandsröstningshandlingarna har avslutats ska centralvalnämnden lägga in de godkända valkuverten som är sorterade röstningsområdesvis i ett hållbart omslag, alla valkuvert i ett och samma omslag eller i flera separata omslag. Valkuverten från vart och ett röstningsområde ska förpackas i skilda buntar så att det inte finns någon risk att valkuverten för ett röstningsområde kan blandas ihop med valkuverten för ett annat röstningsområde. På varje bunt ska antecknas röstningsområdets nummer och antalet valkuvert. Omslaget ska tillslutas omsorgsfullt och på det ska antecknas

- valkrets nämndens namn och adress,
- antalet valkuvert som är inlagda i omslaget för varje röstningsområde och
- avsändaren (namnet på centralvalnämnden).

Försändelsen ska förseglas med det förseglingsband som har tillställts centralvalnämnden och i brådska ordning tillställas valkrets nämnden på det sätt som denna bestämmer. Om det i ett visst röstningsområde finns många valkuvert kan valkrets nämnden bestämma att valkuverten i röstningsområdet i fråga ska förpackas t.ex. i buntar om 500 st.

Försändelsen ska ovillkorligen vara valkrets nämnden till handa senast på valdagen kl. 10, då man tidigast får öppna valkuverten och inleda räkningen av röstsedlarna.

Om centralvalnämnden bestämmer enligt 82 § 1 mom. i vallagen att förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i ett litet röstningsområde ska räknas samtidigt eller enligt 82 § 2 mom. i vallagen att röstsedlarna i två eller flera röstningsområden slås samman, ska den omedelbart meddela detta till valkrets nämnden. Dessa åtgärder som gäller små röstningsområden beskrivs mer detaljerat i kapitel 8.

6 (iv) Förvaring av följbrev

Centralvalnämnden ska förvara följbreven sorterade enligt röstningsområde i alfabetisk ordning enligt personernas efternamn eller på något annat sätt så att ett visst följbrev vid behov lätt kan hittas.

6 (v) Hantering av ytterkuvert som inkommit efter utsatt tid

- Lämna ytterkuvert som inkommit efter utsatt tid obeaktade och arkivera dem öppnade.

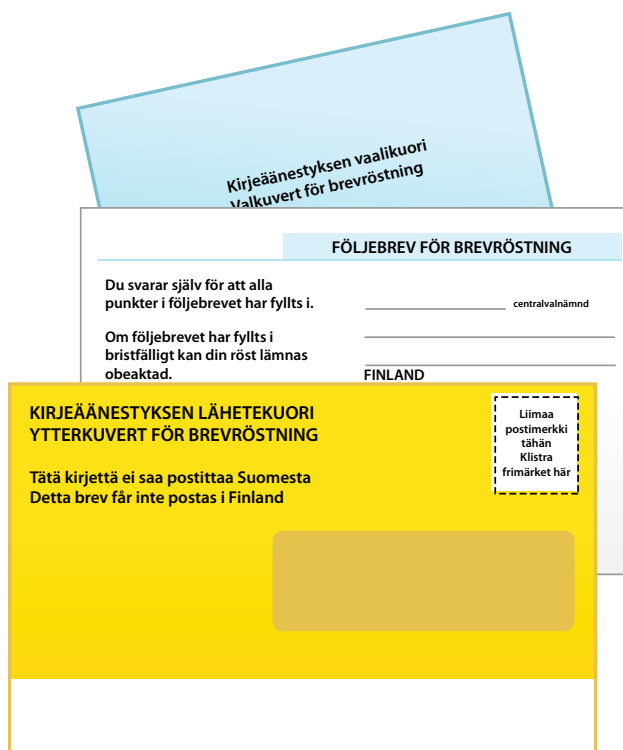
Ytterkuvert som inkommit till centralvalnämnden efter ovannämnda tidsfrist (vid det första valet i presidentvalet den 26 januari 2024 kl. 19 och vid det eventuella andra valet den 9 februari 2024 kl. 19 samt vid Europaparlamentvalet fredagen den 7 juni 2024 kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till den kommunala centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 10.

5.3.2 Granskning av brevröstningshandlingarna

Brevröstningshandlingarna delas inte ut till centralvalnämnden, utan de skickas direkt till dem som brevröstar enligt deras beställningar. Centralvalnämnden får brevröstningshandlingarna för påseende först när de kommer in till den för granskning.

De brevröstningshandlingar som inkommer till centralvalnämnden är:

- 1) ytterkuvert för brevröstning
 - framsidans nedre del vit och till övriga delar gul till färgen, storlek C5, med ett adressfönster till höger och texten "Följbrev för brevröstning" uppe till vänster, samt
- 2) de inne i ytterkuvertet för brevröstning liggande
 - följbrevet för brevröstning och
 - Det turkosa kuvertet för brevröstning i vars nedre kant det finns ett litet fönster och i vilket röstsedeln har inneslutits ostämplad.

Hanteringen av brevröstningshandlingarna består av följande steg:

- Steg 1: Granskning av ytterkuvertets adressfält
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av foljebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträttsregistret och/eller vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och foljebrev för brevröstning
- Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert för brevröstning

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet för brevröstning är adresserat uttryckligen till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden har fått ett ytterkuvert för brevröstning ska den genast och redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Om något ytterkuvert har inkommit till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål öppnat postas till rätt mottagare enligt vad som ovan anges om granskningen av förhandsröstningshandlingar.

Steg 2: Röstningsområdesvis sortering av ytterkuvert för brevröstning

- Sortera ytterkuverten för brevröstningen röstningsområdesvis och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade röstningsområdesvis (och separat från förhandsröstningens handlingar)

Om den som röstat per brev har lagt sitt meddelandekort i brevröstningens ytterkuvert, syns en nummerkod i kuvertfönstret som innehåller kommunens kod och röstningsområdets kod (t.ex. 049 011). Ytterkuvert för brevröstning som adresserats till centralvalnämnden ska sorteras röstningsområdesvis i enlighet med nummerserien.

Vid brevröstningar syns inte nödvändigtvis kommunens nummerkod eller röstningsområdets kod i ytterkuvertets fönster, om meddelandekortet inte har lagts i ytterkuvertet. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att utreda inom vilket röstningsområde väljaren har utövat sin rösträtt innan sorteringen kan utföras.

Nyttan med den röstningsområdesvisa sorteringen av handlingarna är att när granskningen av brevröstningshandlingarna har slutförts är alla godkända valkuvert för brevröstningen sorterade röstningsområdesvis.

Steg 3: Öppnande av ytterkuvert för brevröstning samt granskning av följebrevet och valkuvertet

- Öppna ytterkuvertet och granska ytterkuvertet, följbrevet och valkuvertet samt vem som har röstat och att denna person finns i kommunens rösträtsregister/vallängd

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert för brevröstning som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följbrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följbrevet och ytterkuvertet enligt vad som redogörs för nedan kan godkännas.

3 (ii) Granskning av ytterkuvertet, följbrevet och valkuvertet

Ytterkuverten för brevröstning öppnas och handlingarna granskas som följer:

- 1) Det granskas baserat på post- eller sändningsanteckningar som gjorts på eller fogats till ytterkuverten huruvida ytterkuvertet för brevröstning har postats utomlands;
- 2) Det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra anteckningar har gjorts på det och
- 3) Det granskas att det på följbrevet finns
 - väljarens namn, personbeteckning eller födelsedatum, adress, den stat, där röstningen ägde rum samt datum och väljarens underskrift, och
 - namnteckning, namnförtydligande, födelsedatum och adresser för två vittnen;
- 4) Det kontrolleras i rösträtsregistret eller vallängden att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade följbrev

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att följbrevet i ytterkuvertet är adresserat till centralvalnämnden, men att väljaren enligt rösträttsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun utan har antecknats som röstberättigad i en annan kommun. Följbrevet är i detta fall feladresserat.

Feladresserade handlingar skickas både vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet vidare till rätt centralvalnämnd i hela landet. Det lönar sig att genomföra detta på ett sådant sätt att alla handlingar vid en felaktigt anvisad brevröstning placeras i förhandsröstningens ytterkuvert, eftersom det innehåller en expressbrevsanteckning och handlingarna på så sätt snabbt överförs till rätt kommun.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om valkuvertet är öppet och man kan konstatera att detta beror på att kuvertet inte fungerat som det ska rent tekniskt (dvs. att kuvertet ser ut som att det har slutits på behörigt sätt genom limning, men att kuvertet på grund av dålig limning öppnats av sig själv), ska centralvalnämnden försluta kuvertet för att bevara valhemligheten. Om valkuvertets limning av någon anledning inte håller, kan kuvertet förslutas med hjälp av förseglingsband. Om det å andra sidan verkar som att valkuvertet har öppnats på otillbörligt sätt, ska rösten lämnas obeaktad.

Ytterkuvertet innehåller fler än ett valkuvert

Om ytterkuvertet för brevröstning innehåller två valkuvert (i vars fönster det syns att båda har en vit röstsedel eller i det andra valet vid presidentvalet att båda har en brun röstsedel), men endast ett följbrev, lämnas röstningen obeaktad. I sådana fall är det uppenbart att röstningen inte gått till på det sätt som bestäms i vallagen. .

Om ytterkuvertet innehåller två valkuvert (i vars fönster det syns att båda har en vit röstsedel eller i det andra valet vid presidentvalet att båda har en brun röstsedel) och två följbrev som efter granskningen kan konstateras vara två olika personers handlingar, torde båda röstningarna kunna godkännas, om de villkor som nämns nedan uppfylls.

Om ytterkuvertet för presidentvalet innehåller två valkuvert, i vars fönster det syns att den ena innehåller en vit röstsedel och den andra en brun röstsedel, lämnas röstningen obeaktad i fråga om det senare valkuvertet. De som röstar per brev får samtidigt både röstningshandlingarna för det första och det andra valet vid presidentvalet, så personen har en brun röstsedel för det andra valet redan vid tidpunkten för röstningen i det första valet. I anvisningen till väljaren står det dock klart att det är inte möjligt att rösta "på förhand" i det andra valet, utan först efter att man på basis av valresultatet i det första valet vet vilka två kandidater som gått vidare till den andra omgången. Om väljaren dock av någon anledning returnerar sin sedel för det andra valet i samma ytterkuvert som sin sedel för det första valet, kan röstningen vid det andra valet inte beaktas, eftersom röstningen inte har gått till på det sätt som föreskrivs i lagen. Från en sådan röstning kan dock godkännas röstningen i det första valet, om foljebrevet och valkuvertet med den vita röstsedeln i övrigt kan godkännas på det sätt som anges nedan.

Som ytterkuvert har använts något annat än ett ytterkuvert för brevröstning

Om ytterkuvertet för brevröstning och det slutna valkuvertet postas med lämpliga anteckningar i ett annat kuvert än ett ytterkuvert för brevröstning, kan rösten godkännas, om det av kuvertet framgår att det har postats från utlandet.

Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- Avgör om brevröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad
- Åtskilj det godkända valkuvertet från foljebrevet
- Om en brevröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet vid centralvalnämndens sammanträde, men inga anteckningar får göras i rösträtsregistret eller vallängden

4 (i) Grunderna för att lämna en brevröstning obeaktad

En brevröstning ska lämnas obeaktad, om:

- 1) om den som röstat per brev inte har införts i rösträtsregistret;
- 2) om valkuvertet för brevröstning är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller en kandidat eller något annat obehörigt;

- 3) Följebrevet för brevröstning är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag, eller att fastställa vem väljaren är. Denna punkt tillämpas även i fall där man inte hittar något följebrev i ytterkuvertet, dvs. att det inte finns något följebrev. Om väljarens egenhändiga namnteckning saknas i brevröstningens följebrev, ska avsaknaden av den antecknas och rösten lämnas obeaktad, eftersom väljaren som brevröstar med sin namnteckning måste styrka att han eller hon har röstat med valhemligheten och valfriheten intakt. Om det vid röstningen har använts ett biträde, får följebrevet även vara undertecknat av biträdet. Obetydliga eller oväsentliga brister i följebrevet orsakar inte nödvändigtvis att rösten lämnas obeaktad. Centralvalnämnden ska avgöra detta separat i varje enskilt fall;
- 4) Det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet. På ytterkuvertet ska det finnas utländska frimärken och en utländsk poststämpel eller, om internationell kurirtjänst har anlitats, ska det på kuvertet eller fogat till det finnas något annat motsvarande bevis på att kuvertet kommer från utlandet och inte från Finland;
- 5) Brevröstningens valkuvert är öppet på så sätt att man kan konstatera att dess öppna tillstånd beror på något annat än tekniskt fel på kuvertet (dvs. något annat än att kuvertet har öppnats av sig själv på grund av dålig limning) eller annars ser ut så att man inte med säkerhet kan förvissa sig om att röstningen har gått till i enlighet med lagen. Ett öppet valkuvert av vilket man kan konstatera att man inte ens har försökt limma igen det är orsak för att lämna rösten obeaktad, likaså om man av kuvertet kan konstatera att det först har förslutits och sedan rivits upp och därefter förslutits igen;
- 6) Brevröstningens följebrev saknar de i lagen föreskrivna namnteckningarna för närvarande vittnen och uppgifter om dem. I princip kan centralvalnämnden lita på att vittnena uppfyller behörighetsvillkoren. Av födelsedatumet kan man dock avgöra om vittnet har fyllt 18 år. Av vittnets namn och adress kan det vara möjligt att avgöra om det är fråga om en sådan person som avses i 66 d § 5 mom. i vallagen som inte får fungera som vittne. Om vittnet inte har fyllt 18 år eller är en person som inte får fungera som vittne, lämnas rösten obeaktad med stöd av punkt 3 ovan (det går inte baserat på ytterkuvertet att förvissa sig om att röstningen har genomförts på det sätt som föreskrivs i lagen).

Det räcker med att en av de nämnda grunderna uppfylls för att brevröstningen ska lämnas obeaktad.

4 (ii) Godkännande av brevröstningen

Om ovannämnda grunder för att lämna röstningen obeaktad inte uppfylls ska brevröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet för brevröstning ska åtskiljas från foljebrevet. Valkuvertet för brevröstningen ska förvaras sorterade enligt röstningsområde.

På godkända valkuvert för brevröstningen får inga anteckningar göras, såvida de inte är oundvikliga t.ex. på grund av den röstningsområdesvisa sorteringen.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en brevröstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert som har lämnats obeaktat ska jämte foljebrev och ytterkuvert fogas till protokollet. Att valkuvertet varit öppet av ovan nämnda orsaker utgör inte någon grund för att brevröstningen lämnas obeaktad, men om valkuvertet har lämnats obeaktat av någon annan anledning och det är öppet, ska kuvertet förslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning lämnas obeaktad görs inga anteckningar i rösträtsregistret eller vallängden.

Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträtsregistret och vallängderna

- Anteckna godkända brevröstningar i rösträtsregistret
- Om du gör anteckningar efter utskriften av vallängderna, ska du göra anteckningarna både i rösträtsregistret och i vallängderna

Centralvalnämnden ska i form av så kallad efterregistrering anteckna alla godkända brevröster i rösträtsregistret. Anteckningen av brevröstningen sker i huvudsak på samma sätt som anteckningen av förhandsröstningen (se kap. 5.3, steg 5). I rösträtsregistret väljs Brevröstning som röstningstyp.

För det tekniska utförandet av anteckningarna i rösträtsregistret redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträtsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Om brevrösten antecknas i både rösträtsregistret och vallängderna, antecknas brevröstningen i vallängden med bokstaven E.

Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev för brevröstning

- Räkna ihop antalet godkända valkuvert för brevröstning enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet
- Öppna de godkända valkuverten för brevröstningen, ta ut röstsedeln ur kuvertet samtidigt som du bevarar valhemligheten (röstsedeln får inte öppnas), stämpla röstsedeln med valstämpeln och inneslut den stämplade röstsedeln i förhandsröstningens (bruna) valkuvert. Sortera slutligen de på det här sättet skapade bruna valkuverten för förhandsröstning bland valkuverten för förhandsröstning för röstningsområdet i fråga
- Förvara inför eventuella granskningar ytterkuverten för brevröstningen sorterade efter röstningsområde

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert för brevröstningen för varje röstningsområde och anteckna talen i protokollet.

Centralvalnämnden ska

- öppna varje godkänt valkuvert för brevröstningen,
- ta ut röstsedeln ur kuvertet på ett sätt så att valhemligheten bevaras (röstsedeln får inte öppnas),
- stämpla röstsedeln med valstämpeln (det har ingen betydelse vilken sida stämpeln hamnar på),
- lägga de på det här sättet stämplade röstsedlarna i förhandsröstningens (bruna) valkuvert och limma igen kuvertet,
- placera det på det här sättet skapade valkuvertet bland förhands- rösterna.

När röstsedlarna kuverteras på nytt, ska det ske röstningsområdesvis, då är det lätt att placera varje röstningsområdes omkuverterade brevröster bland (de andra) förhandsrösterna vid det ifrågavarande röstningsområdet. Efter omkuverteringen finns brevrösterna bland förhandsrösterna.

Öppningen av brevröstningens valkuvert, stämplingen av röstsedlarna och förslutningen av dem i förhandsröstningens valkuvert ska göras antingen av centralvalnämnden själv eller under dess tillsyn. Om detta dock inte är praktiskt möjligt, främst på grund av ett stort antal valkuvert, kan centralvalnämnden besluta att uppgiften ska utföras av sekreteraren och minst tre andra personer som befinner sig på plats. Dessa personer får vara medlemmar i centralvalnämnden eller personal hos centralvalnämnden.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid förfarandets säkerhet och tillförlitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger anledning till

något som helst tvivel om att det har skötts på ett korrekt sätt. Alla risker för oegentligheter bör uteslutas. Detta innebär till exempel att lokalen där uppgiften utförs ska vara tillräckligt öppen, så att det är möjligt att övervaka räkningen.

Om man vid öppningen av brevröstningens valkuvert upptäcker att

- kuvertet innehåller fler än en röstsedel,
- kuvertet innehåller också annat än bara röstsedeln,
- kuvertet inte innehåller någon röstsedel, men någonting annat,
- kuvertet är tomt,

om endast en röstsedel stämplas då det upptäcks fler än en röstsedel och man för övrigt överför allt material i brevröstningens valkuvert som sådant till valkuvertet för förhandsröstning. Ett tomt valkuvert för brevröstning byts ut mot ett tomt valkuvert för förhandsröstning. Valkrets nämnden avgör om en röstsedel ska godkännas eller förkastas i enlighet med 85 § i vallagen.

Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

Ytterkuverten för brevröstning som inkommit till centralvalnämnden efter den ovan nämnda tidsfristen (vid det första valet i presidentvalet den 26 januari 2024 kl. 19 och vid det eventuella andra valet den 9 februari 2024 kl. 19 samt vid Europaparlamentsvalet fredagen den 7 juni 2024 kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till den kommunala centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 10. Observera att det kan komma in försenade ytterkuvert för brevröstning också efter en lång tid.

Ytterkuverten för brevröstningen i det andra valet vid presidentvalet börjar anlända till centralvalnämnden efter det första valet. Detta innebär i praktiken att varje ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter det första valet ska öppnas och det ska konstateras om det är fråga om försenad röstning i det första valet (som lämnas obeaktad) eller röstning i det andra valet.

5.4 Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd

Centralvalnämnden postar ytterkuverten för förhandsröstningen och brev-röstningen till de övriga centralvalnämnderna vid presidentvalet och Europaparlamentsvalet i tre fall:

- ytterkuvertet som anlänt till fel ställe postas på nytt till rätt centralvalnämnd,
- ett felaktigt adresserat ytterkuvert postas till rätt centralvalnämnd i hela landet och
- om valförrättaren eller valbestyrelsen inte själv postar ytterkuvert för förhandsröstningen till andra kommuner.

Förhandsröstningens ytterkuvert skickas alltid som expressbrev. Därför har ett Exprés-märke tryckts färdigt på ytterkuverten. Ytterkuverten ska sändas utan dröjsmål minst en gång per dag, men i varje fall måste de ovillkorligen vara posten tillhanda för transport senast onsdagen före valdagen före den sista inlämningstiden för respektive postanstalt. Ett ytterkuvert som postas efter denna tidpunkt hinner inte ens som expressbrev fram inom den tidsfrist som föreskrivs i 63 § i vallagen. När ytterkuverten lämnas in till Posti ska blanketten för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 9**) användas.

Justitieministeriets sänder i god tid före förhandsröstningen till centralvalnämnden en kommunvis förteckning över de sista inlämningstidpunkterna vid Postis butiker och försäljningsställen. Centralvalnämnden ska kopiera förteckningen och sända den till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena och vid behov även till valbestyrelserna.

Det finns inget skäl att dra ut på sändningen av ytterkuvert som ska postas till en annan centralvalnämnd, utan ytterkuverten ska skickas med posten **så fort det är möjligt**. Ytterkuvert som på torsdagen och fredagen före valdagen skickas till en annan kommun hinner inte längre fram med posten och då måste man i mån av möjlighet utreda andra sätt att få fram ytterkuverten till rätt mottagare inom den lagstadgade tidsfristen.

6. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM

- Kvittera mottagandet av vallängderna som justitieministeriet sänder genom att göra en anteckning om detta i valdatasystemet senast fredagen före valdagen, före klockan 17.
- Gör behövliga anteckningar i vallängderna om de godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i rösträttsregistret innan vallängden skrevs ut.
- Distribuera vallängderna till valnämnderna för valdagens behov

Justitieministeriet ser till att vallängderna för röstningsområdena skrivs ut ur rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) och att de ställs till centralvalnämnderna.

Vallängderna ställs till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningsförrättningen börjar.

Vallängdens innehåll

Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis. I vallängderna har införts endast de röstberättigade i varje röstningsområde som inte har förhandsröstat eller röstat per brev eller för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har gjorts i rösträttsdatasystemet vid tidpunkten för utskrivandet. De som röstat på förhand och per brev har å sin sida antecknats i en separat förteckning över personer som röstat på förhand, som skickas till centralvalnämnden tillsammans med vallängderna. Vallängden tillsammans med förteckningen över dem som röstat på förhand innehåller alla röstberättigade inom röstningsområdet. Centralvalnämnden kan förvara förteckningarna över förhandsröstande eller vid behov distribuera dem till valnämnderna tillsammans med vallängderna.

Texten på sidorna löper lodrätt. I vallängden finns ett pärmbblad, en uträkningssida samt de egentliga vallängdssidorna med högst 38 röstberättigade per sida (**bilaga 2a-c**). Direkt efter vallängden finns en förteckning över dem som röstat på förhand i röstningsområdet i fråga (pärmbblad, statistiksida och de egentliga förteckningarna, **bilaga 2d**).

Väljarna i röstningsområdet finns med i alfabetisk ordning enligt efternamn. För varje väljare har hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning antecknats i vallängden. Ytterligare märkningar är T, som innebär att den röstberättigade har spärmarkering, och en tresiffrig nummerserie (statskod), om den röstberättigades bosättningsland är ett annat land än Finland. Röstningsanteckningen görs vid presidentvalet i kolumn **TPV-2024_1**

(RPV-2024_1) och TPV-2024_2 (RPV-2024_2) och vid Europaparlamentsvalet i kolumn EPV-2024, där det vid den röstberättigade antecknas

- ett **E**, om han eller hon har röstat på förhand eller brevledes (denna anteckning får endast göras av centralvalnämnden) eller
- ett annat tecken, t.ex. **X**, **V** eller / om han eller hon röstar på valdagen (denna anteckning får endast göras av valnämnden).

I vallängderna för varje röstningsområde finns ett tomt mellanrum mellan bokstäverna K och L. för att det ska vara lättare att eventuellt dela in vallängden i bokstäverna A-L och M-Ö. Vallängden kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

Röstberättigade utlandsfinländare finns i alfabetisk ordning i slutet av vallängden för det röstningsområde där utlandsfinländare registreras i kommunen.

Utskrift och distribution av vallängden till centralvalnämnderna

Vallängderna skrivs ut onsdagen före valdagen (i det första valet vid presidentvalet den 24 januari och i det eventuella andra valet vid presidentvalet den 7 februari samt vid Europaparlamentsvalet den 5 maj).¹³ På grund av detta avbryts användningen av rösträttsdatasystemet denna dag för cirka en timme från och med kl. 18.

Vallängderna sänds till centralvalnämnderna så att de är framme hos dem senast klockan 16 på fredagen före valdagen.

Granskning och kvittering av mottagandet av vallängderna

Omedelbart efter att centralvalnämnden har fått vallängderna ska den kontrollera att den har fått samtliga röstningsområdets vallängder och att vallängderna är felfria och att alla sidor finns med. När centralvalnämnden har granskat och godkänt längderna, ska den utan dröjsmål och senast på fredagen före valdagen före kl. 17 i rösträttsdatasystemet kvittera att den har tagit emot vallängderna. Valstödet följer kvitteringsmärkningarna och tar vid behov kontakt med icke-kvitterade kommuner.

Om förbindelsen till rösträttsdatasystemet tillfälligt är avbruten, ska mottagandet av vallängderna inom samma tidsfrist meddelas till valstödet per telefon (029 566 5609) eller per e-post (vaalituki@om.fi).

¹³ För vissa stora kommuner skrivs vallängderna på kommunens begäran ut först från och med klockan 18 på torsdagen före valdagen.

Närmare anvisningar om kvittering av mottagandet av vallängderna finns i VAT-anvisning nr 4b.

Mottagandet av vallängden ska alltid bekräftas, dvs. också i sådana fall att vallängderna till alla delar är i skick.

I rösträttsdatasystemet kan man enbart kvittera att vallängden har kommit fram. Om vallängden är bristfällig (t.ex. sidor saknas eller de har skrivits ut felaktigt) eller om centralvalnämnden inte får vallängderna inom den utsatta tiden, **ska centralvalnämnden utan dröjsmål meddela detta till valstödet** antingen per telefon (029 566 5609) eller per e-post (vaalituki@om.fi). På basis av centralvalnämndens meddelande

- a) sänder valstödet till centralvalnämnden nya vallängder eller de sidor som behövs på ett ändamålsenligt sätt eller
- b) kommer valstödet och centralvalnämnden överens om att centralvalnämnden själv skriver ut nya vallängder eller nya sidor ur rösträttsregistret.

Hantering av vallängden

Vallängden består av lösa blad med perforering i vänstra kanten och med text på båda sidorna av bladen. När förpackningen har öppnats bör centralvalnämnden antingen mappa vallängden eller binda den på önskat sätt, t.ex. med hjälp av de separata redskap för att binda vallängden som skickats till centralvalnämnden med annat valmaterial i samband med beställningen. I **bilaga 2e** till denna anvisning finns ett exempel om hur vallängderna kan bindas. Om valnämnden vill att vallängden delas upp för valdagen, kan den delas upp och bindas redan hos centralvalnämnden, om man kommit överens om detta med valnämnden.

Införande av anteckningar i vallängderna

Innan vallängderna sänds till valnämnderna ska centralvalnämnden vid behov göra anteckningar om de väljare som har röstat på förhand eller per brev och vilkas förhandsröstning inte har antecknats i valdatasystemet innan vallängderna skrevs ut (se kapitel 5.3).

Om vallängdernas offentlighet

I presidentvalet blir vallängderna offentliga på följande sätt: Om inget andra val förrättas, när Helsingfors valkrets nämnd fastställer det slutliga antal röster som vid det första valet har avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster i valet tisdagen den 30 januari 2024. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet och det andra valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats söndagen den 11 februari 2024 klockan 20. Vid Europaparlamentsvalet blir vallängderna offentliga söndagen den 9 juni 2024 klockan 20 efter att röstningen på valdagen har avslutats.

Om det för en röstberättigad i rösträttsregistret har gjorts en anteckning om spärrmarkering enligt i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet (661/2009), har det i vallängden och i förteckningen över förhandsröstande vid denna person i kolumnen Anmärkningar skrivits ut ett stort T. Uppgiften om var denna person bor, dvs. att han eller hon hör till ett visst röstningsområde inom en viss kommun, vilket alltså framgår direkt av vallängden, är enligt 71 § 4 mom. i vallagen en sekretessbelagd uppgift. Valmyndigheterna (och senare när vallängderna till övriga delar blir offentliga även de kommunala myndigheterna) ska se till att uppgiften om hemkommunen och röstningsområdet för en sådan person som omfattas av en spärrmarkering inte lämnas till utomstående. Syftet med anteckningen är därmed att se till att utomstående inte ur vallängden får reda på var en person som omfattas av en spärrmarkering bor.

7. PRELIMINÄR RÖSTRÄKNING

7.1 Förberedande åtgärder

- Delta i generalrepetitionen för användningen av resultatuträkningssystemet.
- Meddela till valstödet de röstningsområden där valnämnden registrerar resultaten av den preliminära räkningen direkt i resultatuträkningssystemet.
- Ladda ned resultatuträkningsblanketterna från valdatasystemet och kopiera ett tillräckligt antal av dem.
- Ge behövliga anvisningar till valnämnderna om meddelandet av resultatuppgifterna och distribuera resultatuträkningsblanketterna 2, 3 och 4 till dem.
- Registrera antalet godkända valkuvert (förhandsröster) i resultatuträkningssystemet senast lördagen före valdagen kl. 17.

Presidentvalets och Europaparlamentsvalets resultat räknas med hjälp av valdatasystemets resultatuträkningssystem. Till centralvalnämnden skickas VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för den kommunala centralvalnämnden). De valnämnder som registrerar resultaten av den preliminära rösträkningen direkt i resultatuträkningssystemet eller använder det elektroniska valprotokollet hittar behövliga anvisningar i VAT-anvisning 4d (Anvisningar om valdatasystemet för valnämnden).

För tillkännagivande av den preliminära rösträkningen ska en informationscentral inrättas i varje kommun där det finns minst två röstningsområden.

Centralvalnämnden ska

- meddela valkrets-nämnden så snart som möjligt, dock senast lördagen före valdagen kl. 12, om eventuella sammanföranden av röster i små röstningsområden, så att valkrets-nämnden kan göra en anteckning om detta i systemet,
- i god tid meddela valstödet namnen på och kontaktuppgifterna för dem som svarar för resultatuträkningen och tillkännagivandet genom att registrera dem i valdatasystemet samt i synnerhet att ett eller flera valnämnder i kommunen matar in resultaten av den preliminära räkningen direkt i resultatuträkningssystemet,

- delta i generalrepetitionen för användningen av resultatuträkningssystemet enligt valstödet närmare anvisningar,
- distribuera resultatuträkningsblanketterna 2, 3 och 4 till valnämnderna och vid behov ge valnämnderna anvisningar om hur resultaten ska meddelas från valnämnden till centralvalnämnden (t.ex. att resultaten meddelas per telefon).

7.2 Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen

- Samla röstningsområdesvis in uppgifterna om antalet väljare på valdagen före kl. 21
- Samla in uppgifter om resultatet av den preliminära rösträkningen på valdagen före kl. 22.30.
- Registrera uppgifterna om antalet väljare och det preliminära resultatet av röstningen i resultatuträkningssystemet

Centralvalnämnden

- 1) Sammanställer röstningsområdesvis
 - antalet väljare på valdagen före kl. 21 och
 - det preliminära resultatet av röstningen på valdagen före kl. 22.30 och
- 2) uppgifterna till ett resultat för hela kommunen genom att registrera uppgifterna i resultatuträkningssystemet enligt följande:
 - antalet väljare på valdagen omedelbart efter klockan 21 och
 - det preliminära resultatet av röstningen på valdagen senast kl. 23.00 (målsatt tid).

Vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen finns inget skäl att ödsla tid på att utreda mindre fel. Centralvalnämnden bör dock jämföra de slutresultat som den får från röstningsområdena med de uppgifter om antalet väljare som den har tagit emot tidigare och vid behov utreda eventuella fel. Det är också skäl att centralvalnämnden jämför kandidaternas röstetal i kommunens olika röstningsområden. Stora skillnader kan bero på skrivfel eller på att rösterna av misstag har antecknats på fel ställe på blanketten. Om valnämnden registrerar det preliminära resultatet direkt i resultatuträkningssystemet, sköter valnämnden också själv jämförelsen av röstetalen.

8. ÅTGÄRDER EFTER VALET

8.1 Insamling av uppgifter om medborgarskap vid Europaparlamentsvalet

När centralvalnämnden inför Europaparlamentsvalet har fått vallängderna från valnämnderna ska den se till att det ur vallängderna plockas uppgifterna om sådana finska medborgare, utlandsfinländare och andra EU-medborgare som är bosatta i Finland och som röstade på valdagen (vid varje EU-medborgare finns det i vallängden i kolumnen "Medborgarskap" en statkod med tre siffror).

Enligt anvisningarna till valnämnderna (valanvisning nr 2) ska nämnda uppgifter antecknas på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad. I detta fall ska centralvalnämnden enbart räkna ihop antalen i kommunens alla vallängder. Centralvalnämnden kan dock förordna att valnämnderna inte antecknar nämnda uppgifter på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad utan att centralvalnämnden själv plockar dessa uppgifter ur vallängderna.

Om det i kommunen finns röstningsområden där rösträttsdatasystemet har använts vid röstningen på valdagen, kan nämnda uppgifter plockas ur valdatasystemets rapporter (se VAT-anvisning 4b).

Centralvalnämnden ska mata in följande statistikuppgifter i valdatasystemet inom den tidsfrist som anges av valstödet:

- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat på förhand i kommunen, - varav män,
- utlandsfinländare som förhandsröstat i kommunen - varav män,
- andra EU-medborgare som röstat på förhand i kommunen, - varav män,
- antalet väljare som röstat på förhand i kommunen totalt, - varav män,
- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat på valdagen i kommunen, - varav män
- utlandsfinländare som röstat på valdagen i kommunen, - varav män,
- andra EU-medborgare som röstat på valdagen i kommunen, - varav män,
- antalet utlandsfinländare som röstat på valdagen i kommunen totalt, - varav män,
- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat på valdagen i kommunen, - varav män
- utlandsfinländare som röstat i kommunen, - varav män,
- andra EU-medborgare som röstat i kommunen, - varav män,
- antalet väljare som röstat i kommunen totalt, - varav män,

Antalet förhandsröstande ska stämma överens med det totala antalet godkända valkuvert i kommunen.

8.2 Arkivering och förstörande av valhandlingar

Arkivering

Förvaringstiderna för de handlingar som gäller statliga och kommunala val samt folkomröstningar har fastställts genom riksarkivets beslut av den 13 maj 1994 (nr VA S 41/94) och justitieministeriets föreskrift av den 10 oktober 1994 (nr 989/610/94 OM). Nämda beslut och föreskrifter är fortfarande i kraft.

Riksarkivet har meddelat gallringsbeslut RA/20686/07.01.01.03.01/2020, som ändrar beslutet från 1994 så att om kommunen eller valnämnden använder enbart valdatasystemets röstningsregister för registreringen av röstningsuppgifter, sparas röstningsuppgifter som registrerats i valdagens rösträtsregister (den elektroniska vallängden) permanent endast i digitalt format. Analoga förteckningar över väljare som röstat på förhand och pappersutskrifter av rösträtsregistret för de kommuner och valnämnder som endast använder rösträtsregistret är handlingar som förvaras under en bestämd tid.

Centralvalnämnden svarar för förvaring och förstörande av handlingarna inom ramen för följande förvaringstider. Förvaringstiden som anges i punkt 2 är en minimiförvaringstid och centralvalnämnden kan således vid behov förvara handlingarna en längre tid, dock med beaktande av dataskyddsbestämmelserna.

- 1) Varaktigt förvaras
 - vallängderna i pappersform, om röstningsanteckningarna har gjorts i dem och valnämnden inte har använt den elektroniska vallängden, och
 - centralvalnämndens protokoll och andra bilagor till dessa än de som nämns nedan och som kan sparas digitalt.
- 2) När följande val (presidentvalet år 2030 och Europaparlamentsvalet år 2029) har förrättats kan man förstöra:
 - de valkuvert jämte foljebrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktade och fogats till centralvalnämndens protokoll,
 - öppnade ytterkuvert som har lämnats obeaktade och som har inkommit till centralvalnämnden efter utsatt tid,
 - duplikat av brev som centralvalnämnden har skickat,
 - brev och andra handlingar som har inkommit till centralvalnämnden,
 - till centralvalnämnden eventuellt inlämnade fullmakter,
 - hemmaröstningsblanketterna,
 - vallängderna i pappersform, om inga anteckningar om röstning har gjorts i dem, utan valnämnden enbart använt den elektroniska vallängden.

Förstöring

- 1) Omedelbart efter valförrättningen ska följande handlingar förstöras:
 - använda ytterkuvert och valkuvert (som blir kvar hos centralvalnämnden endast i små röstningsområden)
 - valanvisningarna och VAT-anvisningarna (VAT-anvisningarna slängs inte i den vanliga pappersinsamlingen) samt ändast efter Europaparlamentsvalet
 - oanvända röstsedlar.
- 2) När valresultatet har vunnit laga kraft bör följande handlingar förstöras, till exempel genom förbränning:
 - använda foljebrev vid förhandsröstningen och brevröstning (följebrevsblanketter och meddelandekort),
 - förteckningar som förts över de som röstat på förhand (valblankett nr 7) och som valförrättare på allmänna förhandsröstningsställen och valbestyrelser har återlämnat till centralvalnämnden,
 - använda blanketter för kvitteringslista över ytterkuvert,
 - duplikat av kungörelser,
 - blanketter för den preliminära rösträkningen.

Presidentvalet vinner laga kraft genast när valresultatet har fastställts, antingen tisdagen den 30 januari 2024 eller onsdagen den 14 februari 2024.

Digitalisering av vallängder i pappersform

Enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och Riksarkivets föreskrift (KA/15906/07.01.01.00/2021) ska handlingar som ska förvaras varaktigt digitaliseras. I praktiken innebär detta att de kommuner, där valnämnderna använder vallängder i pappersform på valdagen i något skede innan vallängderna arkiveras ska digitalisera dem enligt Riksarkivets digitaliseringsspecifikationer. Digitaliseringen behöver inte göras direkt efter valet, utan den kan göras senare och vallängderna i pappersform kan användas i datatjänsten under den tid som behövs.

Skyddet av personuppgifter

Många av de ovan nämnda handlingarna innehåller personuppgifter och kommunen är således registeransvarig för personuppgifterna. Genom den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 har regleringen av personuppgifter förnyats och enligt de nya kraven ska behandlingen av personuppgifter planeras och dokumenteras ännu noggrannare än förut. Alla valhandlingar som innehåller personuppgifter, såsom vallängder, ska förvaras mycket omsorgsfullt och det ska säkerställas att de inte under några omständigheter försvinner

eller annars hamnar i händerna på utomstående. Utdrag ur eller kopior av valhandlingarna ges i enlighet med 187 § i vallagen.

8.3 Förvaring av oanvända handlingar samt materialet och möbler

Centralvalnämnden ska för nästa allmänna val förvara följande handlingar som har sänts ut för valen 2024:

- ytterkuvert,
- valkuvert,
- foljebrevsblanketter och
- blanketter för valprotokollet.

Centralvalnämnden ska också förvara

- förseglingsband och eventuella avrivningsanordningar,
- valstämplar,
- valurnor och
- röstningsbås.

9. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSSOMRÅDEN

9.1 Allmänt

För att trygga valhemligheten ska centralvalnämnden bestämma att i ett litet röstningsområde ska rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt antingen med förhandsrösterna som avgetts i samma röstningsområde eller med rösterna som avgetts i ett annat röstningsområde eller flera andra röstningsområden.

9.1.1 Vad är ett litet röstningsområde?

Ett röstningsområde är litet om

- 1) det i röstningsområdet finns färre än 50 godkända valkuvert eller
- 2) centralvalnämnden före valdagen har grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen eller
- 3) centralvalnämnden före valdagen har grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i röstningsområdet eller att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i röstningsområdet räknas samtidigt som röstsedlarna i ett eller flera andra röstningsområden.

9.1.2 Fastställande av små röstningsområden

Färre än 50 godkända valkuvert

Centralvalnämnden granskar de inkomna förhandsröstningshandlingarna vid sammanträdet som börjar på fredagen före valdagen kl. 19. Om centralvalnämnden konstaterar att det i ett röstningsområde finns färre än 50 godkända valkuvert ska den bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avges på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt.

Om det antas att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen

Om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, ska den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt. I detta fall har det ingen betydelse hur många godkända valkuvert (förhandsröster) det finns i röstningsområdet. Även om antalet godkända valkuvert skulle vara t.ex. 100, men en ovan avsedd bedömning görs, ska förhandsrösterna och rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt.

En bedömning av antalet röstande på valdagen kan göras redan då förhandsröstningen avslutats på tisdagen före valdagen och den måste göras senast fredagen före valdagen. Eftersom det är fråga om en bedömning har det ingen betydelse, om det efter valet konstateras att 50 eller fler personer röstade i röstningsområdet på valdagen. Samma gäller situationer där det efter valet konstateras att färre än 50 personer har röstat i ett röstningsområde, trots att man före valet har gjort en motsatt bedömning. Detta blir klart först när valförrättningen har avslutats och då är det inte längre möjligt att sammanföra röster.

Sammanförande av förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde, ska den kommunala centralvalnämnden bestämma att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat röstningsområde.

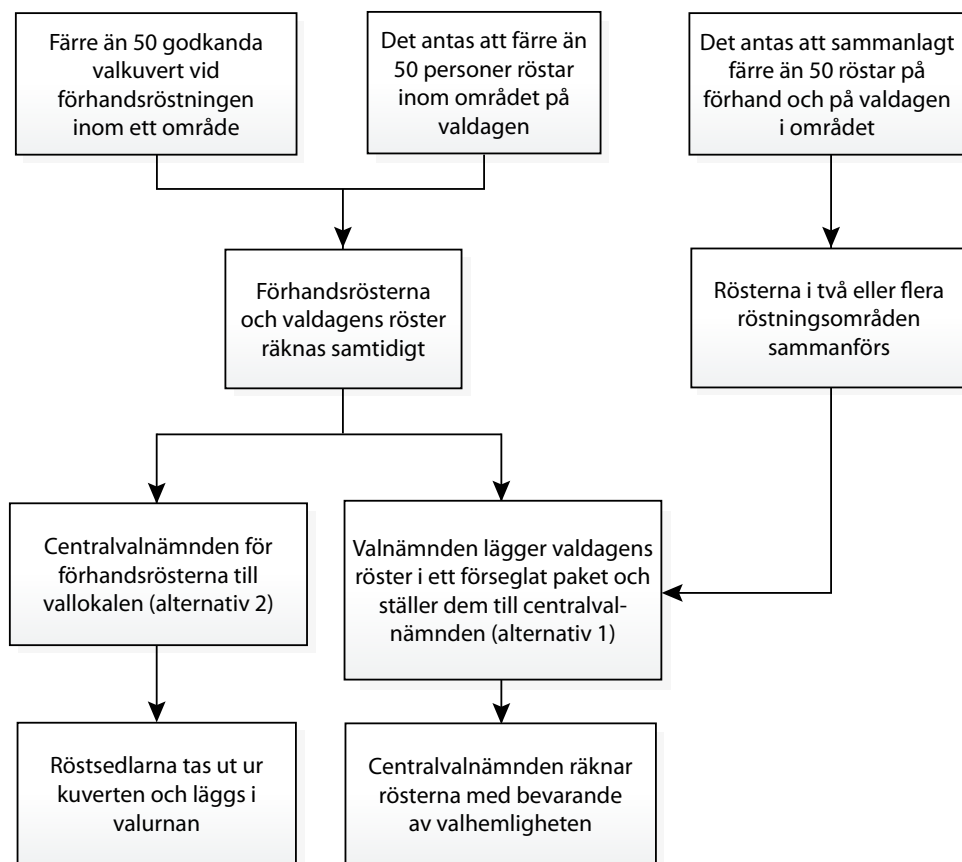
Centralvalnämnden ska bestämma det röstningsområde med vars röstsedlar röstsedlarna från det lilla röstningsområdet ska sammanföras. Det är skäl att centralvalnämnden väljer ett annat litet röstningsområde för att det totala antalet röstsedlar som ska räknas inte ska bli alltför stort. Röstsedlarna från två eller flera små röstningsområden kan sammanföras sinsemellan.

Centralvalnämnden kan också ha grundad anledning att anta att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Centralvalnämnden ska i detta fall bestämma vilka röstningsområden som ska sammanföras. Beslutet om sammanförandet av röstningsområdena ska fattas senast lördagen före valdagen klockan 12.

9.2 Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden

Detta kapitel har indelats i följande delar:

- i kapitel 9.2.1. behandlas sådana situationer, där förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde sammanförs.
- i kapitel 9.2.2 behandlas sådana situationer där förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden sammanförs.

9.2.1 Sammanförande av förhandsröster och röster på valdagen i ett röstningsområde

I sådana fall som avses i 82 § 1 mom. i vallagen, dvs. när förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde räknas samtidigt, ska centralvalnämnden avgöra på vilket sätt det genomförs. Det finns två alternativ:

- 1) valnämnden för valdagens röstsedlar till centralvalnämnden och centralvalnämnden slår samman röstsedlarna och utför den preliminära räkningen, eller
- 2) centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem för på valdagen innan valförrättningen avslutas förhandsrösterna till röstningsstället i röstningsområdet och lägger röstsedlarna i valurnan, varvid räkningen av alla röster inom röstningsområdet utförs av valnämnden i samband med den preliminära räkningen av valdagens röster.

Det förfarande som kommer att tillämpas ska antecknas i centralvalnämndens protokoll.

ALTERNATIV 1: Valnämnden för röstsedlarna till centralvalnämnden

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) meddela så snart som möjligt, senast lördagen före valdagen kl. 12, till valkrets-nämnden att förhandsrösterna och valdagens röster i det ifrågavarande röstningsområdet räknas samtidigt,
- 2) bestämma att valnämnderna i ifrågavarande röstningsområden inte företar någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan översänder röstsedlarna till centralvalnämnden samt
- 3) efter att ha fått röstsedlarna som avgetts på valdagen sammanföra dessa röstsedlar med röstsedlarna i röstningsområdets valkuvert (förhandsrösterna) och utföra en preliminär räkning av dessa röstsedlar.

Valnämndens uppgifter på valdagen

När röstningen på valdagen har avslutats ska valnämnderna för ett litet röstningsområde med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur valurnan och räkna dem och anteckna antalet i valprotokollet. Röstsedlarna ska hållas hopvikta när de räknas. Röstsedlarna ska därefter inneslutas i ett hållbart omslag, som ska förseglas så att det inte kan öppnas utan att förseglingsbandet bryts. Valprotokollet och vallängden ska inneslutas och förseglas i varsitt omslag. På omslagen antecknas den kommunala centralvalnämndens adress samt försändelsens innehåll och avsändare.

Valnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem ska utan dröjsmål föra försändelserna till centralvalnämnden. Centralvalnämnden kan bestämma att försändelserna ska ställas till den på något annat sätt, t.ex. så att försändelserna från olika röstningsområden förs till centralvalnämnden med gemensam transport.

Preliminär räkning av röstsedlarna vid centralvalnämnden

Centralvalnämnden ska utföra den preliminära räkningen av röstsedlarna från ett litet röstningsområde vid det sammanträde som den håller genast när den har fått röstsedlarna. Vid detta sammanträde ska det föras protokoll.

Den kommunala centralvalnämnden öppnar valkuverten från röstningsområdet och sammanför röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts på valdagen och räknar preliminärt dessa röstsedlar.

I ett litet röstningsområde blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I systemet för resultaträkning och i statistiker antecknas alla röster i små röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

De röstsedlar som saknar stämpel eller som annars ska anses ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. De röstsedlar som föreslås vara ogiltiga räknas och antalet antecknas i protokollet.

Bestämmelser om när en röstsedel ska anses vara ogiltig finns i 85 § i vallagen.

Om det vid granskningen av röstsedlarna inte är helt klart att en röstsedel kan räknas en viss kandidat till godo, ska den placeras i gruppen med röstsedlar som föreslås ogiltiga.

De röstsedlar som föreslås bli godkända ordnas så att de röstsedlar som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Varje kandidats röstetal och det totala antalet röstsedlar som föreslås bli godkända räknas och antecknas i protokollet.

Därefter adderas antalet röstsedlar som föreslås ogiltiga med antalet röstsedlar som föreslås bli godkända och summan antecknas i protokollet. Summan ska överensstämja med antalet godkända valkuvert adderat med det antal röstsedlar som framgår av valnämndernas valprotokoll.

När centralvalnämnden hanterar röstsedlarna får den inte göra några anteckningar på deras in eller utsidor. Hanteringen av röstsedlarna ska ordnas så, att ingen har möjlighet till missbruk.

När röstsedlarna ordnats och räknats på ovan beskrivet sätt läggs de röstsedlar som föreslås bli godkända i buntar i den ordning kandidatens nummer anger.

Varje kandidats röstsedlar läggs i en särskild bunt. De röstsedlar som föreslås ogiltiga läggs också i en särskild bunt.

Centralvalnämnden ska se till att även resultaten för den preliminära räkningen av röstsedlarna från små röstningsområden registreras i resultatuträknings-systemet så snart som möjligt.

Vidarebefordran av röstsedlarna och protokollen till valkrets-nämnden

Centralvalnämnden ska utan dröjsmål ställa till valkrets-nämnden röstnings-områdets röstsedlar för kontrollräkning. Buntarna med röstsedlar läggs in i ett hållbart omslag, som omsorgsfullt binds om med snöre eller paketeringstejp. Omslaget förseglas så att det inte kan öppnas utan att förseglingsbandet bryts.

På omslaget antecknas

- valkrets-nämndens namn och adress,
- antalet röstsedlar som ingår i försändelsen och
- röstningsområdets eller röstningsområdenas nummer (exempel:
- 40 förhandsröster + 127 valdagsröster i Kajana röstningsområde 008)
samt
- avsändaren (centralvalnämnden).

Datum och klockslag då omslaget med röstsedlar förseglades ska antecknas i protokollet. Detta protokoll ska fogas till valnämndens valprotokoll (eller val-nämndernas valprotokoll) och läggas i ett kuvert som ska förseglas med för-seglingstejp. Centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem av valnämnden ska utan dröjsmål tillsammans föra försändelserna med röstsedlar och de ovan nämnda protokollen till valkrets-nämnden.

Valkrets-nämnden kan dock också bestämma att de försändelser som är adresserade till den ska sändas till den på något annat sätt.

ALTERNATIV 2: Centralvalnämnden för röstsedlarna till röstningsområdets valurna

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) så snart som möjligt, senast lördagen före valdagen kl. 12, meddela valkrets-nämnden att förhandsrösterna och valdagens röster i ifrågavarande röstningsområde räknas samtidigt,

- 2) meddela valnämnden i röstningsområdet det klockslag på valdagen då centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande samt en annan medlem kommer med valkuverten till röstningsstället.

Förande av valkuverten till röstningsområdet

Centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande samt en annan medlem ska på valdagen innan valförrättningen avslutas, dvs. mellan klockan 9 och klockan 20, föra de godkända valkuverten till röstningsstället i röstningsområdet. Där ska de anmäla sig hos valnämnden och därefter i valnämndens åsyn öppna kuverten och med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur valkuverten och lägga dem i valurnan.

De som kommer med valkuverten ska vid behov bevisa sin identitet för valnämnden.

Valnämnden ska i valprotokollet anteckna det klockslag då den fick kuverten, antalet valkuvert samt namnen på de personer som kom med kuverten.

Som ett resultat av dessa åtgärder blir det i röstningsområdet i fråga inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstning på valdagen. I resultatuträkningssystemet och i statistiken antecknas alla röster i detta röstningsområde som röster som avgetts på valdagen.

9.2.2 Sammanförande av röstsedlarna i två eller flera röstningsområden

I sådana fall som avses i 82 § 2 mom. i vallagen, dvs. när centralvalnämnden beslutar att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden ska sammanföras i räkningen, ska centralvalnämnden i god tid, senast på lördagen före valdagen, meddela valkrets-nämnden dessa röstningsområden och till tillämpliga delar vidta de åtgärder som beskrivs under rubriken ALTERNATIV 1. Valnämnden kommer med röstsedlarna till centralvalnämnden. I dessa fall ska valnämnderna alltid komma med valdagens röstsedlar till centralvalnämnden.

De röstsedlar som har ingivits i de röstningsområden som har sammanförts kan inte beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen på samma sätt som röstsedlarna från andra röstningsområden (se punkt 7). Centralvalnämnden har dock möjlighet att bestämma, i det fall att det är ändamålsenligt och att det inte ger upphov till oskäligen kostnader, att röstsedlarna hämtas till centralvalnämnden så snabbt att de kan beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen. I de sammanförda röstningsområdena blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I resultatuträkningssystemet och i statistiken antecknas alla röster i dessa röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

10. ÖVRIGA ANVISNINGAR

10.1 Utomhusaffischering

Utomhusaffischering har konstaterats vara ett bra sätt att öka valets synlighet och informera kommuninvånarna om kandidaterna vid valet. Kommunerna har dock ingen lagstadgad skyldighet att delta i organiseringen av valaffischeringen. Finlands Kommunförbund har traditionellt rekommenderat att valaffischeringen inför valen på de områden som kommunen besitter eller har bestämmanderätt över inleds en vecka innan förhandsröstningen börjar (i presidentvalet onsdagen den 10 januari 2024 och i Europaparlamentsvalet onsdagen den 22 maj 2024).

När eventuella reklamplatser fördelas måste alla partier och valmansföreningar som ställt upp kandidater behandlas lika.

10.2 Jouren hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata gällande rösträttsregistret

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har jour för valmyndigheternas förfrågningar som gäller rösträttsregistret på numret 0295 535 530 enligt följande:

- 1) Under förhandsröstningen
 - vardagar kl. 8–20 och
 - lördagar och söndagar kl. 9–18,
- 2) vardagar efter förhandsröstningen
 - onsdag, torsdag och fredag kl. 9–19 samt
- 3) På valdagssöndagen kl. 9–20.

På journumret ska valmyndigheten ange personbeteckningen för den person, som frågan gäller. På basis av personbeteckningen uppger Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata personens namn och på detta sätt kan det säkerställas att det är fråga om den person som centralvalnämnden avser. Det är bra att leta fram personbeteckningen från dokumenten innan samtalet till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Om valmyndigheten inte har tillgång till personbeteckningen, ska uppgifterna frågas på basis av namnet. Detta är betydligt långsammare, eftersom det i rösträttsregistret kan finnas flera personer med samma namn. När uppgifterna frågas på basis av namnet kan även andra tilläggsuppgifter behövas, såsom födelsetid, hemkommun osv.

10.3 Justitieministeriets servicenummer för väljarna

Justitieministeriet har för väljarna ordnat ett avgiftsfritt servicenummer 0800 9 4771 (för svenskspråkiga) och 0800 9 4770 (för finskspråkiga). På detta nummer får väljarna information om förhandsröstningsställets adresser och öppettider. På numret ges också råd och anvisningar i frågor som gäller röstning (till exempel att väljaren ska ta med sig identitetsbevis osv.) och i frågor som gäller beställning av brevröstningsmaterial. Denna service är avsedd för väljarna. Valmyndigheten får enbart i undantagsfall ringa numret.

Dessutom kan väljarna också ställa frågor i meddelandetjänsten Whatsapp. Meddelanden kan skickas till numret 050 438 8730.

10.4 Justitieministeriets valwebbplats

På justitieministeriets valwebbplats www.vaalit.fi finns bl.a. allmän information om val, anvisningar om röstning, beställningsblankett för brevröstningsmaterial och valmyndigheternas kontaktuppgifter.

10.5 Justitieministeriets kontaktuppgifter

Justitieministeriets valexperter kan kontaktas på e-postadressen vaalit@gov.fi eller deras personliga e-postadresser:

- Arto Jääskeläinen, valdirektör, tfn 0295 150 128, fornamn.j.efternamn@gov.fi
- Laura Nurminen, specialsakkunnig, tfn 02951 50008, fornamn.efternamn@gov.fi
- Elina Rissanen, specialsakkunnig, tfn. 02951 50248, fornamn.efternamn@gov.fi
- Oula-Antti Labba, specialsakkunnig, tfn 02951 50244, fornamn.efternamn@gov.fi
- Atte-Kuismin Raerinne, specialsakkunnig, tfn 02951 50211, fornamn.efternamn@gov.fi
- Tuomas Rekola, planerare, tfn 02951 50195, fornamn.efternamn@gov.fi
- i frågor som gäller valdatasystemet: valstödet vid Rättsregistercentralen, tfn 02956 65609 eller e-post vaalituki@om.fi

10.6 Utrikesministeriets kontaktuppgifter

tfn 02951 6001, fax (09) 1605 5755, e-post: vaalit.UH@gov.fi.

BILAGA 1: Vallagen (714/1998)

VALLAG 2.10.1998/714

(bestämmelser om presidentval och val till europaparlament)

I AVDELNINGEN

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 kap

1 § (29.6.2021/649)

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om förrättande av

2) val av republikens president (*presidentval*),

5) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

Bestämmelser om val finns dessutom i grundlagen, lagen om välfärdsområden (611/2021) och kommunallagen (410/2015).

2 §

Rösträtt

Röstberättigad vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år. Vid presidentval skall rösträttsåldern uppnås senast på valdagen under det första valet.

Röstberättigade vid Europaparlamentsval är också sådana medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som senast på valdagen fyller 18 år och som har i lagen om hemkommun

(201/1994) avsedd hemkommun i Finland eller som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer, om de bor i Finland och om uppgifterna om dem har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Röstberättigade i Finland är dock inte de som förlorat sin rösträtt vid Europaparlamentsval på grund av ett beslut i ett enskilt civilrättsligt eller straffrättsligt ärende i den stat i vilken de är medborgare (hemstat). (29.11.2019/1132)

Bestämmelser om rösträtt vid välfärdsområdesval finns i lagen om välfärdsområden. Bestämmelser om rösträtt vid kommunalval finns i grundlagen och kommunallagen. (29.6.2021/649)

Rösträtten får inte utövas genom ombud.

3 § (29.6.2021/649)

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen. Bestämmelser om valbarhet vid välfärdsområdesval finns i lagen om välfärdsområden och om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 § i denna lag.

4 § (14.12.2017/939)

Valförrättning

Val förrättas genom att det anordnas förhandsröstning, brevröstning och röstning på valdagen. Kommunen svarar för att förhandsröstning och röstning på valdagen anordnas i Finland, och utrikesministeriet svarar för att förhandsröstning anordnas utomlands. Justitieministeriet svarar för att det anordnas brevröstning.

5 § (20.5.2016/361)

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande valkretsar:

1) Helsingfors valkrets, som omfattar Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, som omfattar kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lapträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousis, Nystad, Nådendal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhäranta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, som omfattar kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kumo, Nakkila, Päämark, Raumo, Sastmola, Siikais, Säkylä, Ulvsby och Vittis, (22.12.2021/1248)

5) Landskapet Ålands valkrets, som omfattar kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, som omfattar kommunerna Asikkala, Forssa, Gustav Adolfs, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Itis, Janakkala, Jockis, Kärkölä, Lahtis, Loppi, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä, (29.10.2020/741)

7) Birkalands valkrets, som omfattar kommunerna Ackas, Birkala, Ikalas, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmois, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virtois och Ylöjärvi, (29.10.2020/741)

8) Sydöstra Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Hirvensalmi, Imatra, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Michikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolax, Savitaipale, S:t Michel,

Sulkava, Taipalsaari, Vederlax och Villmanstrand, (29.10.2020/741)

9) Savolax-Karelens valkrets, som omfattar kommunerna Heinävesi, Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Jorois, Juga, Kaavi, Keitele, Kides, Kiuruvesi, Kontiolax, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Libelits, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto och Vieremä, (22.12.2021/1248)

10) Vasa valkrets, som omfattar kommunerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuru, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukas, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski, (29.10.2020/741)

12) Uleåborgs valkrets, som omfattar kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

6 §

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna

7 §

Valkretsar vid övriga val

Vid presidentval och Europaparlamentsval utgör landet en valkrets. Vid det tekniska förrättandet av dessa val följs valkretsindelningen vid riksdagsval enligt vad som bestäms nedan.

8 §

Röstningsområden

Röstningsområde är kommunen, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige. När beslutet fattas skall de ändringar i kommunindelningen beaktas som träder i kraft vid ingången av det följande kalenderåret. Fullmäktige skall också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft vid ingången av kalenderåret, om beslutet fattats och på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata föreskriver meddelats den senast i augusti månad det år som föregår ikraftträdandet. (29.11.2019/1132)

Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, skall fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över indelningen i röstningsområden.

Ett sådant beslut om röstningsområdena som har meddelats Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska iakttas trots att besvär anförs hos förvaltningsdomstolen tills besvären har avgjorts, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär. (29.11.2019/1132)

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

- 1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vars antal och placering kommunstyrelsen beslutar och av vilka det ska finnas åtminstone ett i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl,
- 2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som anges genom förordning av statsrådet samt vid välfärdsområdesval och kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som anges genom förordning av statsrådet,
- 3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården, straffanstalter samt Försvarsmaktens garnisoner med truppförband som ger utbildning för beväringar och de av Gränsbevakningsväsendets enheter som ger utbildning för beväringar (*anstalt*),
- 4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

(22.12.2021/1248)

Dessutom kan förhandsröstning under nedan nämnda förutsättningar ordnas i den röstandes hem (*hemmaröstning*).

Varje röstningsområde skall ha ett *röstningsställe* på valdagen vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäligen olägenheter. (5.4.2002/247)

Kommunstyrelsen ska se till att det i det *register över röstningsställen* som förs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, utan dröjsmål och på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas namnet, besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt namnet på

och besöksadressen för röstningsstället på valdagen samt övriga uppgifter som justitieministeriet föreskriver. De allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, är röstningsställen vid valet fastän ett yrkande på rättelse av kommunstyrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats och fastän sådana kommunalbesvär som har anförts hos förvaltningsdomstolen och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut ska handläggas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut i ett besvärssärende får ändring inte sökas genom besvär. (29.11.2019/1132)

2 kap

Valmyndigheter

9 a § (20.5.2016/361)

Valmyndigheters opartiskhet

Valmyndigheterna ska sköta sitt uppdrag opartiskt.

10 §

Behandlingen av valärenden i statsrådet

I statsrådet är justitieministeriet högsta valmyndighet.

2 mom. har upphävts genom L 5.4.2002/247. (5.4.2002/247)

11 § (12.4.2013/271)

Valkrets nämnd

Regionförvaltningsverket ska i god tid före riksdagsval i varje valkrets som nämns i 5 § tillsätta en valkrets nämnd. Dess mandatperiod varar till dess en ny nämnd är vald. Nämnden tillsätts av det regionförvaltningsverk inom vars område nämnden sammanträder.

Valkrets nämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt fyra ersättare. Både medlemmarna och ersättarna ska i

möjligaste mån företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsens. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts nämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i nämndens arbete vid valet i fråga.

Helsingfors valkrets nämnd och Nylands valkrets nämnd sammanträder i Helsingfors, Egentliga Finlands valkrets nämnd i Åbo, Satakunta valkrets nämnd i Björneborg, landskapet Ålands valkrets nämnd i Mariehamn, Tavastlands valkrets nämnd i Tavastehus, Birkalands valkrets nämnd i Tammerfors, Sydöstra Finlands valkrets nämnd i S:t Michel, Savolax-Karelen valkrets nämnd i Kuopio, Vasa valkrets nämnd i Vasa, Mellersta Finlands valkrets nämnd i Jyväskylä, Uleåborgs valkrets nämnd i Uleåborg och Lapplands valkrets nämnd i Rovaniemi.

12 § (20.5.2016/361)

Valkrets nämndens arbete

Valkrets nämnden är beslutför med fem medlemmar. Har en medlem eller ersättare avlidit eller fått befrielse från sitt uppdrag, ska en ny medlem eller ersättare utses i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden.

Bestämmelser om jäv för valkrets nämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen (434/2003).

Valkrets nämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

Vid valkrets nämndens sammanträden förs protokoll. Protokollet och nämndens expeditioner undertecknas av ordföranden och kontrasteras av sekreteraren.

12 a § - 12 b § (29.6.2021/649)

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Fullmäktige skall i kommunen tillsätta en *kommunal centralvalnämnd* för sin mandatperiod.

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga. (8.5.2015/563)

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden. (8.5.2015/563)

Den kommunala centralvalnämnden ska lämna sina kontaktuppgifter till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata på det sätt som myndigheten bestämmer. (29.11.2019/1132)

14 § (20.5.2016/361)

Den kommunala centralvalnämndens arbete

Den kommunala centralvalnämnden är beslutförmå med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit eller har förhinder eller är jävlig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare.

Bestämmelser om jäv för den kommunala centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen.

Den kommunala centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 § (20.5.2016/361)

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen ska i god tid före val tillsätta

1) för varje röstningsområde en *valnämnd*, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre, samt

2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera *valbestyrelser*, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre.

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

En kandidat kan inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Valnämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation ska meddelas den kommunala centralvalnämnden.

16 § (20.5.2016/361)

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

Valnämnden och valbestyrelsen är beslutför med tre medlemmar.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare.

Valnämnden utser för röstningen på valdagen ett eller flera valbiträden. Bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. Valnämnden kan anlita biträdande personal för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för sådan anteckning i rösträttsregistret som avses i 77 § och för användning av justitieministeriets andra datasystem.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och delgivning av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens närvaro och rätt att yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, förfarandet när ett ärende tas upp till behandling i ett högre organ och inte heller om kommunens ekonomi.

17 § (20.5.2016/361)

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av *valförrättare*. Varje allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska ha åtminstone två valförrättare. Även andra förhandsröstningsställen kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning. Valförrättare är annars

1) vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person,

2) ombord på ett finskt fartyg befälhavaren eller en av denne förordnad, på fartyget tjänstgörande person.

När förhandsröstning förrättas vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två

valförrättare samtidigt vara närvarande. Vid andra förhandsröstningsställen, till vilka två eller flera valförrättare har utsetts eller förordnats, räcker det med att endast en valförrättare är närvarande när förhandsröstning förrättas. Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valförrättare.

Vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg kan en kandidat eller en sådan närstående till en kandidat som avses ovan emellertid vara valförrättare, om det inte finns någon annan person som är lämplig att vara valförrättare och förrättandet av förhandsröstningen därför annars skulle hindras.

3 kap

Rösträttsregister

18 § (29.11.2019/1132)

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (*rösträttsregister*).

Följande uppgifter om varje röstberättigad tas in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

1) personbeteckning,

2) fullständigt namn,

3) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den valkrets som avses i 5 § och vid välfärdsområdesval välfärdsområdet,

4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,

5) röstningsområde,
6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,

8) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,

9) datum för införande i registret,

10) uppgift om en sådan spärmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

(29.6.2021/649)

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid välfärdsområdesval och kommunalval eller Europaparlamentsval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet. (29.6.2021/649)

Efter upprättandet av rösträttsregistret antecknas i registret beträffande den röstberättigade

1) uppgift om dödsfall, om den röstberättigade har avlidit,

2) för det fall att personen i fråga på det sätt som anges i 26 § har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, uppgift om detta,

3) uppgifter om eventuellt rättelseyrkande och om beslut som har meddelats med anledning av det,

4) uppgift om huruvida den röstberättigade har utövat sin rösträtt,

5) uppgift om en sådan spärmarkering som avses i 2 mom. 10 punkten, om denna har gjorts i befolkningsdatasystemet efter upprättandet av rösträttsregistret,

6) uppgift om att det i det register som avses i 11 § 1 mom. i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) antecknats samtycke som den röstberättigade gett i fråga om ett elektroniskt delgivningsförfarande.

Vid Europaparlamentsval införs en i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen i Europaparlamentsvalets rösträttsregister, om han eller hon skriftligen har anmält sin avsikt att utöva sin rösträtt vid Europaparlamentsvalet i Finland och efter detta har haft stadigvarande hemkommun i Finland och inte återtagit sin anmälan. Anmälan eller dess återtagande ska göras till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 80 dagen före valdagen före klockan 16.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret om respektive val (29.6.2021/649)

(29.6.2021/649)

Vid Europaparlamentsval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad uppgift om medborgarskap, om den röstberättigade inte är finsk medborgare.

20 §

Användning av rösträttsregistret vid presidentval

Vid presidentval används samma rösträttsregister vid det första och det andra valet.

21 §

Meddelandekort

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utarbetar över var och en som införts i rösträttsregistret ett *meddelandekort*, som innehåller följande uppgifter:

- 1) de uppgifter som avses i 18 § 2 mom. 2, 5 och 6 punkten,
- 2) den adress som för den röstberättigade finns införd i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24,
- 3) det val och den valkrets eller det välfärdsområde och den kommun där kortets mottagare har rösträtt,
- 4) valdagen och förhandsröstningsperioden,
- 5) kontaktinformationen till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller Statens ämbetsverk på Åland och till den kommunala centralvalnämnden,
- 6) det register eller datasystem som uppgifterna på kortet grundar sig på,
- 7) av justitieministeriet utarbetade anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning.

(29.6.2021/649)

Meddelandekortet kan dessutom i behövlig mån innehålla i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifter i optiskt läsbar form.

Till meddelandekortet kan fogas av justitieministeriet utarbetad information om röstningsförfarandet och om det organ som utses genom valet. (19.12.2018/1223)

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ser till att meddelandekorten senast den 24 dagen före valdagen sänds till de röstberättigade vilkas adress är känd. Vid Europaparlamentsval sänds kort emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i enlighet med 26 § 5 mom. antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt. Meddelandekortet sänds till den röstberättigade endast elektroniskt, om det beträffande honom eller henne gjorts en i 18 § 4 mom. 6 punkten avsedd anteckning i rösträttsregistret. (29.11.2019/1132)

Vid presidentval sänds samtidigt två meddelandekort till de röstberättigade, ett för vardera valet.

22 § (29.6.2021/649)

Information till medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska i god tid före välfärdsområdesval, kommunalval och Europaparlamentsval i möjligaste mån på lämpligt sätt meddela alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som uppfyller villkoren för rösträtt att de enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet kommer att ha rösträtt och vara valbara vid valet samt informera om det förfarande som ska iakttas för utövande av rösträtten och rätten att bli uppställd som kandidat.

23 § (29.11.2019/1132)

Kontroll av uppgifter i rösträttsregistret

De uppgifter som antecknats i rösträttsregistret enligt 18 § 2 och 3 mom. och 19 §, med undantag för personbeteckningarna, finns framlagda för kontroll på de ställen som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer eller fås avgiftsfritt per telefon vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan ge utdrag ur rösträttsregistret. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till en myndighet som avses i denna lag.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata informerar i den officiella tidningen och på annat lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur rösträttsregistret samt om hur rättelseyrkande ska framställas.

Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spårmarkering som avses i 18 § 2 mom. 10 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, får endast de personuppgifter i rösträttsregistret som avses i 18 § 2 mom. 2, 7 och 9 punkten läggas fram för kontroll.

24 § (29.11.2019/1132)

Rättelseyrkande

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

Rättelseyrkande kan grundas också på sådana på rösträtten inverkan omständigheter som har inträffat efter att rösträttsregistret upprättades.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senare än den 51 dagen före valdagen, kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka rättelse av sådana i 18 § 2 mom. 3–6 punkten nämnda uppgifter i rösträttsregistret som gäller den röstberättigade.

Ett rättelseyrkande kan framställas genom användning av en för ändamålet utarbetad blankett. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att blanketter finns tryckta eller duplicerade på de ställen där uppgifterna i rösträttsregistret finns framlagda.

25 § (29.11.2019/1132)

Beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen och göra eventuella av besluten föranledda ändringar i rösträttsregistret senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

Beslutet ska utan dröjsmål av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata delges den som framställt yrkandet. Beslutet ska sändas per post som rekommenderad försändelse, men det kan också skickas på något annat bevisligt sätt, om detta inte föranleder dröjsmål. Om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträttsregistret, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samtidigt sända till honom eller henne ett meddelandekort. Är mottagarens postadress inte känd, ska beslutet publiceras i den officiella tidningen.

26 §

Självrättelse

Anser Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att någon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller orättmätigt har tagits in i det eller att en sådan anteckning i rösträttsregistret som gäller honom eller henne är oriktig, har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata rätt att på tjänstens vägnar foga personen i fråga till rösträttsregistret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne. Ändringarna ska göras senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12. (29.11.2019/1132)

När anteckning i rösträttsregistret görs om att någon saknar rösträtt skall ett skriftligt beslut fattas om detta, och beslutet skall delges personen i fråga så som bestäms i 25 § 2 mom. Ett skriftligt beslut behöver dock inte fattas, om personen i fråga har dött eller dödförklarats efter att rösträttsregistret upprättades.

När någon fogas till rösträttsregistret skall till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelandekort.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i rösträttsregistret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

Har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata innan rösträttsregistret för ett Europaparlamentsval vunnit laga kraft fått ett meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en röstberättigad som införts i rösträttsregistret har upptagits i denna stats vallängd för samma val, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utan dröjsmål se till att personen i fråga antecknas i rösträttsregistret som saknande rösträtt. (29.11.2019/1132)

27 § (29.11.2019/1132)

Besvär hos förvaltningsdomstolen

Över ett beslut genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över ett beslut enligt 26 § 2 mom. får besvär anföras hos

förvaltningsdomstolen. Besvären ska anföras senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga har delgetts beslutet eller efter den dag då beslutet har publicerats i den officiella tidningen. En besvärsskrift som riktats till förvaltningsdomstolen kan inom besvärstiden lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för vidarebefordran till förvaltningsdomstolen. På anförande av besvär tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon ska införas i rösträttsregistret eller att uppgifter om någon ska ändras, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata göra de behövliga ändringarna i rösträttsregistret. Om förvaltningsdomstolen meddelar ett sådant beslut senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, ska den utan dröjsmål sända beslutet också till den kommunala centralvalnämnden, som ska foga beslutet till den vallängd som nämns i 71 §. Om besvären har förkastats eller avvisats, ska förvaltningsdomstolen underrätta Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om detta, och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska göra anteckning om detta i rösträttsregistret.

Över förvaltningsdomstolens beslut enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

28 § (28.6.2013/496)

Rösträttsregistrets laga kraft

Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12 dagen före valdagen.

Ett lagakraftvunnet rösträttsregister ska följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha vunnit laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte innan det vinner laga kraft har meddelat beslut med anledning av besvär som anförts hos den.

Om någon uppenbart oriktigt med stöd av 26 § 1 eller 5 mom. har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata stryka anteckningen ur det lagakraftvunna rösträttsregistret. (29.11.2019/1132)

Den som på valdagen för valnämnden visar upp ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen som visar att han eller hon är röstberättigad, ska få rösta. Personen i fråga är skyldig att överläta beslutet eller en kopia av det till valnämnden.

29 §

Användningen av rösträttsregistret

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhåndsrostningsställe i hemlandet eller av valbestyrelsens ordförande eller av valnämnden eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. (29.11.2019/1132)

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. (5.4.2002/247)

Efter att valresultatet har vunnit laga kraft ska av justitieministeriet föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utplåna uppgifterna ur registret. (29.11.2019/1132)

4 kap

Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning

30 §

Kandidatuppställning

I II avdelningen ingår bestämmelser vilka gäller de i partiregistret upptagna partiernas (*parti*) och de av röstberättigade bildade valmansföreningarnas uppställande av kandidater samt ansökan om publicering av kandidatlistan i

sammanställningen av kandidatlistorna och ansökan om upptagande av en kandidat i kandidatförteckningen vid presidentval (*kandidatansökningar*) och ingivande av ansökningarna till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna.

31 § (8.5.2015/563)

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Kandidatansökningarna behandlas

2) vid presidentval och Europaparlamentsval av Helsingfors valkretsnaämnd,

(29.6.2021/649)

Den myndighet som behandlar kandidatansökningar är personuppgiftsansvarig för sammanställningen av kandidatlistorna och för kandidatförteckningen för presidentval.
(8.5.2020/333)

32 § (21.5.2010/431)

Meddelanden som gäller partierna

Justitieministeriet ska senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val meddela de myndigheter som behandlar kandidatansökningarna, med undantag för landskapet Ålands valkretsnaämnd, vilka partier som är upptagna i partiregistret och vilka personer som är berättigade att teckna respektive partis namn.

33 § (21.5.2010/431)

Myndigheternas lagbestämda sammanträden

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid, senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val och därefter, om det finns ärenden att behandla, den 47, 41, 39 och 38 dagen före valdagen vid presidentval samt den 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen vid andra val, valdagen, dagen efter valdagen och den tredje

dagen efter valdagen samt vid någon annan tid, om behandlingen av ärendena kräver det.

34 § (21.5.2010/431)

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val besluta till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt var de för myndigheten avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen ska ges in.

En kungörelse ska avfattas om beslutet. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas tillgänglig i myndighetens sammanträdeslokal. Kungörelsen ska vid välfärdsområdesval offentliggöras på det sätt som välfärdsområdets tillkännagivanden görs kända och vid kommunalval på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända samt vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen. (29.6.2021/649)

35 §

Skyldighet att kontrollera handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna skall kontrollera att kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista har lämnats till myndigheten inom den tid som anges i lagen och att handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den samt att kandidaterna är valbara och att det inte heller annars finns något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Det ankommer inte på myndigheten att granska på vilket sätt man har verkställt medlemsomröstningen och uppställandet av kandidater jämte därtill hörande förfaranden inom partiet eller dess krets- eller basorganisation eller annan organisation eller inom en förening som företräder partimedlemmarna i kommunen.

36 § (21.5.2010/431)

Behandling av kandidatansökningar och anmärkningar mot dem

Kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 41 dagen före valdagen vid presidentval och den 34 dagen före valdagen vid andra val.

Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, ska den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista ska omedelbart underrättas, om

1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan,

2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 punkten inte kan betraktas som lagenliga, eller

3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

37 §

Fastställande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval, välfärdsområdesval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund,

3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

(29.6.2021/649)

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

Vid presidentval utlottas kandidaternas inbördes ordningsföljd vid det första valet och de tilldelas nummer i enlighet med denna, med 2 som första nummer. Justitiekanslern i statsrådet skall vara närvarande vid lottningen. Vid det andra valet har kandidaterna samma nummer som vid det första valet.

38 § (21.5.2010/431)

Valombudens åtgärder med anledning av anmärkningar

De valombud till vilka anmärkningar har framställts har rätt att senast den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val före klockan 16 göra rättelser med anledning av anmärkningarna och att komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den. Inom samma tid har valombuden rätt att göra behövliga justeringar beträffande en kandidats namn, titel, yrke, syssla eller hemkommun. Avser anmärkningen anmälan om valförbund, har partiernas valombud rätt att ge in ett gemensamt skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

Har anmärkningen framställts av en orsak som nämns i 36 § 3 mom. 3 punkten, har valombudet rätt att inom den tid som anges i 1 mom. i denna paragraf stryka en kandidat som avses i det förstnämnda lagrummet.

39 § (21.5.2010/431)

Beslut om kandidatansökningar

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid och de handlingar som fogats till dem behandlas på nytt vid det sammanträde som hålls den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val. Samtidigt fattas beslut med anledning av kandidatansökningarna samt anmälningarna som gäller valförbund och gemensam lista.

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, ska godkännas.

40 § (21.5.2010/431)

Beslut som ska fattas efter besluten om kandidatansökningarna

Har en anmärkning som avses i 38 § 2 mom. gjorts och godtagbar anmälan om rättelse inte ingivits eller anmälan om strykning av kandidaten i fråga inte gjorts inom utsatt tid eller har kandidaten avlidit, tas kandidaten inte upp i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentval. Ett partis, en valmansförenings eller en gemensam listas valombud är skyldigt att utan dröjsmål underrätta den myndighet som behandlar kandidatansökningarna om en kandidats död.

Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, har rätt att återta sin kandidatansökan. Partiets eller valmansföreningens valombud ska ge in ett skriftligt återtagande till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna senast den 31 dagen före valdagen före klockan 12. Ett ärende som gäller godkännande av kandidatansökan ska behandlas på nytt till följd av återtagande.

Beslut i de ärenden som avses i denna paragraf fattas vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val innan sammanställningen av kandidatlistorna eller presidentvalets kandidatförteckning uppgörs.

41 § (28.6.2013/496)

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen och som börjar senast klockan 16 göra upp en *sammanställning av kandidatlistorna*, där det på samma sida av arket finns tryckt

- 1) en gemensam rubrik, av vilken framgår för vilket val sammanställningen har gjorts upp, samt
- 2) partiernas kandidatlistor, gemensamma listor samt kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista.

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Finns det så många partier, valförbund eller gemensamma listor att grupperingen av dem från vänster till höger gör det väsentligen svårare att läsa sammanställningen, kan de eller en del av dem även grupperas under varandra i sammanställningen med iakttagande av den genom lottningen bestämda ordningsföljden. Kandidatlistorna för de partier som har ingått valförbund ska tillräckligt klart åtskiljas från kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund. Under kandidatlistorna för partier som har bildat valförbund görs en anteckning om att partierna i fråga har ingått valförbund.

Uppgifter om partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas under partiets namn eller den gemensamma listans beteckning grupperade i en eller flera spalter uppfifrån och nedåt. Uppgifter om de kandidater som inte hör till någon gemensam lista antecknas längst till höger under varandra, i nummerordning, tydligt åtskilda från varandra.

För varje kandidat antecknas i sammanställningen nummer, namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt vid andra val än kommunalval hemkommun. Vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett annat allmänt känt tilltalsnamn eller en förkortning av förnamnet. Inga andra uppgifter om kandidaten får antecknas, om de inte behövs för att precisera identiteten. Inga personbeteckningar antecknas i sammanställningen.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en

gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatsökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

42 § (21.5.2010/431)

Kandidatförteckningar för presidentval

Efter att justitieministeriet genom ett tillkännagivande har underrättats om kandidaterna, uppgör Helsingfors valkretsnsämnd vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen en *kandidatförteckning* för *presidentvalet*, om vilken i tillämpliga delar gäller vad som i 41 § bestäms om sammanställningen av kandidatlistor.

Förrättas vid presidentvalet ett andra val, uppgör Helsingfors valkretsnsämnd utan dröjsmål för det andra valet en kandidatförteckning i vilken kandidaterna ska tas upp i samma inbördes ordningsföljd och med samma nummer med vilka de togs in i kandidatförteckningen för det första valet. Angående kandidatförteckningen för det andra valet gäller i övrigt vad som i 41 § bestäms om sammanställningen av kandidatlistor.

43 § (28.6.2013/496)

Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet ska upprätta ett register i vilket införs alla kandidater i hela landet som vid valet i fråga tagits upp i sammanställningarna av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet (*riksomfattande kandidatregister*). Justitieministeriet är personuppgiftsansvarig för det riksomfattande kandidatregistret. (8.5.2020/333)

Den myndighet som behandlar kandidatsökningarna ska den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val se till att det i det riksomfattande kandidatregistret beträffande varje kandidat införs de uppgifter som finns i

sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet, ålder på valdagen samt personbeteckning.

Uppgifter ur kandidatregistret ges avgiftsfritt kandidaten, det parti som ställt upp kandidaten och den gemensamma lista på vilken kandidaten är uppställd samt en myndighet som avses i denna lag.

Justitieministeriet tar vid behov valkretsvis, välfärdsområdesvis eller kommunvis ur det riksomfattande kandidatregistret en utskrift som upptar de uppgifter om varje kandidat som finns i sammanställningen av kandidatlistorna. Ministeriet ska se till att ett behövligt antal exemplar av utskriften sänds till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid förhandsröstningsställena i hemlandet samt till utrikesministeriet för vidare utdelning till de finska beskickningar och finska fartyg som är förhandsröstningsställena. (29.6.2021/649)

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Valkretsnsämnden skall se till att ett nödvändigt antal av sammanställningen av kandidatlistorna vid riksdagsval sänds till

1) de kommunala centralvalnämnder i en valkrets för vidare utdelning till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna samt kommunstyrelserna i de kommuner som hör till valkretsen,

2) övriga valkretsnsämnder för vidare utdelning till dessa valkretsars kommunala centralvalnämnder, valbestyrelser och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,

3) valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som har ställt upp kandidater i valkretsen, samt

4) justitieministeriet och utrikesministeriet för att utdelas till valförrättarna vid förhandsröstningsställena utomlands.

Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för allmänheten.

Helsingfors valkrets nämnd sköter distributionen av sammanställningar av kandidatlistorna för Europaparlamentsval och kandidatförteckningen för presidentval med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 1 mom. bestäms om distribution av sammanställningen av kandidatlistorna för riksdagsval. Om det inte är möjligt att sända kandidatförteckningen för det andra valet vid presidentval till ett förhandsröstningsställe innan förhandsröstningen vid det andra valet inleds, skall valförrättaren och valbestyrelsen, så som justitieministeriet föreskriver, se till att uppgifterna i kandidatförteckningen finns framlagda på förhandsröstningsstället när förhandsröstningen inleds. (5.4.2002/247)

45 §

Förbud mot ändringssökande

I en myndighets beslut som avses i detta kapitel, med undantag för beslut om uppgifter som skall ges ur kandidatregistret, får ändring inte sökas särskilt.

5 kap

Förhandsröstning

46 § (21.5.2010/431)

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och utomlands i finska beskickningar.

En röstberättigad som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården vilken lämnar vård dygnet runt eller vilken kommunstyrelsen annars har bestämt att ska vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt, eller som fullgör beväringstjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor vid en av

Försvarsmaktens garnisoner med truppförband som ger utbildning för beväringar eller vid en av Gränsbevakningsväsendets enheter som ger utbildning för beväringar, får förhandsrösta i denna anstalt. En röstberättigad som tillhör personalen ombord på ett finskt fartyg får förhandsrösta ombord på fartyget om det befinner sig utomlands. (22.12.2021/1248)

En röstberättigad vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i rösträtsregistret har antecknats som hans eller hennes hemkommun. En närstående vårdare enligt lagen om stöd för närstående vård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

47 § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen. På finska fartyg kan förhandsröstning dock, med undantag för det andra valet vid presidentval, inledas redan den 18 dagen före valdagen.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet är öppet för förhandsröstning under alla dagar under den tidsperiod som avses i 1 mom., om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen.

Vid finska beskickningar och deras verksamhetsställen kan förhandsröstningsperioden enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet vara kortare än vad som anges i 1 mom.

48 § (28.6.2013/496)

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet på den tid som anges i beslut av

kommunstyrelsen, och som inte får infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, inte heller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18,

2) i finska beskickningar varje dag på de tider som bestäms av chefen för beskickningen, dock inte långfredagen, påskdagen, pingstdagen, midsommardagen eller julaftonen, inte heller juldagen eller annandag jul,

3) i anstalter under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer,

4) ombord på finska fartyg under minst en dag på de tider som befälhavaren bestämmer,

5) vid hemmaröstning vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas den röstande.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten förrättas förhandsröstning inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, Kristi himmelsfärdsdagen, pingstdagen, midsommaraftonen eller midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul.

En röstberättigad som inom den tid som nämns i 1 mom. har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte kunnat utöva sin rösträtt under denna tid har rätt att rösta även efter nämnda tids utgång.

48 a § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att alla de ställen som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt *förhandsröstningsutrymme* med nödvändig utrustning.

Förhandsröstningsutrymmet skall ha tillräckligt med utrymme också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem så som kommunala tillkännagivanden delges.

Valförrättarna och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt. (5.4.2002/247)

Justitieministeriet skall på ett tillräckligt och lämpligt sätt informera om de allmänna förhandsröstningsställena och om röstningstiderna vid dessa. (5.4.2002/247)

50 §

Förhandsröstningshandlingar

Vid förhandsröstning skall användas röstsedel, valkuvert, följbrev och ytterkuvert (*förhandsröstningshandlingar*), vilka justitieministeriet skall låta tillverka.

Som följbrev används antingen det i 21 § nämnda meddelandekortet eller en särskild följbrevsblankett. Vid hemmaröstning skall dock som följbrev användas en särskild följbrevsblankett för hemmaröstning.

51 § (8.5.2009/300)

Röstsedel

Röstsedel för val ska tryckas på vitt papper, om inte något annat följer av 3 mom. Av röstsedeln ska tydligt framgå hur den viks ihop, och den ska vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

Röstsedeln ska vara av standardformatet 148 x 210 mm och på inre sidan uppta en tryckt rubrik som anger vilket val den ska användas vid, samt dessutom en cirkel som har en diameter av 90 mm och som förblir ovikt när sedeln viks ihop. Mitt i cirkeln ska tydligt utsatts finnas beteckningen N:o för antecknande av numret på den kandidat som den röstande önskar avge sin röst för. Inga andra anteckningar får finnas på röstsedeln.

Om det samtidigt med ett ordinarie val förrättas något annat val, ska justitieministeriet bestämma färgen på den röstsedel som används i detta andra val.

52 §

Valstämpel

Röstsedlarna stämplas med en valstämpel, som är likadan på alla förhandsröstnings- och röstningsställen. Justitieministeriet fastställer valstämpeln samt låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna skall skaffas och förvaras.

53 §

Leverans av handlingar och valstämplar

Justitieministeriet skall i god tid före förhandsröstningens början översända förhandsröstningshandlingar och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande jämte behövliga anvisningar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet samt till de kommunala centralvalnämnderna för vidarebefordran till valbestyrelserna. Sådana handlingar och blanketter skall också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

Den kommunala centralvalnämnden skall sända valstämplar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i landet som finns i kommunen samt till valbestyrelserna. Centralvalnämnden i Helsingfors stad skall dessutom sända valstämplar till utrikesministeriet för vidarebefordran till beskickningarna och befälhavarna på fartygen.

Befälhavaren på ett fartyg skall hos utrikesministeriet eller hos en finsk beskickning rekvidrera förhandsröstningshandlingar, och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande och en valstämpel.

54 §

Person som skall närvara vid hemmaröstning

Vid hemmaröstning skall valförrättaren se till att vid hemmaröstningen utöver valförrättaren är

närvarande en av den röstande utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenskap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

55 § (21.5.2010/431)

Förberedande åtgärder för hemmaröstning

Den som har rätt till hemmaröstning ska senast den 12 dagen före valdagen före klockan 16 skriftligt eller per telefon till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Anmälan kan på den röstandes vägnar göras av någon som han eller hon har utsett. Skriftlig anmälan, som ska undertecknas, kan göras på en blankett som utarbetats för ändamålet.

I anmälan ska uppges

- 1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 3) huruvida den röstande själv kan sköta om att en person som avses i 54 § är närvarande vid hemmaröstningen, samt
- 4) den i 46 § 3 mom. avsedda närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Valmyndigheten ska om möjligt vid behov avhjälpa brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i den eller av någon som denne har utsett.

Ordföranden för den kommunala centralvalnämnden ska se till att den röstande utan dröjsmål skriftligen eller per telefon underrättas om den tidpunkt då valförrättaren besöker honom eller henne. Tidpunkten ska anges med åtminstone två timmars noggrannhet. Samtidigt ska

valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Är valförrättaren förhindrad att infinna sig vid den meddelade tidpunkten, ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för det nya besöket.

Om en brist i anmälan, som inverkar på röstningsförrättningen, inte har kunnat avhjälpas eller om anmälan till den kommunala centralvalnämnden har gjorts efter föreskriven tid eller om hemmaröstning inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, ska den röstande så som bestäms i 4 mom. underrättas om att ingen hemmaröstning förrättas.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill. (5.4.2002/247)

Röstningen på förhandsröstningsstället skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iakttä de föreskrifter som valförrättaren eller valbestyrelsen meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

Kan den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte tryggas vid hemmaröstning, skall valförrättaren avbryta röstningsförrättningen. I den förteckning som förs över hemmaröstningar skall göras en anteckning om avbrottet och, om röstningsförrättningen inte kan fortsättas, även om att den avslutas.

57 §

Inledande av förhandsröstning på förhandsröstningsställena

En röstberättigad som önskar rösta på förhand skall anmäla sig hos valförrättaren eller valbestyrelsen på förhandsröstningsstället. I en anstalt skall förhandsröstning vid behov ordnas även på olika avdelningar och i olika patientrum.

Den röstande är skyldig att för valförrättaren eller valbestyrelsen styrka sin identitet. Därefter ges

den röstande röstsedel, valkuvert och ytterkuvert samt vid behov följebrevsblankett.

Den röstande ska ges tillfälle att ta del av sammanställningen av kandidatlistorna för valet i fråga inom sin valkrets, sitt välfärdsområde eller sin kommun, av sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet, av kandidatförteckningen för presidentvalet eller av det riksomfattande kandidatregistret eller av en utskrift ur det. (29.6.2021/649)

58 § (20.5.2016/361)

Röstningen vid förhandsröstning

Den röstande får vid riksdagsval, välfärdsområdesval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets, det välfärdsområde eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet. (29.6.2021/649)

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras.

På den röstandes begäran ska valförrättaren eller en medlem av valbestyrelsen bistå vid röstningen. Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid röstningen assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

59 § (28.6.2013/496)

Följebrev

Följebrevet ska riktas till den kommunala centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för den röstande i rösträtsregistret.

Följebrevet ska innehålla följande uppgifter om den röstande:

- 1) fullständigt namn,
- 2) personbeteckning, om en kvitteringsanteckning enligt 60 § 2 mom. görs i följbrevet,
- 3) personbeteckning eller födelsetid och nuvarande adress, om som följbrev används en separat följbrevsblankett eller följbrevsblanketten för hemmaröstning på vilka det inte görs kvitteringsanteckning i följbrevet.

Den röstande ska underteckna följbrevets försäkran om att den röstande personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som den röstande därefter tillslutit.

Vid hemmaröstning ska den röstande dessutom underteckna försäkran i följbrevsblanketten för hemmaröstning om att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att den röstande inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Den röstande skall för valförrättaren eller i en anstalt, för valbestyrelsen förete röstsedeln, hopvikt för avstämpling, samt omedelbart därefter, när röstsedeln är avstämplad, i valmyndighetens åsyn innesluta den i valkuvertet. Det slutna valkuvertet, på vilket inga anteckningar får göras, och det undertecknade följbrevet skall därefter lämnas till valförrättaren eller valbestyrelsen.

När rösträtsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, skall valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande

- 1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,
- 2) göra en anteckning i registret om att den röstande har utövat sin rösträtt, och
- 3) på det sätt som justitieministeriet bestämmer göra en anteckning i följbrevet om att den anteckning som avses i 2 punkten har gjorts i

registret (kvitteringsanteckning i följbrevet), varvid, om röstningen har förrättats i en anstalt, anstaltens namn inte får framgå av kvitteringsanteckningen i följbrevet.

När rösträtsregistret inte är i bruk på ett förhandsröstningsställe, skall en förteckning föras över de röstande.

61 § (5.4.2002/247)

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

En valförrättare eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna följbrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsanteckning inte görs i följbrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på den kommun där röstningen förrättats. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på följbrevet. Valkuvertet och följbrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Valförrättaren och valbestyrelsen skall omsorgsfullt och på ett tillförlitligt sätt förvara de ytterkuvert de har i sin besittning.

62 §

Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

En valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och valbestyrelsen skall utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat samt att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnder i andra kommuner sänds till dessa per post eller på något annat tillförlitligt sätt. Valförrättaren och valbestyrelsen skall ta en kvittering på att ytterkuverten tagits emot av den till vilken kuverten överlämnas. (5.4.2002/247)

Valförrättaren på ett finskt fartyg skall utan dröjsmål sända ytterkuverten till utrikesministeriet eller en finsk beskickning i det land, där fartyget ligger i hamn eller dit det först anländer. Valförrättaren vid den finska beskickningen eller,

om beskickningen inte är förhandsröstningsställe, chefen för beskickningen skall se till att ytterkuvert som lämnats där eller skickats dit sänds till utrikesministeriet på det sätt som ministeriet bestämmer. Utrikesministeriet skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnden i fråga med iakttagande i tillämpliga delar av 1 mom.

63 §

Granskning av förhandsröstningshandlingarna

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som skall hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hinner behandlas vid sammanträdena. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

- 1) den som röstat på förhand inte har införts i röstningsregistret,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)
- 3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, eller
- 4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §.

Anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad skall göras i protokollet för sammanträdet, till vilket skall fogas ett sådant valkuvert jämte foljebrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett foljebrev som inte innehåller kvitteringsanteckning i foljebrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i röstningsregistret att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om godkännandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall anteckning om att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i vallängden.

Har den kommunala centralvalnämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skrivits ut ur röstningsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, skall den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet. De godkända valkuverten skall sorterade enligt röstningsområde och åtskiljda från foljebreven hållas öppnade i säkert förvar. (5.4.2002/247)

64 § (5.4.2002/247)

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval ska den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag, sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp som kuverten har sorterats i. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets-nämndens adress och avsändaren. Försändelsen ska skyndsamt sändas till valkrets-nämnden på det sätt som denna bestämmer. (29.6.2021/649)

Om en kommunal centralvalnämnd i enlighet med 82 § bestämmer att förhandsrösterna från ett visst röstningsområde skall räknas samtidigt som de röster som avges på valdagen i samma röstningsområde, skall centralvalnämnden utan dröjsmål meddela valkrets-nämnden detta. I sådana fall tillställs valkrets-nämnden inte några valkuvert från röstningsområdet.

65 §

Återställande av valstämplar

Efter avslutad förhandsröstning skall valstämplarna skickas tillbaka från förhandsröstningsställena i kommunen till den kommunala centralvalnämnden. De valstämplar som har använts av valförrättare vid förhandsröstningsställena utomlands skall skickas tillbaka till utrikesministeriet, som sänder dem till centralvalnämnden i Helsingfors stad.

66 §

Förbud mot ändringssökande i ärenden som gäller förhandsröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

5 a kap (14.12.2017/939)

Brevröstning

66 a § (14.12.2017/939)

Rätt att brevrösta

Röstberättigade som inte har hemkommun i Finland och andra röstberättigade som bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen får rösta per brev från utlandet (*brevröstning*) på det sätt som anges i detta kapitel.

66 b § (14.12.2017/939)

Brevröstningshandlingar

De handlingar som ska användas vid brevröstning (*brevröstningshandlingar*) är

- 1) brevröstningskuvert,
- 2) röstsedlar enligt 51 §,
- 3) valkuvert för brevröstning,
- 4) foljebrev för brevröstning,
- 5) ytterkuvert för brevröstning,
- 6) röstningsanvisningar för brevröstning.

Justitieministeriet ska låta tillverka brevröstningshandlingarna.

66 c § (14.12.2017/939)

Beställning av brevröstningshandlingar

För att rösta per brev ska den röstberättigade beställa brevröstningshandlingar från justitieministeriets beställningstjänst. Beställningen ska göras skriftligen på en blankett enligt formulär som justitieministeriet fastställt.

Beställningen kan göras tidigast tre månader före valdagen. Den röstberättigade svarar själv för att han eller hon beställer brevröstningshandlingarna i tillräckligt god tid för att det ytterkuvert för brevröstning som han eller hon sänder tillbaka ska komma in till den kommunala centralvalnämnden inom den tid som anges i 66 e § 3 mom.

I beställningen ska åtminstone följande anges:

- 1) den röstberättigades namn och personbeteckning,
- 2) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland,
- 3) den adress i utlandet till vilken den röstberättigade vill att brevröstningshandlingarna ska skickas.

Efter att ha tagit emot beställningen ska justitieministeriet utan dröjsmål skicka brevröstningshandlingarna till den adress som uppgetts i beställningen.

Uppgifterna i justitieministeriets beställningstjänst om vem som beställt brevröstningshandlingar är inte offentliga förrän röstningen har avslutats på valdagen. De personuppgifter som ingår i beställningstjänsten ska förstöras efter att valresultatet vunnit laga kraft.

66 d § (14.12.2017/939)

Förrättande av brevröstning

Vid presidentval kan den röstande rösta per brev tidigast den 38 dagen före valdagen och vid övriga val tidigast den 31 dagen före valdagen.

Den röstande ska själv se till att hans eller hennes valhemlighet och valfrihet bevaras vid röstning per brev.

Den röstande ska själv ta reda på den valkrets eller kommun där han eller hon är röstberättigad, uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistor, uppgifterna i kandidatförteckningen för presidentval och uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsval.

Den röstande ska fylla i röstsedeln med iakttagande av vad som föreskrivs i 58 § 1 och 2 mom. och innesluta röstsedeln i valkuvertet för brevröstning. Därefter ska den röstande på följebrevet för brevröstning anteckna sitt fullständiga namn, sin finländska personbeteckning eller sitt fördelsdatum och sin adress, röstningsställe och datum samt egenhändigt underteckna följebrevets försäkran om att

1) han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland, och

2) han eller hon själv har fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

När brevröstningen förrättas ska den röstande se till att det utöver honom eller henne samtidigt finns två andra personer närvarande som vittnen för brevröstningen. Vittnena ska ha som fyllt 18 år. Den röstandes make, barn eller förälder får inte vara vittne. Detsamma gäller den som är uppställd som kandidat vid valet, dennes make, barn, syskon eller förälder. Båda vittnena ska egenhändigt underteckna den försäkran som finns i följebrevet för brevröstning om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts. Båda vittnena ska utöver sin underskrift i följebrevet skriva sitt namnförtydligande, sitt födelsedatum och sin adress.

66 e § (14.12.2017/939)

Postning av ytterkuvertet för brevröstning

Den röstande ska ställa följebrevet för brevröstning till centralvalnämnden i den kommun som enligt rösträttsregistret är hans eller hennes hemkommun, rösträttskommun eller folkbokföringskommun i Finland. Vid behov ska den röstande själv ta reda på vilken kommun det är.

Den röstande ska innesluta valkuvertet för brevröstning och det undertecknade följebrevet för brevröstning i ytterkuvertet för brevröstning så att adressen till den mottagare som skrivits på följebrevet syns genom kuvertets fönster.

Den röstande svarar själv på egen bekostnad för att ytterkuvertet för brevröstning sänds från utlandet till Finland till den kommunala centralvalnämnden och att kuvertet når centralvalnämnden senast den andra dagen före valdagen före klockan 19. I detta syfte ska den röstande förse ytterkuvertet med korrekt porto och vid postningen av kuvertet anlita postväsendet i bosättnings- eller vistelsestaten. Den röstande kan, om denne så önskar, sända ytterkuvertet för brevröstning till centralvalnämnden också genom att anlita en internationell kurirtjänst.

66 f § (14.12.2017/939)

Anlitande av biträde vid brevröstning

En röstande vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får för de åtgärder som avses i 66 c–66 e § som biträde anlita en person som han eller hon själv utsett. I en sådan röstningssituation som avses i 66 d § 4 mom. får biträdet dock inte vara en person som är uppställd som kandidat vid valet eller dennes make, barn, syskon eller förälder och inte heller någotdera av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom. I fråga om bitrådets skyldigheter gäller bestämmelserna i 58 § 3 mom. och 73 § 5 mom. Bitrådets namn och adress ska antecknas i följebrevet för brevröstning.

66 g § (14.12.2017/939)

Granskning av brevröstningshandlingarna i den kommunala centralvalnämnden

De brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas med iakttagande av vad som föreskrivs 63 §.

Brevröstningen ska utöver de orsaker som anges i 63 § 1–3 mom. lämnas obeaktad, om

1) det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet,

2) valkuvertet för brevröstning är öppet och man kan dra den slutsatsen att det är öppet av någon annan orsak än att valkuvertet tekniskt sett inte har fungerat, eller valkuvertet annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att

röstningen har försiggått på det sätt som föreskrivs i lag,

3) foljebrevet för brevröstning saknar underskrifter av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom.

Efter att brevröstningshandlingarna granskats ska centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten öppna godkända valkuvert för brevröstning, stämpla de röstsedlar som funnits i kuverten och innesluta de stämplade röstsedlarna i sådana valkuvert som avses i 50 § 1 mom. Stämplingen och inneslutningen i nya kuvert ska vid andra än välfärdsområdesval och kommunalval göras innan valkuverten enligt 64 § sänds till valkretsvalnämnden, och vid välfärdsområdesval och kommunalval senast lördagen före valdagen före klockan 15. (22.12.2021/1248)

66 h § (16.2.2023/235)

Förbud att söka ändring i ett ärende som gäller brevröstning

Ändring i en valmyndighets i detta kapitel avsedda beslut får inte sökas separat.

6 kap

Röstning på valdagen

67 §

Förrättande av röstning på valdagen

Röstningen på valdagen förrättas samtidigt i varje kommun röstningsområdesvis. En röstberättigad får rösta endast inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret.

Ordandet av röstningen inom varje röstningsområde sköts av valnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage valdagen samt röstningsområdenas röstningsställen på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom.

Bestämmelser om valdagen finns i II avdelningen.

68 §

Röstningstid

Röstningen på valdagen börjar klockan 9 och den fortgår utan avbrott till klockan 20.

Alla röstande som har anlänt före klockan 20 för att invänta sin tur har rätt att rösta. Väntrummet skall stängas klockan 20. De röstande som har anlänt skall före det underrättas om stängningen.

69 §

Röstningsutrymme (5.4.2002/247)

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt *röstningsutrymme* med nödvändig utrustning som kommunen har upplåtit för detta ändamål. (5.4.2002/247)

Röstningsstället skall ha tillräckligt med utrymme även för de röstande som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

70 §

Förberedande åtgärder

Den kommunala centralvalnämnden skall vidta alla åtgärder som krävs för förrättandet av röstningen på valdagen och i denna avsikt bland annat se till att varje valnämnd på röstningsstället till sitt förfogande har

1) sådana valbås för röstningen som säkerställer bevarandet av valhemligheten,

2) ett nödvändigt antal röstsedlar enligt 51 §, valstämplar enligt 52 § samt blanketter för valprotokoll, som avses i 79 §,

3) sammanställningar av kandidatlistorna eller kandidatförteckningarna för presidentvalet, vilka anslås i valrummet och i väntrummet samt i varje valbås,

4) förseglingsmaterial,

5) vallängden, och

6) valurna.

Justitieministeriet skall se till att röstsedlar, blanketter för valprotokollet, förseglingsmaterial

och vid behov även valurnor sänds till valnämnderna.

71 § (28.6.2013/496)

Vallängderna och leverans av dem

Efter avslutad förhandsröstning ska justitieministeriet se till att det ur rösträtsregistret från och med den fjärde dagen före valdagen klockan 19 skrivs ut *vallängder* röstningsområdesvis och att längderna sänds till de kommunala centralvalnämnderna i god tid före valdagen. Ministeriet kan bestämma att den kommunala centralvalnämnden skriver ut vallängderna för röstningsområdena i kommunen. Ministeriet kan också bestämma att uppgifterna i vallängderna sänds till centralvalnämnden i maskinläsbar form.

I vallängderna införs endast de personer som enligt de anteckningar som gjorts i rösträtsregistret inte har utövat sin rösträtt vid förhandsröstningen. Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis i alfabetisk ordning enligt personernas namn eller på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Vallängderna innehåller vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval en rubrik med uppgift om valkrets och vid alla val rubriker med uppgift om kommun och röstningsområde samt för varje person hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning. Om det i rösträtsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärmarkering som avses i 18 § 2 mom. 10 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, ska en anteckning om detta skrivas ut även på vallängden. (29.11.2019/1132)

Justitieministeriet kan vid behov av särskilda skäl bestämma att vallängderna ska skrivas ut ur rösträtsregistret genast efter att registret har vunnit laga kraft och att de utan dröjsmål ska sändas till den kommunala centralvalnämnden i fråga.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, är vallängderna för det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. De uppgifter i vallängden som gäller personer för vilka det enligt

2 mom. har skrivits ut en anteckning om spärmarkering är dock inte offentliga.

72 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggandet av en störningsfri röstning.

73 § (20.5.2016/361)

Biträde

På varje röstningsställe ska finnas närvarande ett av valnämnden utsett, med behöriga kännetecken eller märken försett *valbiträde*, som på begäran av en röstande ska hjälpa honom eller henne att göra anteckningen på röstsedeln.

En röstande får anlita en medlem av valnämnden som biträde vid införandet av anteckningen, om det inte fördröjer röstningen. I fråga om medlemmen gäller då vad som föreskrivs om valbiträden.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid införandet av anteckningen på röstsedeln assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde eller av en röstande utsett biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

74 §

Inledande av röstningen på valdagen

När röstningen på valdagen börjar, skall valnämndens ordförande eller vice ordförande för de närvarande röstande visa att valurnan är tom samt därefter tillsluta urnan på det sätt som justitieministeriet bestämmer och öppna det omslag, där de till valnämnden översända röstsedlarna är inlagda. Sedan valurnan vid röstningens början på valdagen har tillslutits får den inte öppnas förrän rösträkningen börjar efter att röstningen har avslutats.

75 §

Anmälan till röstning

Den röstande skall på röstningsstället i sitt valområde anmäla sig för valnämnden, som skall se till att den röstande inte får rösta förrän det har konstaterats att han eller hon är röstberättigad.

Den röstande är skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

76 § (28.6.2013/496)

Röstning på valdagen

Den röstande får vid riksdagsval, välfärdsområdesval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets, det välfärdsområde eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet. (29.6.2021/649)

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller, om detta inte är möjligt utan att den röstande förorsakas oskälig olägenhet, på ett annat sätt så att valhemligheten bevaras.

77 §

Åtgärder för att avsluta röstningen

En röstande som gjort sin anteckning på röstsedeln skall ge denna hopvikta för avstämpling till valnämnden. Stämpeln skall slås i mitten på

frånsidan av den hopvikta röstsedeln. Den röstande skall därefter lägga röstsedeln i valurnan.

Valnämnden skall anteckna i vallängden att den röstande har utövat sin rösträtt. Anteckningen skall likväl göras i rösträtsregistret när valnämnden har tillgång till det.

78 §

Avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning

Sedan valnämndens ordförande eller vice ordförande förklarat röstningen på valdagen avslutad, skall röstsedlarna utan dröjsmål tas ut ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträtsregistret har utövat sin rösträtt på valdagen.

Sedan antalet röstsedlar har räknats, granskar valnämnden röstsedlarna. De röstsedlar som bör anses vara ogiltiga, avskiljs till en särskild grupp. De återstående röstsedlarna sorteras så att sedlarna till förmån för respektive kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknas (*preliminär rösträkning*).

Valnämnden skall slutföra sorteringen och räkningen av röstsedlarna utan avbrott.

Efter att den preliminära rösträkningen har utförts, insätts röstsedlarna, sorterade i enlighet med 2 mom., i ett hållbart omslag, vilket omsorgsfullt tillsluts genom försegling på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget skall antecknas mottagarens adress enligt 81 § 1 mom., försändelsens innehåll och avsändare.

79 §

Valprotokoll

Valnämnden skall förordna någon av sina medlemmar att föra *valprotokoll*, i vilket antecknas

- 1) dagen och klockslagen då valförrättningen på valdagen började och förklarades avslutad,
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden,
- 3) valbiträden och de biträden som de röstande själva har utsett,

4) antalet personer som har röstat,

5) det totala antalet inlämnade röstsedlar samt antalet röstsedlar i envar av de grupper, i vilka röstsedlarna har sorterats enligt 78 § 2 mom.,

6) dagen och klockslaget då röstsedlarna lades in i omslag, (2.4.2004/218)

7) de valombud för partier, valmansföreningar och gemensamma listor eller av valombuden befullmäktigade personer som var närvarande när röstsedlarna sorterades och räknades samt andra personer med rätt att närvara som varit närvarande, (2.4.2004/218)

8) i små röstningsområden där de uppgifter som nämns i 5 punkten inte antecknas, uppgifter om det förfarande enligt 82 § som iakttas för att trygga valhemligheten. (2.4.2004/218)

I protokollet antecknas även de medlemmar av den kommunala centralvalnämnden som inlämnat valkuvert till röstningsstället i enlighet med vad som bestäms i 82 §, samt antalet röstsedlar som de medfört och lagt i valurnan. (2.4.2004/218)

Till protokollet skall fogas de till valnämnden inlämnade fullmakterna för sådana av valombuden befullmäktigade personer som avses i 1 mom. 7 punkten.

Till sist skall protokollet läsas upp, justeras och undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor läggs in i ett omslag, som tillsluts och förses med mottagarens adress enligt 81 § 1 mom. eller 82 § 2 mom., försändelsens innehåll samt avsändare.

80 §

Tillkännagivande av resultatet av den preliminära rösträkningen

Valkrets nämnderna och de kommunala centralvalnämnderna och valnämnderna tillkännager resultatet av den preliminära rösträkningen på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

81 §

Ingivande av röstsedlarna och valprotokollet från valnämnderna

Ordföranden eller vice ordföranden och en annan medlem av valnämnden ska utan dröjsmål tillsammans föra den försändelse som innehåller röstsedlarna och den försändelse som innehåller valprotokollet vid välfärdsområdesval och kommunalval till den kommunala centralvalnämnden och vid andra val till valkrets nämnden. (29.6.2021/649)

Valkrets nämnden och den kommunala centralvalnämnden kan också bestämma att försändelserna får levereras på något annat sätt.

82 § (5.4.2002/247)

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det i ett röstningsområde finns färre än 50 enligt 63 § godkända valkuvert eller om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, skall den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet skall räknas samtidigt. Valnämnden för röstningsområdet företar inte då någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggheten av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnämnden för preliminär räkning. (8.5.2015/563)

Valnämnden för det röstningsområde som avses i 1 mom. och valnämnderna för de röstningsområden som avses i 2 mom. skall, sedan

röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnorna och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den kommunala centralvalnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen tillställs utan dröjsmål den kommunala centralvalnämnden. (2.4.2004/218)

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkretsnsämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll. (8.5.2015/563)

Förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde som avses i 1 mom. kan alternativt, om den kommunala centralvalnämnden så beslutar, med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna paragraf, räknas samtidigt så att den kommunala centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem på valdagen innan valförrättningen avslutas för de godkända valkuverten med förhandsröster till röstningsstället i röstningsområdet i fråga och i närvaro av valnämnden öppnar dem och med bevarande av valhemligheten lägger röstsedlarna i valurnan. (2.4.2004/218)

83 §

Förbud att söka ändring i valmyndigheters beslut

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

7 kap

Uträkning och fastställande av valresultatet

84 § (29.6.2021/649)

Myndigheter med ansvar för resultaträkningen

Räkningen av de röstsedlar som getts in vid förhandsröstningen och brevröstningen samt kontrollräkningen av de röstsedlar som getts in vid röstningen på valdagen sköts

1) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av valkretsnsämnden vid dess sammanträde,

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

1) valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller också något annat än en röstsedel,

2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)

3) som röstsedel har använts något annat än en röstsedel som justitieministeriet låtit trycka,

4) röstsedeln är ostämplad,

5) kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses,

6) på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller ett särskilt kännetecken på denne eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den eller om

7) med röstsedeln vid riksdagsval har avgetts en röst för en kandidat som är uppställd som kandidat i två eller flera valkretsar.

Såsom obehörig betraktas inte en sådan anteckning på röstsedeln som endast förtydligar på vilken kandidat den röstande har avsett att rösta.

86 § (29.6.2021/649)

Räkning av förhandsröster och brevröster

Räkningen av de röstsedlar i valkuvert vilka getts in vid förhandsröstning och brevröstning får inledas på valdagen tidigast klockan 10. Varje

nämnd som räknar röster ska effektivt se till att inga uppgifter om räkningen förmedlas utanför rösträkningslokalen innan vallokalerna stängts.

Vid räkningen avskiljs de röstsedlar som är ogiltiga till en särskild grupp. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje grupp ska räknas.

Det sammantagna resultatet av förhandsröstningen och brevröstningen räknas separat ut för vart och ett av kommunens röstningsområden, med undantag för sådana fall som avses i 82 §.

Information om resultatet av räkningen av förhandsröster och brevröster ges efter det att vallokalerna stängts på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

87 § (28.6.2013/496)

Kontrollräkning av röster

Måndagen efter valdagen senast klockan 12 ska granskningen av de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämndernas uträkningar enligt 82 § 4 mom. påbörjas. Vid kontrollräkningen ska det beslutas vilka röstsedlar som räknas kandidaterna till godo och vilka som lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen ska räknas samman.

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen,

kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

89 §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

90 §

Lottning

Är flera röstetal eller jämförelsetal lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottning.

91–95 §

96 § (29.6.2021/649)

Bestämmelser om presidentval, välfärdsområdesval och Europaparlamentsval

Bestämmelser om uträknande av kandidaternas röstetal vid presidentval, välfärdsområdesval och Europaparlamentsval, om sättet att räkna ut, bestämma, fastställa och offentliggöra resultatet av dessa val och om tillkännagivande av resultatet finns i II avdelningen.

97 §

Ersättare för ledamot av Europaparlamentet

Om bestämmande av ersättare för den som valts till ledamot av Europaparlamentet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättare för riksdagsledamöter i 92 §.

98 §

Antecknande av valresultat i protokoll

När valresultatet har fastställts, skall i ett protokoll som förs av den myndighet som fastställer resultatet nämnas vilka som blivit valda och vilka som, om riksdagsmandat blir lediga, i egenskap av ersättare träder i stället för de valda eller vilka som har valts till ersättare i fullmäktige.

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röstetal.

99 § (22.12.2009/1404)

Förvaring av handlingar och tillbehör

Om räkningen eller behandlingen av röstsedlarna avbryts, ska alla röstsedlar och uträkningar förvaras så att ingen utomstående kommer åt dem.

Efter det att valresultatet har fastställts ska röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De ska förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Uträkningarna ska förvaras som bilaga till protokollet. Valkrets nämnden ska överlämna de handlingar och valtillbehör som den har i sin besittning till regionförvaltningsverket för förvaring.

8 kap

Ändringssökande

100 §

Föremål för besvär

Ändring i ett beslut genom vilket valresultatet har fastställts får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i detta kapitel.

Vid presidentval får ändring i beslut om fastställande av resultatet av det första och det andra valet inte sökas genom besvär.

101 §

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Besvär får anföras av var och en vars rätt eller fördel beslutet kränker. Besvär får på den grunden att beslutet strider mot lag anföras av den som varit uppställd som kandidat vid valet och av varje parti och gemensam lista som ingett en kandidatansökan.

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

1) varje röstberättigad person inom valkretsen, välfärdsområdet eller kommunen i fråga,

(29.6.2021/649)

102 § (8.5.2009/300)

Anförande och behandling av besvär

Besvär anföras hos den behöriga förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval ska besvär dock alltid anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

I fråga om sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs nedan. (16.2.2023/235)

I en förvaltningsdomstol ska besvären behandlas skyndsamt. (16.2.2023/235)

103 § (29.6.2021/649)

Besvärsmyndighetens beslut

Om ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten har varit lagstridigt och lagstridigheten uppenbart har kunnat inverka på valresultatet, ska nyval utlysas i valkretsen, välfärdsområdet eller kommunen i fråga eller vid Europaparlamentsval i hela landet, om inte valresultatet kan rättas.

Om valkretsnsämnden, välfärdsområdesvalnsämnden eller den kommunala centralvalnsämnden har förfarit lagstridigt vid uträkningen eller fastställandet av valresultatet och om lagstridigheten har inverkat på valresultatet, ska valresultatet rättas.

104 § (16.2.2023/235)

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska en förvaltningsdomstols beslut delges ändringssökanden, valkretsnsämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

105 § (8.5.2009/300)

Fortsatta besvär

Den regionala förvaltningsdomstolens beslut får inte verkställas förrän ansökan om besvärstillstånd har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. (16.2.2023/235)

Om det i beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, har de besvärsmätt som nämns i 101 § samt vid välfärdsområdesval även välfärdsområdesstyrelsen och vid kommunalval

även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när beslutet första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när man började hålla beslutet tillgängligt på det sätt som avses i 104 §. (29.6.2021/649)

3 mom. har upphävts genom L 16.2.2023/235. (16.2.2023/235)

106 §

Nyval på grund av besvär

Om nyval utlysas med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet

1) vid riksdagsval och Europaparlamentsval den första söndagen sedan 50 dagar har förflutit från det att besvärsmyndighetens beslut har vunnit laga kraft,

Förrättandet av nyval sköts av samma valmyndigheter som vid det upphävda valet. Om välfärdsområdesvalnsämndens eller den kommunala centralvalnsämndens mandatperiod likväl redan har löpt ut, sköts förrättandet av val av den nämnd som kommit i stället. (29.6.2021/649)

Vid nyval iaktas samma indelning i röstningsområden och används samma lagakraftvunna rösträtsregister och samma sammanställning av kandidatlistorna som vid det upphävda valet, om inte något annat bestäms i besvärsmyndighetens beslut. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att ett nytt meddelandekort sänds till dem som införts i rösträtsregistret. Förhandsröstning förrättas endast i den valkrets, det välfärdsområde eller den kommun som det utlysta nyvalet gäller. Vid förrättandet av nyval tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om ordinarie val. (29.6.2021/649)

Riksdagsledamöter eller fullmäktigeledamöter som blivit valda vid de upphävda valen kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av nyvalet har fastställts.

II AVDELNINGEN BESTÄMMELSER OM RESPEKTIVE VAL

9 kap

Riksdagsval

Tidpunkten för riksdagsval

107–125 §

Fullmakt för riksdagsledamot

126 §

Formulär för fullmakt

Om en riksdagsledamot har valts till medlem av Europaparlamentet, skall valkrets nämnden utfärda fullmakt för den som enligt grundlagen, för den tid som sistnämnda uppdrag handhas, träder i stället för riksdagsledamoten för att handha riksdagsledamotsuppdraget. Fullmakten har följande lydelse:

"Sedan — vid det riksdagsval som den ... förrättades i ... valkrets har valts till riksdagsledamot från och med ... till dess följande riksdagsval förrättas, och då han/hon vid Europaparlamentsval som förrättades i Finland den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet och då handhavandet av hans/hennes riksdagsledamotsuppdrag därför avbryts skall enligt grundlagen och vallagen —, som är bosatt i ... , som ersättare för honom/henne träda i hans/hennes ställe för att handha riksdagsledamotsuppdraget under den tid som riksdagsledamoten sköter sitt uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ersättare för riksdagsledamot."

Ort och tid.

10 kap

Presidentval

Tidpunkten för presidentval

127 § (21.5.2010/431)

Valdag

Vid presidentval förrättas det första valet den fjärde söndagen i januari det sjätte året efter det år då republikens president senast tillträdde sitt ämbete.

Ska ett andra val förrättas, är valdagen den andra söndagen efter det första valet.

Om åtgärder måste vidtas för val av president därför att presidenten, den som valts till president eller en presidentkandidat har fått bestående förhinder eller avlidit, bestäms genom ett beslut av statsrådet som publiceras i Finlands författningssamling om den så snart som möjligt infallande söndag då presidentval ska förrättas.

Uppställande av kandidater vid presidentval

128 §

Rätt att ställa upp kandidat

Vid presidentval får en kandidat ställas upp av

- 1) ett parti, från vars kandidatlista vid senast förrättade riksdagsval minst en riksdagsledamot har blivit vald,
- 2) minst 20 000 röstberättigade som har bildat en valmansförening.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall valkrets nämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Ett parti eller en valmansförening som har rätt att ställa upp kandidater får ställa upp endast en kandidat. Partier och valmansföreningar får ha samma kandidat. Inga valförbund eller gemensamma listor bildas när en gemensam kandidat uppställs.

En uppställd kandidat är kandidat i hela landet.

129 §

Uppställande av ett partis kandidat

Ett partis kandidat skall väljas på ett sätt som tryggar medlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

130 §

Bildande av valmansförening

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämnande av vilket presidentval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,
- 3) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

Till stiftelseurkunden skall fogas av minst 20 000 röstberättigade medlemmar undertecknade anhängarkort, av vilka skall framgå

- 1) ett meddelande om att den röstberättigade önskar uppställa den person som nämns på kortet som kandidat vid presidentvalet,
- 2) den röstberättigades namn, födelsetid och adress,
- 3) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid presidentvalets första val,
- 4) datering, som inte får vara äldre än ett år den dag då den för inlämnande av kandidatansökan reserverade tiden går ut, och
- 5) fullmakt för en bestämd person att vara valmansföreningens valombud och för någon annan att vara dennes ersättare samt valombudets och ersättares kontaktinformation.

På varje anhängarkort som bifogas samma ansökan skall samma personer bemyndigas att vara valombud respektive ersättare.

Kandidatansökan vid presidentval

131 § (28.6.2013/496)

Valombud

Varje parti som ställer upp en kandidat och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska ha ett valombud och för varje valombud en ersättare.

Ett partis valombud får inte vara valombud för ett annat parti. En valmansföreningens valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan valmansförening. Ett partis eller en valmansföreningens valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis och en valmansföreningens valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti och en valmansförening ska senast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkrets nämnd partiets eller valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation.

132 § (21.5.2010/431)

Ingivning av kandidatansökningar

Ansökan om att en kandidat ska tas upp på kandidatförteckningen för presidentvalet ska av partiets eller valmansföreningens valombud ges in till Helsingfors valkrets nämnd senast den 47 dagen före valdagen före klockan 16.

133 §

Partiers kandidatansökningar

Ett partis kandidatansökan skall innehålla

- 1) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun; vid sidan av eller i stället för förnamnet kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatansökan får inte innehålla några andra

uppgifter om kandidaten, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet, och

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för partiet i fråga samt samtycke till att ta emot presidentämbetet.

Personer som är berättigade att teckna partiets namn skall datera och underteckna kandidatansökan.

134 §

Valmansföreningars kandidatansökningar

En valmansförenings kandidatansökan skall innehålla

1) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun; vid sidan av eller i stället för förnamnet kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatansökan får inte innehålla några andra uppgifter om kandidaten, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet, och

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för valmansföreningen i fråga samt samtycke till att ta emot presidentämbetet.

Till kandidatansökan skall fogas valmansföreningens stiftelseurkund och anhängarkort enligt 130 §.

Valmansföreningens valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat anhängarkorten.

135 § (28.6.2013/496)

Tillkännagivande om kandidaterna

Helsingfors valkrets nämnd upprättar senast den 38 dagen före valdagen ett tillkännagivande om vilka kandidater som ställts upp och publicerar det i Finlands författningssamling.

136 §

Val av enda kandidat till president

Har endast en kandidat ställts upp inom föreskriven tid, blir han eller hon utsedd till president utan val. Helsingfors valkrets nämnd skall utan dröjsmål underrätta statsrådet om saken. Efter att ha konstaterat att den uppställda kandidaten blir vald till republikens president skall statsrådet skriftligen meddela honom eller henne detta och utfärda en kungörelse om saken som skall publiceras i Finlands författningssamling.

Det första valet

137 § (5.4.2002/247)

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 10 den andra dagen efter det första valets valdag fastställa de röstetal som varje kandidat vid det första valet har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer underrätta Helsingfors valkrets nämnd om de sålunda fastställda röstetalen och om antalet röster som avgivits vid valet.

138 §

Valet av president

Efter att ha mottagit en underrättelse som avses i 137 § från alla valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa det slutliga antal röster som vid det första valet har avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster samt underrätta justitieministeriet om detta på det sätt som ministeriet bestämmer. (5.4.2002/247)

Har någon kandidat vid det första valet i hela landet fått mer än hälften av de avgivna rösterna, skall statsrådet konstatera att han eller hon med stöd av grundlagen har blivit vald till republikens president samt skriftligen underrätta honom eller henne om detta och utfärda en kungörelse om valresultatet som skall publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall också anges vilket antal röster som varje kandidat vid presidentvalet har fått i hela landet och antalet röster som avgivits vid valet. (23.12.1999/1258)

139 § (5.4.2002/247)

Kungörelse om det andra valet

Har ingen av kandidaterna fått majoriteten av de avgivna rösterna och presidenten av denna orsak inte har blivit vald vid det första valet, skall justitieministeriet sedan det konstaterat detta, utan dröjsmål den andra dagen efter valdagen utfärda en kungörelse om resultatet av det första valet vilken publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall anges vilket antal röster varje kandidat vid det första valet har fått i hela landet. I den skall även tillkännages att valet av president enligt grundlagen sker vid ett andra val samt vilka två kandidater som är presidentkandidater vid detta och vilka nummer kandidaterna har enligt 42 § 2 mom.

Det andra valet

140 §

Röstsedel

Röstsedeln vid det andra valet skall ha en annan färg än vid det första valet.

141 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkretsämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter det andra valets valdag fastställa de röstetal som vardera kandidaten har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer underrätta Helsingfors valkretsämnd om de sålunda fastställda röstetalen och om antalet röster som avgivits vid valet.

142 §

Valet av president

Efter att ha mottagit en underrättelse som avses i 141 § från alla valkretsämnder skall Helsingfors valkretsämnd utan dröjsmål fastställa det slutliga antalet röster som vid det andra valet har avgivits för vardera kandidaten i hela landet samt underrätta statsrådet om de fastställda röstetalen.

Statsrådet skall den fjärde dagen efter det andra valets valdag konstatera vilkendera kandidaten som vid det andra valet har fått flest röster och med stöd av grundlagen blivit vald till republikens president. Efter att ha konstaterat valresultatet

skall statsrådet underrätta den som har valts till president om detta samt utfärda en kungörelse om valresultatet som skall publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall anges det antal röster som vardera kandidaten vid det andra valet har fått i hela landet. (23.12.1999/1258)

Inledande av valförfarandet på nytt

143 §

Åtgärder när en presidentkandidat eller den som valts till president får bestående förhinder eller avlider

Val av president skall förrättas på nytt så snart som möjligt om

1) en kandidat som ställts upp i föreskriven ordning får bestående förhinder eller avlider innan valförrättningen vid det första valet har avslutats,

2) en kandidat vid det andra valet får bestående förhinder eller avlider innan valförrättningen vid det andra valet har avslutats, eller

3) den som valts till president får bestående förhinder eller avlider innan han eller hon har tillträtt sitt ämbete.

Statsrådet bestämmer valdagen i enlighet med 127 § 3 mom.

Justitieministeriet ska skyndsamt underrätta utrikesministeriet, valkretsämnderna och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om statsrådets beslut, vilka ska se till att meddelandet sänds vidare till övriga valmyndigheter. Valmyndigheterna ska avbryta de förberedande åtgärderna för valet.

Justitieministeriet meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om myndigheternas åtgärder med anledning av statsrådets beslut. (29.11.2019/1132)

Om uppställande av en kandidat och om ingivning av kandidatsöskan i de fall som avses i denna paragraf gäller 129–134 §. En kandidat som tidigare i föreskriven ordning har blivit uppställd av ett parti eller en valmansförening anses utan ny ansökan fortfarande vara kandidat för partiet eller valmansföreningen, om inte partiet eller valmansföreningen har återtagit sin tidigare ansökan eller den uppställda kandidaten sitt samtycke enligt 133 eller 134 §. Återtagande av ansökan eller samtycke skall göras hos

Helsingfors valkrets nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

10 a kap (29.6.2021/649)

Välfärdsområdesval

**Tidpunkten för välfärdsområdesval
(29.6.2021/649)**

143 a – 143 m §

143 a – 143 m §

**11 kap Kommunalval
144 – 159 §**

12 kap

Europaparlamentsval

Tidpunkten för Europaparlamentsval

160 §

Valdag

Europaparlamentsval förrättas vart femte år.

Valdagen för Europaparlamentsval är den söndag som infaller under den fyradagarsperiod från torsdag till söndag i juni som Europeiska unionens råd bestämmer. Om val under denna tidsperiod inte kan ordnas i unionens medlemsstater, bestämmer Europeiska unionens råd någon annan tidsperiod för röstningen på valdagen, varvid valdagen är den söndag som infaller under denna tidsperiod.

Utövande av rösträtt

161 §

Förbud mot att rösta mer än en gång

Vid samma Europaparlamentsval får ingen rösta i mer än en av Europeiska unionens medlemsstater.

162 § (29.11.2019/1132)

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas anmälningskyldighet

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska efter utgången av den tidsfrist som anges i 18 § 5 mom. omedelbart underrätta myndigheten i hemstaten för medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar utöva sin rösträtt i Finland.

Antalet ledamöter som skall väljas och deras valbarhet

163 § (8.5.2009/300)

163 § har upphävts genom L 8.5.2009/300.

164 §

Valbarhet samt ämbeten och uppdrag som utgör hinder för att vara ledamot

För finska medborgares valbarhet vid Europaparlamentsval gäller vad som bestäms om valbarhet vid riksdagsval. En i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen är valbar vid Europaparlamentsval som förrättas i Finland, förutsatt att han eller hon inte förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval.

Ledamot av Europaparlamentet kan inte vara den som är

- 1) medlem av statsrådet,
- 2) ledamot av Europeiska kommissionen,
- 3) domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller i Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt,
- 4) direktionsledamot i Europeiska centralbanken,
- 5) ledamot av Europeiska revisionsrätten,
- 6) Europeiska ombudsmannen,
- 7) medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen eller Europeiska atom- och energigemenskapen,
- 8) medlem av Regionkommittén,
- 9) medlem av sådana kommittéer eller andra organ som tillsatts enligt fördragen om

upprättande av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapens medel eller för att utföra permanenta och direkta förvaltningsuppgifter,

10) styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,

11) tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller till dessa knutna fackorgan eller i Europeiska centralbankens tjänst,

12) sådan innehavare av ämbete eller uppdrag som inte enligt grundlagen kan vara riksdagsledamot.

(24.10.2003/868)

Om en person som i Finland blivit vald till ledamot av Europaparlamentet förlorar sin valbarhet eller utnämns eller blir vald till ett ämbete eller uppdrag som nämns i 2 mom. upphör hans eller hennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Uppställande av kandidater vid Europaparlamentsval

165 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid Europaparlamentsval får kandidater ställas upp av

1) partier, och

2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

De uppställda kandidaterna är kandidater i hela landet.

166 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti eller ett valförbund eller en gemensam lista får ha högst 20 kandidater.

167 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

Vid samma Europaparlamentsval får ingen vara kandidat i mer än en medlemsstat i Europeiska unionen. En och samma person får vid samma val ställas upp som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening.

168 §

Partiernas kandidatuppställning

Partiernas kandidater skall ställas upp på ett sätt som tryggar partimedlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

169 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid Europaparlamentsval krävs minst 2 000 röstberättigade personer.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket Europaparlamentsval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,

3) varje medlems namn, födelsetid och adress,

4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad,

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall Helsingfors valkrets nämnd stryka den

röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid Europaparlamentsval

170 § (28.6.2013/496)

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom ska valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemensamma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkretsnamnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti ska senast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkretsnamnd partiets valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation.

171 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud skall ge in kandidatansökan till Helsingfors valkretsnamnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

172 § (28.6.2013/496)

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt hemkommun ska nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet,

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten.

Partiets valombud ska datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

173 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa

Helsingfors valkrets nämnd anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

174 § (28.6.2013/496)

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som avses i 172 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för ett parti,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten,

4) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud ska datera och underteckna kandidatansökan samt i den ange sin personbeteckning och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

175 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den

ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Vissa myndighetsuppgifter i anslutning till kandidatuppställningen

176 § (29.11.2019/1132)

Meddelande om dubbelkandidatur

Har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fått meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i detta land i samma val, ska den utan dröjsmål delge Helsingfors valkrets nämnd detta meddelande.

177 § (29.11.2019/1132)

Kontroll av valbarheten för en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen

Helsingfors valkrets nämnd ska utan dröjsmål underrätta Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska utan dröjsmål till den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat sända de uppgifter om ansökan som behövs för att kontrollera kandidatens valbarhet.

177 a § (29.11.2019/1132)

Lämnande av uppgifter för kontroll av valbarheten för finska medborgare

Om en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen begär uppgifter av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som behövs för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i medlemsstaten i fråga, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata lämna uppgifterna inom fem arbetsdagar.

Uträkning och fastställande av valresultatet

178 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som respektive kandidat samt parti, valförbund eller gemensam lista sammanlagt har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets nämnd om de fastställda röstetalen och antalet röster som avgetts vid valet.

179 §

Fastställande av valresultatet

Efter att ha mottagit ett meddelande enligt 178 § av samtliga valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa valresultatet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om uträkning av jämförelsetal, lottning och bestämmande av valresultat i 88–91 §.

180 § (21.12.2007/1263)

180 § har upphävts genom L 21.12.2007/1263.

181 §

Offentliggörande av valresultatet

Helsingfors valkrets nämnd skall omedelbart underrätta justitieministeriet om valresultatet och utfärda en kungörelse om resultatet, vilken publiceras i Finlands författningssamling.

182 §

Formulär för fullmakt för ledamöter av Europaparlamentet

Sedan Helsingfors valkrets nämnd fastställt valresultatet skall den utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för den som blivit vald. Fullmakten som skall sändas till den valde skall ha följande lydelse:

"Vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har —, som är bosatt i ..., blivit vald till ledamot av Europaparlamentet från och med parlamentets nästa sammanträde till dess att det första sammanträdet i Europaparlamentet börjar efter följande Europaparlamentsval.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av parlamentet."

Ort och tid.

Har ett parlamentsmandat blivit ledigt, skall Helsingfors valkrets nämnd utfärda en fullmakt för den som träder i stället för honom eller henne. I detta fall har fullmakten följande lydelse:

"Sedan — vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet, men mandatet efter honom/henne blivit ledigt, skall enligt vallagen —, som är bosatt i ..., efterträda honom/henne som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av Europaparlamentet."

Ort och tid.

III AVDELNINGEN SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap

Kompletterande bestämmelser

183 §

Förbud att överklaga ett partis beslut

Bestämmelserna i föreningslagen angående ogiltighet och klander av en förenings beslut tillämpas inte på sådana beslut som partierna eller

deras krets-, bas- eller övriga organisationer fattat i fråga om uppställande av kandidater vid val och förfaranden i anslutning till detta eller i fråga om kandidatansökningar.

184 § (28.6.2013/496)

Närvarorätt för valombud och valobservatörer

Valombuden för partierna och de gemensamma listorna och valombuden för valmansföreningarna utanför de gemensamma listorna eller personer som dessa valombud skriftligen bemyndigat särskilt för varje valmyndighet har rätt att vara närvarande vid de sammanträden som valkrets nämnden, välfärdsområdesvalnämnden, den kommunala centralvalnämnden och valnämnden håller för att bestämma kandidaternas nummer, ordna eller räkna röstsedlarna eller bestämma valresultatet. (29.6.2021/649)

En finländsk eller utländsk valobservatör kan befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Valobservatören har rätt att vara närvarande när de valmyndigheter som avses i denna lag utför sina uppgifter.

185 § (29.6.2021/649)

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

På en medlem av valkrets nämnden, välfärdsområdesvalnämnden, den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen, på valförrättare samt på andra personer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa är verksamma som valmyndigheter enligt denna lag.

186 §

Valbrott

Om straff för valbrott, röstköp, röstningsfusk och förvanskande av valresultat bestäms i 14 kap. 1–4 § strafflagen.

187 § (28.6.2013/496)

Utlämnande av utdrag eller kopia

Om ett utdrag ur eller en kopia av en handling som avses i denna lag utlämnas till någon annan

än den som handlingen avser eller till en myndighet som sköter uppgifter som avses i eller följer av denna lag, ska personbeteckningen utelämnas. Särskilda bestämmelser gäller för massutlämnande av uppgifter.

188 §

Kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna (5.4.2002/247)

Justitieministeriet svarar för

1) kostnaderna för röstregistrering, det riksomfattande kandidatregistret och registret över röstningsställena samt för justitieministeriets andra datasystem och rösträkningsprogram som används vid val,

2) kostnaderna för att tillverka och sända meddelandekort till de röstberättigade,

3) kostnaderna för tillverkning av röstsedlar, vallängder och andra valhandlingar samt valstämplar, förseglingshjälpmedel och valurnor och kostnaderna för att sända dem till de kommunala centralvalnämnderna samt dessutom kostnaderna för att sända brevöstningshandlingar till de röstberättigade, (14.12.2017/939)

4) kostnaderna för postning av de i 62 § nämnda ytterkuvert som används vid förhandsröstning,

5) kostnaderna för att ordna förhandsröstning utomlands,

6) valkrets nämndernas utgifter.

(5.4.2002/247)

Varje kommun svarar för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet. Vid välfärdsområdesval ersätter välfärdsområdet

kommunen de kostnader som enbart föränleds av välfärdsområdesvalet. (29.6.2021/649)

Andra myndigheter svarar för andra än i 1 mom. nämnda kostnader som föränleds av att de utför de uppgifter som ankommer på dem.

189 § (28.6.2013/496)

Flyttning av valdag och utsatt dag

Infaller valdagen på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul, ska röstningen på valdagen ordnas följande söndag. Infaller valdagen på påskdagen eller söndagen efter påskdagen, ska röstningen på valdagen ordnas söndagen före påskdagen. När det gäller valdagen för Europaparlamentsvalet tillämpas dock vad som föreskrivs i 160 § 2 mom.

Om en annan utsatt dag än en sådan som föreskrivits för röstning på valdagen, inledande eller avslutande av förhandsröstning, kungörande av fullmäktige som valts utan förrättande av val eller fastställande av valresultatet infaller på en helgdag eller helgfri lördag eller på midsommar- eller julaftonen, ska följande vardag anses vara den utsatta dagen. Justitieministeriet har rätt att vid behov flytta en sådan utsatt dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val ska förrättas eller om det har förordnats att nya riksdagsval eller kompletteringsval av fullmäktige ska förrättas eller om det har förordnats att presidentvalet ska inledas på nytt eller att val av fullmäktige ska förrättas vid ny tid.

190 §

Färdtjänst för handikappade

Om transport av handikappade röstande till röstnings- eller förhandsröstningsstället gäller det som i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) bestäms om färdtjänst.

L om service och stöd på grund av handikapp 380/1987 har upphävts fr.o.m. 1.10.2023 genom L 675/2023, se L om funktionshinderservice 675/2023 29 §.

191 §

Partier i medlemsorganisationsförhållande

Står i justitieministeriets partiregister upptagna partier i sådant förhållande till varandra som avses i 2 § 2 mom. partilagen, anses de vid tillämpningen av denna lag som ett enda parti.

192 § (29.11.2019/1132)

Statens ämbetsverk på Ålands behörighet

I landskapet Åland sköts de uppgifter som enligt 18 § 5 mom., 23 § 2 mom., 24 § 1 och 3 mom., 25 §, 26 § 1–4 mom., 27 § och 29 § 1 mom. ankommer på Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av Statens ämbetsverk på Åland.

193 §

Formulär

Justitieministeriet fastställer nödvändiga formulär för de handlingar och blanketter som används vid val samt meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor och kandidatförteckningen för presidentval.

194 §

Tidsplan för kandidatuppställning vid val som förrättas vid exceptionell tid

Om åtgärder måste vidtas för val av president därför att presidenten, den som valts till president eller en presidentkandidat har fått bestående förhinder eller avlidit, bestäms i ett i 127 § 3 mom. avsett beslut av statsrådet om tidsplanen för kandidatuppställningen och myndighetsuppgifter i anslutning till detta.

195 § (21.12.2007/1263)

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om uppgifterna för de valmyndigheter som avses i denna lag utfärdas vid behov genom förordning av justitieministeriet.

14 kap

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

196 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 1998.

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

1) lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval (391/1969),

2) lagen den 22 juli 1991 om val av republikens president (1076/1991),

3) kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/1972), samt

4) lagen den 3 mars 1995 om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (272/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

197 §

Övergångsbestämmelser

När det i någon annan lag eller förordning finns en hänvisning till de lagar som upphävs genom denna lag, innebär hänvisningen efter denna lags ikraftträdande en hänvisning till denna lag.

RP 48/1998, GrUB 5/1998, RSv 89/1998

Vaalitietojärjestelmä

Valdatasystemet

VAALILUETTELO

(tilanne I) 24.01.2024 klo 18:00

VALLÄNGD

(läge I) 24.01.2024 kl. 18:00

Presidentinvaali 2024

Presidentvalet 2024

922 Vesilahti
Vesilahti

ÄÄNESTYSALUE:

003 Ylämäki

RÖSTNINGSOMRÅDE:

003 Ylämäki

LASKELMA UTRÄKNING 922/003

TPV-2024 PV-2024	Tilanne 1 Läge 1			Tilanne 2 Läge 2		
	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt
Aänioikeutettuja						
Röstberättigade						
Suomessa asuvat suomalaiset	1528	1758	3286			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	0	0	0			
Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä	1528	1758	3286			
Totalt						
Ennakkoon ja kirjeitse äänestäneet						
Röstande på förhand och per brev						
Suomessa asuvat suomalaiset	564	792	1356			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	0	0	0			
Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä	564	792	1356			
Totalt						
Vaalipäivänä äänioikeutetut						
Röstberättigade på valdagen						
Suomessa asuvat suomalaiset	964	966	1930			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	0	0	0			
Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä	964	966	1930			
Totalt						
Vaalipäivänä äänestäneet						
Röstande på valdagen						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset						
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset						
Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä						
Totalt						
Vaaleissa äänestäneet						
Röstande på valet						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset						
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset						
Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä						
Totalt						

Ohje keskusvaalilautakunnalle:

Jos ennakkolainestys tai kirjeäänestys hyväksytään vaaliluettelon tulostamisen jälkeen, merkitse äänestäneen kohdalle E-kirjain sarakkeeseen, jossa on vaalien nimiyhenne ja vuosiluku (lisätietoa vaaliohjeessa nro 1).

Anvisning till centralvalnämnden:

Om en förhandsröstning eller en brevöstning godkänns efter att vallängden har skrivits ut, ska du vid personen som röstat anteckna ett E i kolumnen med valets namnförkortning och årtal (mer information om detta i valanvisning nr. 1).

VAALILUETTELO - VALLÄNGD

Kunta 922 Vesilähti
Kommun VesilähtiÄänestysalue
Röstningsområde003 Ylämäki
Ylämäki

Älä irrota vaaliluettelosta sivuja - Skij inte sidorna ur vallängden

Ei käytössä Inte i bruk	TPV-2024_I RPV-2024_I	Sukupuoli Kön	Henkilötunnus Personbeteckning	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamn	Asuinmaa Bostadsländ	Kansalaisuus Medborgarskap	Huomautuksia Anmärkningar
		M		AALTONEN MARKO KRISTIAN			
				ABU KHAMIDAKH VEERA AMANDA			
				AHLFORS ROSA-MARIA			
				AHLSTRÖM MARI ANNELI			
				AHOLA JAANA KATARIINA			
		M		AHOLAINEN JUUSO SANTERI			
		M		AHONEN MARKO TAPANI			
		M		AHTOLA TONI JUHANI			
				AINIALA ELLI SISKI			
		M		ALA-KORPULA KARI SAKARI			
		M		ALAKOSKI KARI JUHANI			
		M		ALALAMMI ARI MIKAEL			
				ALHOLA MARITA IRMELI			
				ALLT VELASQUEZ RIITTA-LIISA			
		M		AMMOURI SASU ANTTI ALEKSI			
		M		ANTTILA ALPO SAKARI			
		M		ANWARI PAAVO ILMARI			
				ARPONEN PIIRKKO LIISA			
		M		ASIKAINEN HEIMO AULIS KALERVO			
		M		ASTALA JUKKA SAKARI			
		M		AUTIO OSSI ILMO TAPIO			
		M		BERKI JUSSI JUKKA			
				BIRKSTEDT SARI PÄIVIKKI			
				DOLK EINI HELLIN IRENE			
		M		EEROLA MARKKU MIKAEL			
		M		ENSTEDT MARKKU ERNESTI			
		M		ERIKSSON JOUNI TAPIO			
				ESER SIRPA ANNUKKA			
		M		ESKELINEN ESA PETTERI			
				ESTEMAA LIISA KRISTIINA			
				FALAH ANNE-MARI			
		M		FIEGENBAUM KARI MATIAS			
				FRANCIS MEERI SINIKKA ELISABETH			
				GANETSKAJA MAIJU LEENA			
				GRYM ANNE MARJA PAULIINA			
		M		HAANPÄÄ RAIVO			
		M		HAASMAA PANU JURKKA TAPANI			
				HAKALA KERTTU MARIA ANNIKKI			
		Yhteensä/Tillsammans					
		joista miehiä/varav män					

Sivu
Sida

1/18

BILAGA 2d: Stödförteckning till vallängden: Väljare som röstat på förhand

ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEET - PÅ FÖRHAND RÖSTADE

Presidentvaali 2024

Presidentvalet 2024

KUNTA - KOMMUN

922

Vesilahä

Vesilahä

17.01.2024 - 23.01.2024

Älä irrota vaalikautella sivuja - Skij inte sidorna ur vallängden

ÄÄNESTYSALUE
RÖSTNINGSOMRÅDE

003

Ylämäki

Ylämäki

24.01.2024

Sivu

Sida

1/6

Henkilötunnus Pers.beteckn.	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamnen	Huom. Anm.	Sp. Kön	Ään. - Röst.* TPV-2024 PV-2024	Ei käytössä Inte i bruk
	AALTONEN JARKKO SAKARI		M	17.01.2024	
	AALTONEN VELI-MARKUS		M	18.01.2024	
	AHAVA TANJA SUSANNA			23.01.2024	
	AHONEN KATRI JOHANNA			20.01.2024	
	AHONIEMI ARJA HELENA			23.01.2024	
	AHOVA-TAATILA TARJA MARITA			17.01.2024	
	AJANKI MIIRA SUSANNA			22.01.2024	
	ARHA TUOMO JUHANI		M	17.01.2024	
	AROLA EIIJA IRENE			17.01.2024	
	AURANEN HANNU JUHANI		M	17.01.2024	
	AUVINEN MILLA TERESA			23.01.2024	
	BRUUN ANNE KRISTINA			19.01.2024	
	CARLSTEDT TERHI HANNELE			17.01.2024	
	COOKE KAARINA ANNELI			17.01.2024	
	EEROLA ANTTI KALLE		M	17.01.2024	
	ELONEN TAPPO UOLEVI		M	22.01.2024	
	ETUAHO JANI MATTI		M	22.01.2024	
	FAN YAVUZ		M	17.01.2024	
	GRÖNLUND TAISTO EINO ALVAR		M	23.01.2024	
	HAAPAKOSKI MARKO TAPANI		M	17.01.2024	
	HAAPALA EIVOR IRENE			22.01.2024	
	HANHIKORPI SONJA KATARIINA			17.01.2024	
	HANHINEVA PETRA ILONA			23.01.2024	
	HANHISALO ALTTI VÄINÖ		M	22.01.2024	
	HARBERG KAI TEEMU KRISTIAN		M	23.01.2024	
	HARINEN TUOMAS EETU ANTERO		M	20.01.2024	
	HEIKKINEN MAIJA LEENA			22.01.2024	
	HEINO VICTOR ALEXANDER		M	18.01.2024	
	HEINONEN ANJA LIISA			17.01.2024	
	HEINÄMÄKI JAAKKO ALEKSI		M	23.01.2024	
	HELLSTEN MIRJA-LIISA			17.01.2024	
	HELMIJOKI HARRI JUHANI		M	23.01.2024	
	HELO JORMA ILARI		M	18.01.2024	
	HIETANEN HELMI SIVÄ			18.01.2024	
	HINTALA PIA EMILIA			22.01.2024	
	HORSMALAHTI TOMMI PETTERI		M	21.01.2024	
	HUTTUNEN MAIJA-LIISA			23.01.2024	
	HYVÄRINEN TERTTU ANNELI			20.01.2024	
	HÄRKÖNEN NINA KATARIINA			22.01.2024	
	ILOLA PIIRKKO TUULIKKI			22.01.2024	
	ILVES SAARA MATILDA			19.01.2024	
	JAAKKOLA MATTI PETTERI		M	19.01.2024	
	JOKI MIKKO OLAVI		M	19.01.2024	

* Ennakkovaalenpäivä / Förhandsröstningsdag

Anvisning för att binda samman pappersvallängden

Vallängden skickas till centralvalnämnden med posten i ett eller flera paket. Antalet paket beror på antalet röstberättigade i kommunen.

Först i paketen finns vallängderna enligt röstningsområde. Röstningsområdena har skiljts åt med ett blåkantat papper. Efter vallängderna finns de röstningsområdesvisa förteckningarna över dem som röstat på förhand. Både vallängderna och förteckningarna är i nummerordning enligt röstningsområdets nummer.

Centralvalnämnden ska skilja åt vallängderna för de olika röstningsområdena. Justitieministeriet skickar till centralvalnämnderna enligt deras beställning tillsammans med det övriga valmaterialet redskap för att binda samman de enskilda vallängderna. Vallängderna kan bindas samman antingen med de vita plastblomberna eller med de blåa pappersbindarna eller med båda.

Kommunen kan också sätta vallängderna i mappar. I vallängdens övre kant finns ett särskilt hål för plastplomben. Längden blir lättare att hantera om plombens bricka fästs i mappen med tejp.

Om bunten är tunn kan det vara lättare att i stället för mappar använda en pappersbindare. Genom att använda pappersbindaren och de tillhörande säkerhetsetiketterna kan det säkerställas att valländen hålls ihop. Vallängdsbunten kan bindas samman med pappersbindaren redan innan plastförpackningen öppnas.

Om valnämnden ska dela upp vallängden på valdagen, kan den komma överens med centralvalnämnden att längden delas upp och delarna binds samman redan hos centralvalnämnden. Vallängden har upprättats så att den lätt kan delas i två delar så att den första delen innehåller efternamnen från A till K och den andra delen innehåller efternamnen från L till Ö. Därför finns det i alla vallängder ett tomrum mellan bokstäverna K och L. Vallängen kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

Det rekommenderas att man redan på förhand testar användningen av redskapen för att binda samman vallängderna med vanliga pappersbuntar, eftersom de egentliga vallängderna ska hanteras på ett felfritt och smidigt sätt.

Vallängden har trycks på arkivbeständigt plastpapper, som är mer hållbart och tål fukt bättre än vanligt papper. På pappret kan göras anteckningar med vanliga pennor. För att göra det lättare att hitta rätt sida kan man i sidans kant anteckna vilken bokstav sidan börjar med.

BILAGA 3: Röstsedel

Tasavallan presidentin vaali Ensimmäinen vaali 2024 Val av republikens president Det första valet	N:o
Tasavallan presidentin vaali Toinen vaali 2024 Val av republikens president Det andra valet	N:o
Europarlamenttivaalit 2024 Europaparlamentsval	N:o

Avsändare
Myndigheten för digitalisering och
befolkningsdata
Fågelvikensgränden 2 D
00530 HELSINGFORS tfn. 0295 536 220
FINLAND

Mottagare
Röstanden
Inga-Lill
Norra Järnvägsgatan 28 A 36
00160 HELSINGFORS
FINLAND

Kommun, röstningsområde och vallokal på valdagen

Helsingfors
5A Rödborgen A
Invånarhuset Betania i Rödborgen
Styrångsgatan 13

Röstningstid på valdagen

Det första valet **Det andra**
28.1.2024 kl. 9.00 - 20.00 11.2.2024 kl. 9.00 - 20.00

Informationskälla: Befolkningsdatasystemet den 8 december 2023

Meddelande om rösträtt i
presidentvalet

Republikens president utses genom direkt val, som vid behov förrättas i två omgångar. Du har rösträtt vid presidentvalet 2024. Om ingen av kandidaterna får fler än hälften av rösterna vid det val som förrättas söndagen den 28 januari 2024, förrättas ett nytt val (det andra valet) den 11 februari 2024 mellan de två kandidater som fått flest röster. Eftersom det eventuellt blir två val, har du fått två identiska meddelanden om rösträtt, ett för vardera val.

Du ska styrka din identitet när du röstar.

Perioden för förhandsröstning.
Vissa förhandsröstningsställen kan vara öppna en kortare period.

Det första valet: I Finland 17 – 23.1.2024 och
utomlands 17 – 20.1.2024

Det andra valet: I Finland 31.1 – 6.2.2024 och
utomlands 31.1 – 3.2.2024

De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.valfinland.fi och bilagan till denna
meddelanden

Var och hur kan du rösta?

Du kan rösta **antingen på valdagen** i den vallokal som anges i detta meddelande **eller under förhandsröstningen** på vilket allmänt förhandsröstningsställe som helst i Finland eller utomlands. Under vissa förutsättningar kan du rösta på en anstalt eller hemma eller per brev från utlandet. Närmare röstningsanvisningar finns i detta meddelande om rösträtt. De allmänna förhandsröstningsställena i din valkrets anges i bilagan till detta meddelande. Samtliga allmänna förhandsröstningsställen hittar du på webbplatsen **www.valfinland.fi**. Information om förhandsröstningsställena får du också genom att ringa det avgiftsfria valtjänstnumret 0800 9 4771.

Förhandsröstning på anstalt eller hemma

Om du får vård, är intagen eller fullgör beväringstjänst vid en anstalt, kan du förhandsrösta på anstalten i fråga. Om din rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att du inte utan oskäligen svårigheter kan ta dig till ett röstningsställe, kan du på vissa villkor rösta på förhand hemma. Om du är närståendevärdare till och bor i samma hushåll som en person som har rätt att rösta hemma, kan även du på vissa villkor få rösta hemma. **Anmäl dig till hemmaröstning senast tisdagen den 16 januari 2024 (vid ett eventuellt andra val senast tisdagen den 30 januari 2024) före klockan 16 genom att kontakta centralvalnämnden i din hemkommun** (kontaktuppgifter på baksidan) skriftligen eller per telefon. Om du har anmält dig till hemmaröstning i det första valet, behöver du inte anmäla dig separat till hemmaröstning i det eventuella andra valet. Närmare anvisningar om hemmaröstning: **www.vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma**.

Vad ska man ta med sig när man ska rösta?

Enligt vallagen (714/1998) är väljaren skyldig att styrka sin identitet för valfunktionären. Därför ska du ta med dig ett intyg över din identitet. Om du inte har något intyg över din identitet kan du för röstningen få ett temporärt identitetskort avgiftsfritt hos polisen. För att ansöka om ett temporärt identitetskort behöver du två passfoton.

Vem kan du rösta på?

Vid presidentvalet kan du rösta på vilken som helst av de kandidater som är upptagna i kandidatförteckningen, oberoende av var du bor. Kandidatförteckningen finns på röstningsställena och på webbplatsen **www.valfinland.fi**.

Brevröstning

Du kan rösta per brev från utlandet, om du bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och därmed inte har möjlighet att rösta i Finland och du inte kan eller vill rösta på ett allmänt förhandsröstningsställe utomlands. För att kunna rösta per brev måste du via justitieministeriets beställningstjänst beställa brev-röstningshandlingarna till valfri adress utomlands. Den skriftliga beställningen ska lämnas in med en blankett som fastställs av ministeriet. Blanketten och anvisningar om hur du gör beställningen finns på webbsidan **www.vaalit.fi/sv/brevrostring**. Du får brev-röstningshandlingarna för det eventuella andra valet i samma försändelse.

Mer information om röstning:

www.valfinland.fi
Information även på andra språk.
Information also in other languages

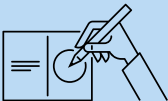
0800 9 4771
Justitieministeriets avgiftsfria
servicenummer

**Centralvalnämnden
i din hemkommun**
Kontaktuppgifter på baksidan

**Myndigheten för digitalisering
och befolkningsdata eller Statens
ämbetsverk på Åland (rösträtt)**
Kontaktinformation på framsidan

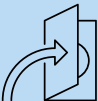
Så här röstar du på röstningsstället

1

Enligt vallagen ska väljaren anteckna numret på sin kandidat på röstsedeln så tydligt att det inte kan uppstå tvivel om vilken kandidat som avses. Siffermallar finns nedan. Skriv inget annat på röstsedeln.

2

Vik ihop röstsedeln med numret på insidan, så att numret inte syns utåt.

3

Ta den hopvikta röstsedeln till valfunktionären, som stämplar din röstsedel.

4

Lägg den stämplade röstsedeln i valurnan eller, om du röstar på förhand, lägg röstsedeln i det bruna valkuvertet och underteckna följbrevet enligt valfunktionärens anvisningar.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Om du själv har svårt att skriva numret på röstsedeln, får du ta med dig någon som hjälper dig eller be en valfunktionär hjälpa dig.

Följbrevet för förhandsröstningen

01 Helsingfors valkrets

Fylls i på förhandsröstningsstället enbart om detta meddelande används som följbrev.

Väljaren
Röstanden
Inga-Lill
Norra Järnväggsgatan 28 A 36
00160 HELSINGFORS
FINLAND

Valmyndigheten
091 5A tfn. (09) 3101 3344
Helsingfors stads centralvalnämnd,
Kajaniemigatan 3 B 16, 3. våningen
00100 HELSINGFORS
FINLAND

Valfunktionären vid förhandsröstningen fyller i

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det sätt som bestäms i vallagen.

Datum	Förhandsröstningsställets namn eller vid anstaltsröstning kommunens namn
18/11 2024	Helsingfors
Valfunktionärens underskrift	
Stina Holm	

Väljaren fyller i

Jag har själv med bevarande av valhemligheten fyllt i röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Personbeteckning eller födelsedatum
120345-1234
Väljarens underskrift
Inga-Lill Röstanden

Lähettiläjä Avsändare Sender
Myndigheten för digitalisering och
befolkningsdata
Fågelvikensgränden 2 D
00530 HELSINGFORS tfn. 0295 536 220
FINLAND

Vastaanottaja Mottagare Addressee

Lindholm
Johan Patrik
16 Homestreet
12345 Liverpool
UNITED KINGDOM

Kunta, äänestysalue sekä vaalipäivän äänestyspaikka
Kommun, röstningsområde samt röstningsställe på valdagen

Helsingfors
90B
Stadshus
Norra Esplanaden 11-13

Vaalipäivän äänestysaika Röstningstid på valdagen

Ensimmäinen vaali Det första valet 28.1.2024 klo 9.00 - 20.00	Toinen vaali Det andra valet 11.2.2024 klo 9.00 - 20.00
---	---

Tietolähde: Väestötietojärjestelmä 8.12.2023 Datakälla: Befolkningsdatasystemet 8.12.2023

Ilmoitus äänioikeudesta
presidentinvaalissa
Meddelande om rösträtt i
presidentvalet

Sinulla on äänioikeus Suomessa vuonna 2024
toimitettavassa presidentinvaalissa.
Du är röstberättigad vid presidentvalet som förrättas i
Finland år 2024.

**Sinun on todistettava henkilöllisyytesi äänestäessäsi.
Du ska styrka din identitet när du röstar.**

Lisää äänestysohjeita kääntöpuolella.
Mer anvisningar om röstningen på omstående sida.

Ennakköäänestyksen ajanjakso.
Ennakköäänestyspaikka voi olla avoinna lyhyemmän ajan.
Förhandsröstningsperioden.
På vissa förhandsröstningsställen kan perioden vara kortare.

- 1. vaali valet Suomessa i Finland 17. - 23.1.2024 ja/och
ulkomailla utomlands 17. - 20.1.2024
- 2. vaali valet Suomessa i Finland 31.1. - 6.2.2024 ja/och
ulkomailla utomlands 31.1. - 3.2.2024

Yleiset ennakköäänestyspaikat aukioloaikoinen
De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.vaalit.fi ja tämän ilmoituksen liite
www.valfinland.fi och bilagan till denna
meddelanden

Ennakköäänestyksen lähetekirje
Följebrev för förhandsröstning

Täytetään ennakköäänestyspaikassa ja vain silloin, kun tätä ilmoitusta
käytetään lähetekirjeenä.

Fylls i på förhandsröstningsstället, om denna anmälan används som
följebrev.

Ennakköäänestäjä Väljaren

Lindholm
Johan Patrik
16 Homestreet
12345 Liverpool
UNITED KINGDOM

01 Helsingin vaalipiiri
01 Helsingfors valkrets

Vaaliviranomainen Valmyndigheten

091 90B tfn. (09) 3101 3344

Helsingfors stads centralvalnämnd,
Kajsaaniemigatan 3 B 16, 3. våningen
00100 HELSINGFORS
FINLAND

Ennakköäänestyksen vaalivirkailija täyttää

Fylls i av valfunktionären

Todistan, että ennakköäänestys on tapahtunut
vaalilaissa säädetyin tavoin.

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det
sätt som bestäms i vallagen.

Päiväys Datum

18/1 2024

Ennakköäänestyspaikan nimi
Förhandsröstningsställets namn

London, Ambassad

Vaalivirkailijan allekirjoitus Valfunktionärens underskrift

Ester Smith

Ennakköäänestäjä täyttää

Fylls i av väljaren

Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt
äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.
Jag har själv med bevarande av valhemligheten fyllt i
röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid

010180-123X

Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift

Johan Lindholm

Presidentinvaali 2024

Tasavallan presidentti valitaan välittömällä, tarvittaessa kaksivaiheisella vaalilla. Sinulla on äänioikeus vuonna 2024 toimitettavassa presidentinvaalissa. Jos kukaan ehdokkaista ei saa sunnuntaina 28.1.2024 toimitettavassa vaalissa yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan sunnuntaina 11.2.2024 uusi vaali (toinen vaali) kahden ensimmäisessä vaalissa eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Vaalin mahdollisesta kaksivaiheisuudesta johtuen olet saanut kaksi samanlaista äänioikeusilmoitusta, yhden kumpaakin vaalia varten.

Äänestäminen yleisessä äänestyspaikassa

Voit äänestää ennakkoon joko ulkomailla tai Suomessa olevassa yleisessä ennakköäänestyspaikassa taikka vaalipäivänä tässä ilmoituksessa mainitussa äänestyspaikassa Suomessa. Tämän ilmoituksen liitteenä on luettelo lähialueellasi olevista ulkomaan yleisistä ennakköäänestyspaikoista. Kaikki yleiset ennakköäänestyspaikat ulkomailla ja Suomessa löytyvät osoitteesta www.vaalit.fi ja niitä voi tiedustella myös oikeusministeriön vaalipalvelunumerosta (+358) 800 9 4770.

Mitä on otettava mukaan äänestykseen?

Vaalilain (714/1998) mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalivirkailijalle selvityksen henkilöllisyydestään. Ota siis mukaasi todistus henkilöllisyydestäsi (passi, ajokortti tai muu vastaava asiakirja). Myös tämä äänioikeusilmoitus on hyvä ottaa mukaan äänestykseen.

Näin äänestät äänestyspaikassa

Vaalilain mukaan äänestäjän on merkittävä äänestyslippuun ehdokkaansa numero niin selvästi, ettei voi syntyä epäselvyyttä siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa. Numeromallit ovat alla. Älä tee lippuun muita merkintöjä. Taita äänestyslippu siten, että merkitsemäsi numero jää taitoksen sisäpuolelle eikä näy ulospäin. Vie taitettu lippu vaalivirkailijalle leimattavaksi. Pudota sitten leimattu lippu vaaliurnaan tai, jos äänestät ennakkoon, sulje lippu ruskeaan vaalikuoreen ja allekirjoita vaalivirkailijan ohjeiden mukaan lähete-
kirje. Jos kykyä tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saat käyttää avustajana valitsemaasi henkilöä tai vaalivirkailijaa.

Ketä ehdokasta voit äänestää?

Presidentinvaalissa voit äänestää ketä tahansa presidentinvaalin ehdokasluetteloon otettua ehdokasta. Ehdokasluettelo on nähtävissä muun muassa äänestyspaikoilla sekä osoitteessa www.vaalit.fi.

Kirjeäänestys

Ulkosuomalaisena voit äänestää kirjeitse ulkomailla, jos et voi tai halua äänestää yleisessä äänestyspaikassa. Kirjeäänestystä varten sinun tulee tilata kirjeäänestysasiakirjat haluamaasi **ulkomailla olevaan osoitteeseen** oikeusministeriön tilauspalvelusta. Tilaus tulee tehdä kirjallisesti ministeriön vahvistamalla lomakkeella. Tilauslomake ja tilausohjeet löytyvät sivustolta www.vaalit.fi/kirjeaanestys.

Presidentvalet 2024

Republikens president utses genom ett direkt folkval, som vid behov utförs i två omgångar. Du har rösträtt i presidentvalet 2024. Om ingen av kandidaterna får fler än hälften av rösterna vid det val som förrättas söndagen den 28 januari 2024, förrättas ett nytt val (det andra valet) söndagen den 11 februari 2024 mellan de två kandidater som fått flest röster. Eftersom valet eventuellt utförs i två omgångar har du fått två identiska meddelanden om rösträtt, ett för vardera val.

Var kan du rösta?

Du kan rösta på förhand på vilket som helst allmänt för handsröstningsställe utomlands eller i Finland eller på valdagen på det röstningsställe i Finland som anges i detta meddelande. Som bilaga till denna meddelande finns en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställen i ditt närområde. Information om samtliga allmänna förhandsröstningsställen samt deras besöksadresser och öppettider: www.valfinland.fi och justitieministeriets servicenummer (+358) 800 9 4771.

Vad måste du ha med?

Enligt vallagen (714/1998) är väljaren skyldig att styrka sin identitet för valfunktionären. Därför bör du ta med ett intyg över din identitet (körkort, pass eller motsvarande). Du kan också ta med dig detta meddelande när du går och röstar.

Hur går det till att rösta

Enligt vallagen ska väljaren anteckna kandidatens nummer så tydligt på röstsedeln att det inte kan uppstå tvivel om vilken kandidat som avses. Siffermallar finns nedan. Skriv ingenting annat på röstsedeln. Vik ihop röstsedeln så att numret hamnar innanför vecken och insidan inte syns utåt. Ge den hopvikta röstsedeln till valfunktionären för stämpling. Lägg den stämplade röstsedeln i valurnan eller, om du röstar på förhand, lägg sedeln i det bruna valkuvertet och underteckna enligt val- funktionärens anvisningar följebrevet. Om din förmåga att göra röstningsanteckningen på röstsedeln är väsentligen nedsatt får du som biträde anlita någon du själv valt eller en valfunktionär.

Vem kan du rösta på?

Vid presidentvalet kan du rösta på vilken som helst av de kandidater som är upptagna i kandidatförteckningen. Kandidatförteckningen finns bland annat på röstningsställena och på webbplatsen www.valfinland.fi.

Brevröstning

Om du inte kan eller vill rösta på ett allmänt förhandsröstningsställe har du som utlandsfinländare möjlighet att rösta per brev från utlandet. För att kunna rösta per brev måste du via justitieministeriets beställningstjänst beställa brevröstningshandlingarna till din **adress i utlandet**. Den skriftliga beställningen ska lämnas in med en blankett som fastställs av ministeriet. Blanketten och beställningsanvisningar finns på webbplatsen www.vaalit.fi/sv/brevroasting.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Lisätietoa äänestämisestä Mer information om röstning:

www.vaalit.fi
www.valfinland.fi

Tietoa myös muilla kielillä
Information även på andra språk
Information also in other languages

(+358) 800 9 4770

Oikeusministeriön vaalipalvelunumero

(+358) 800 9 4771

Justitieministeriets valservicenummer

Väestökirjanpikokuntasi
keskusvaalilautakunta
Centralvalnämnden
i din folkbokföringskommun

Yhteystiedot etupuoilella
Kontaktinformation på framsidan

Digi- ja väestötietovirasto tai
Aphenanmaan valtionvirasto (äänioikeus)
Myndigheten för digitalisering och
befolkningsdata eller Statens ämbetsverk
på Åland (rösträtt)

Yhteystiedot etupuoilella
Kontaktinformation på framsidan

BILAGA 5a1: Följebrevsblankett (med kvitteringsanteckning)

*** 18.1.2024 092E28 Vanda ***

LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREV

Änästaja Völjare
OLSSON
SVEN ERIK

Vastaanottaja Mottagare
092 007B
CENTRALVALNÄMNDEN
I VANDA STAD
STATIONSVÄGEN 7
01300 VANDA

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid
010180-123X

Nykyinen osoite Nuvarande adress

Vaalilomake nro 5 Völjblankett nr 5

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten			Änästaja täyttää Fylls i av väljaren
Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen.			Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.
Aika ja paikka Tid och ort	Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförrättarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift		Änästäjän allekirjoitus Väljarens underskrift
/ 202	Tuula Roos		Sven Olsson

Bilagor

148

BILAGA 5b: Följebrevsblankett för hemmaröstning

FÖLJEBREV
Hemmaröstning

Såsom följebrevets mottagare antecknas kommunala centralvalnämnden i den egna kommunen. Centralvalnämndens adress finns i anmälan om rösträtt. Också valförrättaren tillhandahåller adressen.

Mottagare och adress
Esbo
centralvalnämnd
02070 Esbo

a) Släktnamn (även tidigare) textat ¹⁾	<u>BOMAN</u>
b) Förnamn (även tidigare)	<u>BRITA MARIA</u>
c) Personbeteckning eller födelsetid	<u>280330-003X</u>
d) Nuvarande adress	<u>Hemtorpsvägen 2, 02070 Esbo</u>
Min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäliga svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.	
Väljarens underskrift <u>Brita Boman</u>	
Följebrevet skall undertecknas i närvaro av valförrättaren.	
Den vid röstningen närvarande 18 år fyllda personens namnteckning <u>Maria Boman</u>	

IFYLLS AV VALFÖR- RÄTTAREN	Tid och ort	<u>18.1.2024 Esbo</u>
	Jag intygar att ovan nämnda persons hemmaröstning skett på det sätt som stadgas i vallagen.	
	Valförrättarens underskrift <u>Vera Shalman</u>	

1) Punkterna a-d behöver ej ifyllas, ifall till följebrevet fogas den anmälan om rösträtt som skickats av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (valblankett nr 3s, 3r eller 3u).

Du svarar själv för att alla punkter i följebrevet har fyllts i omsorgsfullt och tydligt.

(Kommunens eller stadens namn)
Vanda stad _____ centralvalnämnd
Stationsvägen 7 _____
01300 Vanda _____
FINLAND

Väljarens efternamn <i>Röstande</i>	Förnamn <i>Peter</i>
Finsk personbeteckning (enligt formen ddmmaa-xxxx) <i>020250-123A</i>	
Nuvarande adress <i>Kyrkogatan 123 A 45, Stockholm</i>	
Stat där du brevröstar <i>Sverige</i>	Datum <i>18.1.2024</i>

Jag har rösträtt i detta val. Jag är utomlands under hela förhandsröstningstiden och på valdagen och har därmed inte möjlighet att rösta i Finland. Jag har själv fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

Väljarens underskrift	Namnförtydligande
<i>Peter Röstande</i>	PETER RÖSTANDE

Personen har röstat med bevarande av valhemligheten och på ett sådant sätt att valfriheten inte har kränkts.
The voter has voted without breaching election secrecy and without having his/her electoral liberty violated.

Jag försäkrar att jag, vittnet, inte är väljarens barn, make eller förälder, eller en kandidat eller en nära släkting till en kandidat.
I affirm that I, the witness, am not the voter's child, spouse or parent, or a candidate or a close relative of a candidate.

Vittnets underskrift • Witness's signature <i>Johan Lindblom</i> Namnförtydligande • Name in block letters <i>Johan Lindblom</i>	Vittnets underskrift • Witness's signature <i>Kalle Nylander</i> Namnförtydligande • Name in block letters <i>Kalle Nylander</i>
Födelsedatum • Date of birth <i>1.3.1948</i> Nuvarande adress • Current address <i>Kyrkogatan 2, Stockholm</i>	Födelsedatum • Date of birth <i>30.2.1927</i> Nuvarande adress • Current address <i>Hundpark 72 b, Malmö</i>

Bitrādets namn
Bitrādets adress

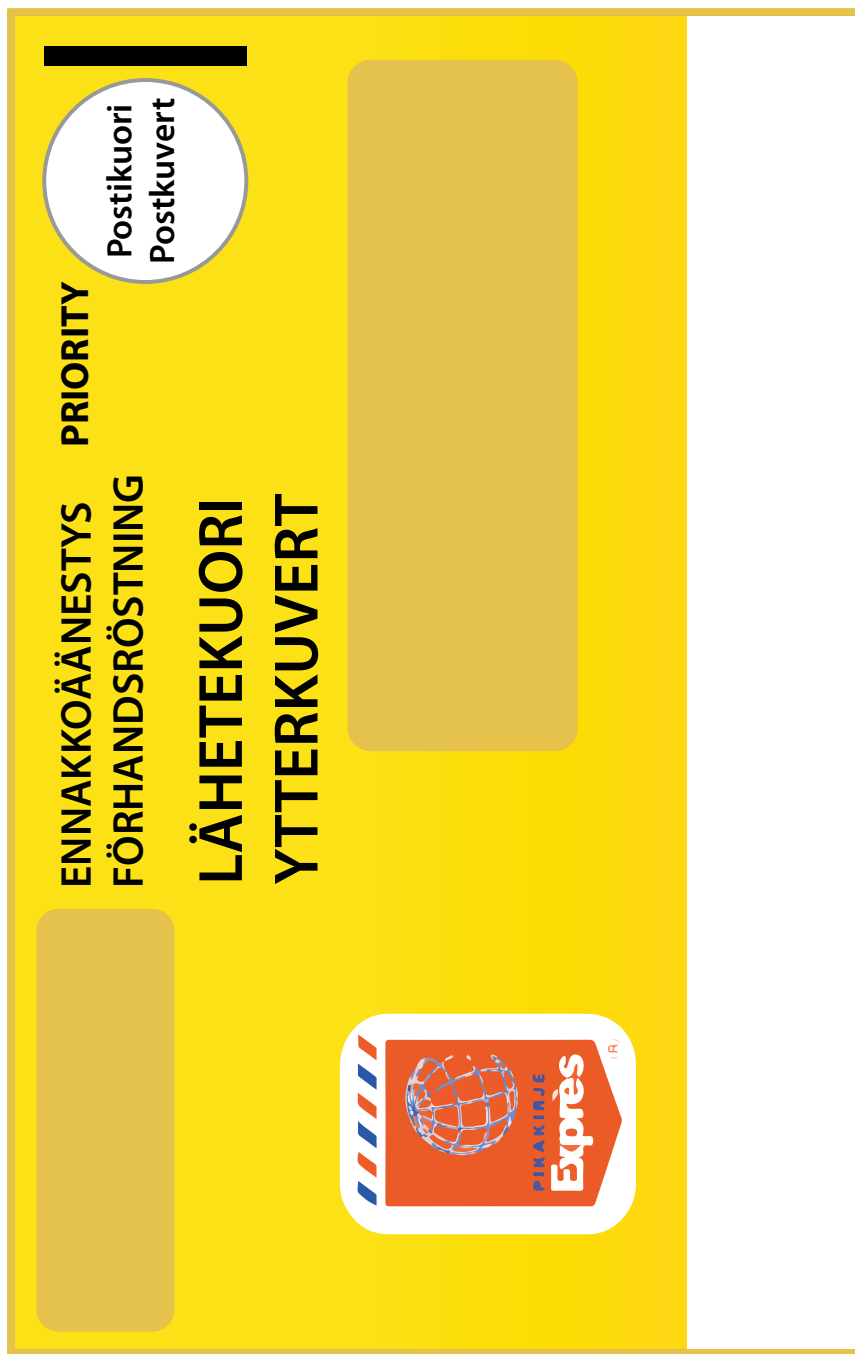
150

**VAALIKUORI
VALKUVERT**

Kirjeäänestyksen vaalikuori Valkuvert för brevröstning

**KIRJEÄÄNESTYKSEN LÄHETEKUORI
YTTERKUVERT FÖR BREVRÖSTNING**

**Tätä kirjettä ei saa postittaa Suomesta
Detta brev får inte postas i Finland**

Liimaa
postimerkki
tähän
Klistra
frimärket här

Luettelo ennakolta äänestäneistä Förteckning över dem som röstat på förhand

Äänestäneiden lukumäärä	5
Antalet röstande	
joista miehiä	2
varav män	

Vaalilomake nro 7
Valblankett nr 7

VAALITOIMITSIJA TAI VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALFÖRRÄTTAREN ELLER VALBESTYRELSEN

Huomautuksia Anmärkningar Äänestäjien itse valitsema avustajat Biträden som utsetts av de röstande	Alla övriga röstningar (och röstande)
	har antecknats i rösträttsregistret

VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALBESTYRELSEN

Ennakkoonäänestyspäivät ja kellonajat Dagar och klockslag för förhandsröstningen	
Vaalitoimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsen Valbestyrelsens ordförande, viceordförande och medlem Varajäsenet Suppleanter	
Allekirjoitukset Underskrift	☐ Luettu ja tarkastettu ☐ Uppläst och justerat Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem

BILAGA 9: Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert

KVITTERINGSLISTA AV YTTERKUVERT

Kvitteringslista över förhandsröstningens ytterkuvert som lämnats till postens transport

Avsändare

Malax (kommunen/staden)

Valförrättare i förhandsröstningen

Valbestyrelse

Centralvalnämnden

Utrikesministeriet

Posten som tar emot försändelserna:

namnet: 66100 | Malax
Postnummer Postkontor

Inlämningsdag

Ytterkuvertens antal

Postens kvittering Datering

17/1/-24	3 st	Stina Holm 17.1.2024
18/1/-24	4 st	Stina Holm 18.1.2024
19/1/-24	3 st	Stina Holm 19.1.2024
/ /	st	
/ /	st	
/ /	st	
/ /	st	
/ /	st	

Avsändaren antecknar dagligen på denna lista antalet ytterkuvert. Posten kvitterar försändelserna mottagna (namn och datum eller datumstämpel). Kuverten har portobeteckningen "postkuvert", så brevöversändelseförteckningen behöver inte användas.

Käännä

BILAGA 10: Hemmaröstningsblankett

ANMÄLAN TILL HEMMARÖSTNING

Blanketten returneras till centralvalnämnden i den egna kommunen.

Valets namn

Valdagen

TILL CENTRALVALNÄMNDEN

Jag vill rösta hemma, eftersom min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäliga svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

Anmälan gjord av	Efternamn		
	Samtliga förnamn		Personbeteckning
	Adress		
	Postanstalt	Hemkommun	Telefon
	Kan väljaren sörja för att en person som fyllt 18 år är närvarande vid hemmaröstningen?		☐ ja ☐ nej
	En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) röstar i samband med hemmaröstningen.		☐ ja
	Närståendevårdarens fullständiga namn och personbeteckning samt telefonnummer		
	Avtalet om närståendevård gäller ☐ tills vidare ☐ för viss tid t.o.m den		
	Anmälan gjord på väljarens vägnar av (namn, adress, telefon)		
Datum		Underskrift	

Valmyndighetens anteckningar	Anmälan har mottagits per telefon, datum	
	Datum och klockslag för hemmaröstningen	Till uppgiften förordnad valförrättare
	Väljaren har underrättats om hemmaröstningen Datum, underrättelsen lämnad av ☐ per brev ☐ per telefon ☐ per e-post	
	Den närvarande personens namn	Födelsedatum
	Tilläggsuppgifter	
	Hemmaröstningen förrättad, datum och klockslag	
	Valförrättare	

Information och anvisningar på omstående sida

Valblankett nr 14, HEMMARÖSTNINGSBANKETT

INFORMATION OCH ANVISNINGAR OM HEMMARÖSTNING

Vem får förhandsrösta hemma?

En röstberättigad får förhandsrösta hemma om hans eller hennes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Hemmaröstningen förrättas inom den kommun som har antecknats som väljarens hemkommun i röstningsregistret.

Om väljaren kan ta sig till röstningsstället eller förhandsröstningsstället på egen hand eller med hjälp av färdtjänst eller ett röstningsbiträde, anordnas ingen hemmaröstning.

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

Hur anmäler man sig till hemmaröstning?

Den som har rätt att rösta hemma ska till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Centralvalnämndens adress och telefonnummer finns i meddelandekortet (anmälan om rösträtt) som skickats till väljaren. Om en närståendevårdare vill rösta i samband med hemmaröstningen ska detta uppges i anmälan.

Anmälan görs antingen skriftligen med denna blankett eller per telefon. Anmälan kan skickas till centralvalnämnden även per post eller e-post. (Be din kommun om anvisningar för sändning av skyddad e-post.) Den övre delen av blanketten ska fyllas i omsorgsfullt och undertecknas.

Anmälan kan också göras på väljarens vägnar av någon annan, t.ex. en nära anhörig.

Den skriftliga anmälan eller den muntliga anmälan per telefon ska inkomma till den kommunala centralvalnämnden senast tisdagen den 12 dagen före valdagen före klockan 16.

Om du har anmält dig till hemmaröstning, förvarar centralvalnämnden dina personuppgifter ända till det nästa valet för att kunna fråga dig om du vill rösta hemma också vid det. Om du inte vill att dina personuppgifter förvaras ska du meddela detta till centralvalnämnden. Om du vill veta mer om behandlingen av dina personuppgifter och dina rättigheter kan du kontakta centralvalnämnden.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen förrättas under förhandsröstningsperioden den 11 till den femte dagen före valdagen, dvs. från onsdag till tisdag. Tidpunkten då valförrättaren besöker väljaren för att förrätta röstningen meddelas honom eller henne på förhand med minst två timmars noggrannhet.

Hur förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen avviker bara litet från den vanliga förhandsröstningen. Den viktigaste skillnaden ligger i att vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren och väljaren vara närvarande en av väljaren utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år.

Väljaren har rätt att använda ett biträde vid röstningsförrättningen. Också ovan nämnda person som väljaren har utsett eller godkänt kan fungera som biträde.

Väljaren antecknar numret på kandidaten på röstsedeln så att valhemligheten bevaras. Den stämplade röstsedeln läggs in i ett brunt valkuvert. Väljaren fyller i foljebrevet och adresserar det till den kommunala centralvalnämnden. Den person som kallas till platsen tecknar sitt namn på foljebrevet. Valförrättaren antecknar på foljebrevet ett intyg om att röstningen har skett på det sätt som stadgas i lagen. Till sist läggs foljebrevet och meddelandekortet, som eventuellt har fogats till det, samt valkuvertet in i ett gult ytterkuvert, som valförrättaren vidarebefordrar till den kommunala centralvalnämnden.

VAL	Valets namn
	Valkrets
	Kommun eller stad
	Röstningsområdets kod och eventuella namn
VALNÄMNDENS SAMMANSÄTTNING	Ordförande
	Vice ordförande
	Medlemmar
	Ersättare i inträdesordning
VALBITRÄDEN	Valbiträden som utsetts av valnämnden
	Valbiträden som utsetts av de röstande
BITRÄDANDE PERSONAL	Biträdande personal (ValL 16.3 §)
PROTOKOLLFÖRARE	

Valnämndens medlemmar och de valbiträden som utsetts av valnämnden var närvarande under följande perioder:

[illegible]

ANTAL RÖSTBERÄTTIGADE	Antal röstberättigade inom röstningsområdet enligt vallängden	Män	Kvinnor	Totalt
ANTAL PERSONER SOM RÖSTAT PÅ FÖRHAND	Antal personer som enligt vallängden röstat på förhand	Män	Kvinnor	Totalt
INLEDANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Röstningen på valdagen inleddes klockan 9. ☐ ordförande ☐ vice ordförande visade för de närvarande röstande att valurnan var tom och tillslöt valurnan. ☐ Valnämnden använde den elektroniska vallängden.			
AVSLUTANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Valnämndens ☐ ordförande ☐ vice ordförande Röstsedlarna togs ur valurnan och räknades. Likaså räknades antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträttsregistret (den elektroniska vallängden) hade utövat sin rösträtt på valdagen.			
ANTAL RÖSTANDE PÅ VALDAGEN	Antal röstande på valdagen enligt vallängden (De som röstat på förhand inberäknas inte).	Män	Kvinnor	Totalt
ANTAL RÖSTSEDLAR	Antal röstsedlar i valurnan	Antal		
GRANSKNING OCH ORDANDE AV RÖSTSEDLARNA	De röstsedlar som vid granskningen ansågs vara ogiltiga avskildes till en särskild grupp. Antalet ogiltiga röstsedlar var			Antal
	De godkända röstsedlarna ordnades i grupper enligt kandidat. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknades och antecknades på den blankett som bifogats valprotokollet.			Antal
	Antalet godkända röstsedlar var			
	Röstsedlarna granskades inte i valnämnden (ValL 82.2 §).			
	☐ Antalet röstsedlar antecknades dock i detta valprotokoll.			
	Röstsedlarna lades in i ett omslag som tillslöt genom förseglning.	Datum	Klockslag	
ANVÄNDNING AV RESULTATUTRÄKNINGS- SYSTEMET	☐ Valnämnden införde rösterna i resultaträkningssystemet.			
NÄRVARANDE	Namnen på de som var närvarande vid ordnandet och räkningen av röstsedlarna. ValL 184 § (fullmakterna bifogas)			

VALPROTOKOLL

FÖRSTÖRING AV OANVÄNDA RÖSTSEDLAR	☐ Valnämnden förstörde alla oanvända röstsedlar.
	☐ Valnämnden returnerade alla oanvända röstsedlar till centralvalnämnden.
ANMÄRKNING OM FAKTORER SOM PÅ VALDAGEN INVERKAT PÅ RÖSTNINGENS NORMALA FÖRLOPP OCH EVENTUELL YTTTERLIGARE INFORMATION SOM VALNÄMNDEN LÄMNAT	
PROTOKOLLFÖRARENS UNDERSKRIFT	
	Underskrift och namnförtydligande
	Underskrift och namnförtydligande

SLUTANTECKNINGAR

JUSTERING AV PROTOKOLLET	Protokollet har upplästs och justerats.
	☐
UNDERSKRIFT AV VALNÄMNDENS ORDFÖRANDE ELLER VICE ORDFÖRANDE	Underskrift
	Namnförtydligande
UNDERSKRIFT AV EN MEDLEM I VALNÄMNDEN	Underskrift
	Namnförtydligande
BILAGOR	1. Blankett på vilken valresultatet har antecknats (resultatuträkningsblankett 4)

OHJE ÄÄNESTÄJÄLLE

Kirjoittakaa äänestyslipussa olevaan ympyrään ehdokkaanne numero, ei mitään muuta!

Numeroesimerkit:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Jos äänestyslippunne menee pilalle väärän tai sotkuisen merkinnän takia, voitte pyytää vaalivirkailijalta uuden äänestyslipun. Pilalle mennyt äänestyslippu revitään vaalivirkailijan nähten.

Oikeusministeriö

INSTRUKTIONER TILL VÄLJAREN

Skriv i cirkeln på röstsedeln numret på Er kandidat, inget annat!

Siffermallar:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Om Er röstsedel förstörs på grund av felaktig eller suddig anteckning, kan Ni få en ny röstsedel av valfunktionären. Den förstörda röstsedeln ska rivas i valfunktionärens närvaro.

Justitieministeriet

BILAGA 13: Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver

Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver:

Handling/tillbehör/möbel	Den kommunala centralvalnämnden	Valnämnden	Valbestyrelsen	Valförrättare, allmän förhandsröstning	Valförrättare, hemmaröstning	Anmärkningar
1. Valhandlingar						
Röstsedel		x	x	x	x	
Följebrevsblankett			x	x	x*	*För närstående-vårdare som eventuellt röstar
Följebrevsblankett för hemmaröstning					x	
Valkuvert			x	x	x	
Ytterkuvert			x	x	x	
Förteckning över dem som röstat på förhand			x	x		
Hemmaröstningsblankett	x				x	
Kvitteringslista över ytterkuvert			x	x		
Vallängd		x				
Valprotokoll		x				
Kandidatförteckningar (presidentvalet) / sammanställningar av kandidatlistorna (Europaparlamentsvalet)		x	x	x	x	
2. Meddelanden, informationsskyltar m.m.						
Instruktioner till väljaren om röstnings-anteckningen		x	x	x	x	
Informationsaffisch: Förhandsröstning			x*	x		*Vid behov
Informationsaffisch: Röstning på valdagen		x				
Informationsskyltar både inne på röstningsstället och utanför		x	x	x		
Allergi- och astmaförbundets affischer om att djur inte ska hämtas till röstningsstället		x		x		
3. Resultatuträkningsblanketter						
Resultatuträkningsblankett 1: Antalet förhandsröstande	x					
Resultatuträkningsblankett 2: Antalet röstande på valdagen, preliminär uppgift	x	x				
Resultatuträkningsblankett 3: Antalet röster på valdagen, preliminärräkning	x	x				

Resultatuträkningsblankett 4: Bilaga till valprotokollet		x				
4. Tillbehör m.m.						
Valstämplar		x	x	x	x	
Förseglingmaterial	x	x				
Namnskyltar för valfunktionärerna		x	x	x	x	
Kopia av beslutet om tillsättande av valnämnden/valbestyrelsen		x	x			
Pennor		x	x	x	x	
Anteckningsmaterial		x	x	x	x	
Räknare		x				
Skärm som skyddar vallängden		x				
5. Möbler						
Röstningsbås		x	x*	x		*Eller motsvarande
Röstningsbås för rörelsehindrade		x	x	x		
Övriga möbler		x		x		
Valurnor		x		x*		*Om sådana används
6. IT-utrustning						
Arbetsstation	x	x*		x*		*Om rösträttsdatasystem används **Frivillig användning
Datakommunikationsförbindelser	x	x*		x*		
Identifieringsmedel	x	x*		x*		
Skrivare				x*		
Streckkodsläsare**		x*		x*		
7. Val- och VAT-anvisningar						
Valanvisningar (nr 1–5)	nr 1	nr 2	nr 3	nr 4	nr 5	
VAT-anvisningar (nr 1–5b)	nr 1, 2b, 4b och 5b	nr 4d*, 4e*	4e*	nr 4c*		*Om rösträttsdatasystem används
8. Övrigt material						
Förteckning över de sista inlämningspunkterna för brev och expressbrev vid Postens försäljningspunkter	x		x	x		
Förteckning över adresserna till alla kommuners centralvalnämnder*	x		x	x		*Kan skrivas ut på adressen vaalit.fi/sv

Checklista för röstningsställets tillgänglighet

01/2021

1. Ankomsten till röstningsstället

- Ligger röstningsstället invid goda trafikförbindelser och finns det en hållplats för kollektivtrafiken nära röstningsstället?
- Finns det nära entrén ett ställe där skjuttrafiken (bl.a. invataxi) kan stanna?
- Finns det handikapparkeringsplatser (3,6 m bred och 5 m lång) i närheten av röstningsstället?
- Är gångvägen som leder till entrén guidad?
- Är gångvägen som leder till entrén lätt att upptäcka och har en jämn, fast och halkfri yta?
- Är gångvägens lutningar högst 5 % (1:20).

2. Entrén

- Har tillgängliga gångvägar på röstningsstället tydliga och lättlästa skyltar?
- Har passagerarna bredvid trappan en ramp med en lutning på högst 8 % och bredden minst 900 mm.
- Har trappor och ramper ledstänger på vardera sidor.
- Finns det framför ytterdörren en avsats på minst 1500 mm x 1500 mm?
- Finns det på den sida där ytterdörren öppnas minst 400 mm fritt utrymme, som den som använder rullstol behöver för att öppna dörren?
- Är dörröppningens bredd minst 850 mm och tröskelns höjd högst 20 mm?
- Öppnar sig dörren automatiskt eller är den annars lätt att öppna (den kraft som behövs för att öppna dörren får vara högst 10 N dvs. 1 kg)?
- Har vindfångets matta eller golvtrall högst 5 mm x 30 mm glipor och orsakar mattan inte en nivåskillnad som är högst 20 mm?
- Är vindfånget minst 1500 mm x 1500 mm, om båda dörrar öppnas utåt från vindfånget?
- Är vindfånget minst 1500 mm bred och 2300 djup, om en av dörrarna öppnas inåt vindfånget?

3. Röstningsstället

- Finns det på röstningsstället minst ett röstningsbås där man kan fylla i röstsedeln sittande? Finns under röstningsbåsets bord (höjden 750–800 mm) ett benutrymme (bredd minst 800 mm, djup minst 600 mm och höjd minst 670 mm)? Eller finns det på röstningsstället höjjusterbara bord?
- Är belysningen i röstningsbåsen bländfri och tillräcklig? (500–750 lux på bordsytan)
- Finns det sittplatser på röstningsstället så att väljarna vid behov kan vila?
- Finns det på förhandsröstningsstället och röstningsstället på valdagen en person som utsetts till valbiträde?
- Om det bland valfunktionärerna finns personer som använder hjälpmedel, ska det finnas toaletterum, som är lämpliga för användare av rullstol.

Vissa tidsfrister i presidentvalet 2024

**Valdag vid det första valet är 28 januari 2024
Valdag vid det eventuella andra valet är 11 februari 2024**

Tidpunkt	¹	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
Augusti-september 2021		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
Den 28 juli 2023 tidigast		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidaten valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	²
Den 28 juli 2023 tidigast		Partiet	Kampanjtiden för presidentvalet inleds	³
Augusti 2023 senast		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	8 § 1 och 2 mom.
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen	9 § 1 mom. 2 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsenheter inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §

¹ Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).

² Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009) 2 § 1 mom.

³ Partilag (10/1969) 8 § 3 mom.

Lördag 28.10.2023 tidigast		En röstberättigad	Beställningen av brevröstnings- handlingar inleds	66 c §
Utan dröjsmål efter att en beställning av brevröst- ningshandlingar har tagits emot		Justitieministeriet	Brevröstningshandlingarna sänds till de röstberättigade som beställt dem	66 c § 4 mom.
Fredag 3 november 2023 senast ⁴		Kommunstyrelsen/ Centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens all- männa förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen meddelas till Myndigheten för digitalisering och befolknings- data via valdatasystemet	9 § 4 mom.
Fredag 3 november 2024 kl. 12 senast		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontakt- uppgifter meddelas till Myndig- heten för digitalisering och be- folkningsdata via valdatasyste- met	13 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hem- landet och till hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska beskickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlan- det förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning om- bord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstnings- ställena och röstningstiderna vid dessa tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i kommunen tillkännages	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Måndag 4 december 2023 senast	55.	Justitieministeriet	Partierna och deras namnteck- nare meddelas till Helsingfors valkrets-nämnd	32 §
Måndag 4 december 2023 senast	55.	Helsingfors valkrets- nämnd	Beslut om arrangemangen vid mottagning av kandidatansökan	34 §

⁴ Den sista dagen enligt vallagen är fredagen den 8 december 2023. Av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 2.6.2023 (VN/17100/2023) (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställena inom valkretsen i fråga samt deras adresser och öppettider) ska uppgifterna meddelas senast den 3 november 2023.

			Angående beslutet avfattas en kungörelse som ska delges de valombud som partierna har meddelat och hållas framlagd i valkretsnsändens sammanträdeslokal och publiceras i den officiella tidningen.	
Freitag 8 december 2023	51.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Uppgifterna i rösträtsregistret fastställs	18 § 2 och 3 mom.
Måndag 11 december 2023 senast	48.	Partiet och valmansföreringen	Valombudet meddelas till Helsingfors valkretsnsänd	131 § 4 mom.
Tisdag 12 december 2023 före kl. 16	47.	Valombudet	Kandidatansökan ska senast lämnas in till Helsingfors valkretsnsänd	132 §
Onsdag 13 december 2023 senast	46.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Upprättande av rösträtsregistret	18 § 1 mom.
Måndag 18 december 2023	41.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rösträtsregistret finns framlagt för kontroll på de ställen som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämt	23 §
Måndag 18 december 2023	41.	Helsingfors valkretsnsänd	Kandidatansökningarna granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden Kandidaternas inbördes ordningsföljd bestäms för kandidatförteckningen	35–37 §
Utan dröjsmål		Helsingfors valkretsnsänd	Underrättelse till statsrådet om endast en kandidat ställts upp inom föreskriven tid	136 §
Utan dröjsmål efter att den i 136 § avsedda underrättelsen har mottagits		Statsrådet	Statsrådet konstaterar att den enda uppställda kandidaten blir vald till republikens president, meddelar honom eller henne skriftligen detta och utfärdar en kungörelse om saken som ska publiceras i Finlands författningssamling	136 §
Onsdag 20 december 2023 före klockan 16	39.	Valombudet	Rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till den	38 §
Onsdag 20 december 2023 efter klockan 16	39.	Helsingfors valkretsnsänd	De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §

Torsdag 21 december 2023	38.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut som eventuellt fattas efter att kandidatsökningarna har behandlats om att en kandidat inte tas upp i kandidatförteckningen för presidentvalet	40 §
Torsdag 21 december 2023 senast	38.	Helsingfors valkrets-nämnd	Ett tillkännagivande om de uppställda kandidaterna upprättas och publiceras i Finlands författningssamling	135 §
Torsdag 21 december 2023	38.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatförteckningen för presidentvalet upprättas	42 § 1 mom.
Torsdag 21 december 2023 tidigast efter att kandidatförteckningen för presidentvalet har uppgjorts	38.	De partier eller de valombud för valmansföreningar som ställt upp kandidater, eller valombudens ersättare	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	⁵
Torsdag 21 december 2023	38.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Torsdag 4 januari 2024 senast	24.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Ett meddelandekort skickas till de röstberättigade vars adress är känd	21 § 4 mom.
Onsdag 10 januari 2024	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg inleds	47 § 1 mom.
Fredag 12 januari 2024 före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkanden som gäller rösträtsregistret framställs hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	24 § 1 mom.
Måndag 15 januari 2024	13.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rättelseyrkandena avgörs	25 § 1 mom.
Utan dröjsmål efter beslutet av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Beslutet med anledning av begäran om omprövning delges parterna och meddelandekortet sänds, om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträtsregistret	25 § 2 mom.
Tisdag 16 januari 2024 före kl. 12 senast	12.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Eventuella ändringar som föranleds av besluten till följd av rättelseyrkanden görs i rösträtsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2024 före kl. 12 senast	12.	Befolkningsregistercentralen/magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i rösträtsregistret	26 § 1 mom.

⁵ Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

Utan dröjsmål efter de ovan nämnda besluten		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Beslut som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fattat i form av självrättelse delges den part självrättelsen gäller och ett meddelandekort sänds	25 § 2 mom. samt 26 § 2 och 3 mom.
Senast den sjunde dagen efter att parten delgavs beslutet		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och besvär över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket en person med stöd av 26 § 2 mom. har antecknats i rösträtsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2024 kl. 12	12.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rösträtsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2024 före kl. 16 senast	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 §
Onsdag 17 januari 2024	11.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar inleds	47 § 1 mom.
Lördag 20 januari 2024	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 23 januari 2024	5.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet avslutas	47 § 1 mom.
Onsdag 24 januari 2024 från och med kl. 18 ⁶	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur rösträtsregistret röstningsområdesvis och längderna levereras till centralvalnämnderna	71 § 1 mom.
Fredag 26 januari 2024 kl. 19	2.	De som brevröstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den berörda kommunens centralvalnämnd	66 e § 3 mom.
Fredag 26 januari 2024 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hin- ner behandlas	63 § 1 mom.
Efter att brevröstningshandlingarna granskats		Centralvalnämnden	De röstsedlar som lämnats vid brevröstning stämplas och innesluts i nya kuvert	66 g § 3 mom.

⁶ På grund av de förberedelser som behövs för utskriften stängs rösträtsregistret en timme före den tidsfrist som anges i 71 § 1 mom. i vallagen.

Lördag 27.1.2024 senast	1.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen lämnas in till Statens revisionsverk	⁷
Söndag 28 januari 2024 kl. 9–20	VD	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 § och 127 § 1 mom. och 189 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2024 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl kl. 10	VD	Valkretsnämnden	Räkning av förhandsröster (inkl. brevröster)	86 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2024 efter kl. 20	VD	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 29 januari 2024 senast kl. 12	1.	Valkretsnämnden	De röster som avgetts på valdagen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Tisdag 30 januari 2024 vid ett möte som inleds kl. 10	2.	Valkretsnämnden	De röstetal som varje kandidat fått i valkretsen i det första valet fastställs och meddelas till Helsingfors valkretsnämnd	137 §
Tisdag 30 januari 2024 utan dröjsmål efter att ha fått de meddelanden som avses i 137 §	2.	Helsingfors valkretsnämnd	Det slutliga antal röster som i det första valet avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster fastställs och meddelas till justitieministeriet	138 § 1 mom.
Utan dröjsmål		Statsrådet	Om någon kandidat vid det första valet i hela landet har fått mer än hälften av de avgivna rösterna, konstateras att kandidaten har blivit vald till republikens president. Den som har blivit vald underrättas om detta och en kungörelse publiceras i Finlands författningssamling.	138 § 2 mom.
Utan dröjsmål		Justitieministeriet	Om ingen av kandidaterna har blivit vald vid det första valet utfärdas en kungörelse om resultatet av det första valet och att det förrättas ett andra val. Kungörelsen publiceras i Finlands författningssamling.	139 §

⁷ L om kandidaters valfinansiering, 11 §

Det eventuella andra valet

Utan dröjsmål	12.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatförteckningen för det andra valet upprättas (och uppgifterna i det riksomfattande kandidatregistret uppdateras)	42 § 2 mom.
Tisdag 30 januari 2024 före kl. 16	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma (om inte detta har gjorts redan i samband med första valet)	55 § 1 mom.
Onsdag 31 januari 2024	11.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen vid det andra valet i hemlandet och i finska beskickningar samt hemmaröstningen inleds	
Lördag 3 februari 2024	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen vid det andra valet avslutas i utlandet	
Tisdag 6 februari 2024	5.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen vid det andra valet i hemlandet och hemmaröstningen avslutas	
Onsdag 7 februari 2024 från och med kl. 18	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur röst-rättsregistret röstningsområdes-vis och längderna levereras till centralvalnämnderna	
Fredag 9 februari 2024 kl. 19	2.	De som brevröstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den berörda kommunens centralvalnämnd	66 e § 3 mom.
Fredag 9 februari 2024	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna vid det andra valet granskas så att de handlingar som kommit in fredagen den 3 februari 2024 före kl. 19 hinner behandlas	63 § 1 mom.
Efter att brevröstnings-handlingarna granskats		Centralvalnämnden	De röstsedlar som lämnats vid brevröstning stämplas och innesluts i nya kuvert	66 g § 3 mom.
Söndag 11 februari 2024	VD	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 och 127 § 2 mom.
Söndag 11 februari 2024 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl kl. 10	VD	Valkrets-nämnden	Räkning av förhandsröster (inkl. brevröster)	86 § 1 mom.
Söndag 11 februari 2024 efter kl. 20	VD	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 § 1 mom.

Måndag 12 februari 2024 senast kl. 12	1.	Valkrets-nämnden	De röster som avgetts på valda- gen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Onsdag 14 februari 2024 kl. 18	3.	Valkrets-nämnden	De röstetal som kandidaterna fått i valkretsen i det andra valet fastställs; kandidaternas röstetal och det totala antalet avgivna röster i va- let meddelas till Helsingfors val- krets-nämnd	141 §
Onsdag 14 februari 2024	3.	Helsingfors valkrets- nämnd	Det slutliga antalet röster som i det andra valet avgetts för kandi- daterna i hela landet fastställs och meddelas till statsrådet	142 § 1 mom.
Torsdag 15 februari 2024	4.	Statsrådet	Konstaterar vilkendera kandida- ten som har valts till republikens president och underrättar den som blivit vald om detta samt utfärdar en kungörelse om valre- sultatet. Kungörelsen publiceras i Finlands författningssamling.	142 § 2 mom.
Söndag 25 februari 2024	14.	Kandidaten	Sådana kostnader för kandida- tens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan inte längre uppkomma	⁸
Söndag 25 februari 2024		Partiet	Kampanjtiden för presidentvalet går ut	⁹
Fredag 1 mars 2024		Republikens president	Presidenten tillträder sitt äm- bete ¹⁰	¹¹
Efter valförrättningen		Justitieministeriet	Arkivutskriften matas ut ur rösträttsregistret och uppgifterna i registret utplånas	29 § 3 mom.
Efter arkivutskriften		Myndigheten för digi- talisering och befolk- ningsdata	Uppgifterna i rösträttsregistret utplånas	29 § 3 mom.
Inom två månader efter det att valresultatet har fast- ställts (antingen torsdag 28 mars 2024 eller måndag 15 april 2024)		De partier eller de val- ombud för valmansför- eningar som ställt upp kandidater, eller val- ombudens ersättare	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revis- ionsverk	¹²

⁸ Lag om kandidaters valfinansiering 8 § 1 mom. Om det inte förrättas ett andra val är tidsfristen söndag 11 februari 2024.

⁹ Partilag 8 § 3 mom. Om det inte förrättas ett andra val är tidsfristen söndag 11 februari 2024.

¹⁰ Bli presidenten vald redan i det första valet tillträder han eller hon sitt ämbete torsdagen den 1 februari 2024.

¹¹ Grundlagen 55 § 1 mom.

¹² Lag om kandidaters valfinansiering 5 och 8 § och lag om beräkning av laga tid (150/1930) 3 och 5 §.

Vissa bestämda tider vid Europaparlamentsvalet 2024

Valdag 9 juni 2024

Tidpunkt	¹	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
Augusti-september 2021		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
Augusti 2023 senast		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	8 § 1 och 2 mom.
Lördag 9.12.2023 tidigast		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidats valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	²
Lördag 9.12.2023 tidigast		Partiet	Kampanjtiden för Europaparlamentsvalet inleds	³
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen	9 § 1 mom. 2) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsställen inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §
Lördag 9.3.2024 tidigast		En röstberättigad	Beställningen av brevröstningshandlingar inleds	66 c §

¹ Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).

² Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009) 2 § 1 mom.

³ Partilag (10/1969) 8 § 3 mom.

Utan dröjsmål efter att beställningen av brev-röstningshandlingar har tagits emot		Justitieministeriet	Brevröstningshandlingarna sänds till de röstberättigade som beställt dem	66 c § 4 mom.
I god tid		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Medborgare i andra medlemsstater i EU, som uppfyller villkoren för rösträtt, meddelas att de kommer att ha rösträtt och vara valbara vid Europaparlamentsvalet	22 §
Torsdag 21.3.2024 senast kl. 16	80.	Medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen	Meddelar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att de vill utöva sin rösträtt i Finland eller återta en tidigare inlämnad anmälan	18 § 5 mom.
Utan dröjsmål efter 21.3.2024		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Underrättar myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar utöva sin rösträtt i Finland	162 §
Fredag 22.3.2024 senast kl. 12		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata via valdatasystemet	13 § 4 mom.
Fredag 22.3.2024 senast kl. 12	⁴	Kommunstyrelsen/centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen meddelas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata via valdatasystemet	9 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska beskickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.

⁴ Den sista tidpunkten enligt vallagen är fredagen den 19 april 2024, men av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 2.6.2024 VN/17100/2023 (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställen och deras adresser samt öppettider i den röstberättigades valkrets) ska uppgifterna meddelas senast den 22 mars 2024.

I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Information om var kommunens förhandsröstningsställena finns och om röstningsställena på valdagen	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Fredag 19.4.2024 kl. 24	51.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Fastställande av uppgifterna i rösträtsregistret	18 § 2 och 3 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 22.4.2024 senast	48.	Justitieministeriet	Meddelande om partier samt partiernas namntecknare till Helsingfors valkrets-nämnd	31 § och 32 §
Måndag 22.4.2024 senast	48.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut om på vilket sätt kandidatsökningarna ges in och kungörelse om detta	34 §
Måndag 22.4.2024	48.	Partiet	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd sitt valombud och valombudets ersättare (namn, personbeteckning och kontaktinformation)	170 § 4 mom.
Onsdag 24.4.2024 senast	46.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Upprättande av rösträtsregistret	18 § 1 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 29.4.2024	41.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rösträtsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer	23 § 1 mom.
Torsdag 30.4.2024 före kl. 16	40.	Valombudet	Kandidatansökan samt meddelande om valförbund och gemensam lista ska ges in till Helsingfors valkrets-nämnd ⁵	171, 173 och 175 §
Utan dröjsmål		Helsingfors valkrets-nämnd	Underrättar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	177 §
Utan dröjsmål		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Underrättar den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat	177 §

			om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	
Utan dröjsmål		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen i samma val	176 §
Inom fem arbetsdagar från att begäran tagits emot		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Uppgifter för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i en annan EU-medlemsstat ska lämnas till den behöriga myndigheten i medlemsstaten i fråga	177a § ⁶
Måndag 6.5.2024	34.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatansökningarna granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden Partiernas, gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd bestäms för sammanställningen av kandidatlistorna	35–37 §
Onsdag 8.5.2024 före kl. 16	32.	Valombudet	Vid behov rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till dem	38 §
Onsdag 8.5.2024 efter kl. 16	32.	Helsingfors valkrets-nämnd	De kandidatansökan som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §
Fredag 10.5.2024 före kl. 12	31. ⁵	Valombudet	Kandidatansökan av ett parti eller en valmansförening, vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, återtas	40 § 2
Fredag 10.5.2024 innan sammanställningen av kandidatlistorna görs upp	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut, som eventuellt fattas efter att kandidatansökningarna har behandlats, om att en kandidat inte tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna	40 §

⁵ Torsdag 9.5. Kristi himmelsfärds dag

Fredag 10.5.2024	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Uppgörande av sammanställningen av kandidatlistorna	41 §
Efter att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp		Helsingfors valkrets-nämnd	Distribution av sammanställningen av kandidatlistorna	44 §
Fredag 10.5.2024	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Fredag 10.5.2024	31.	Den som brevröstar	Brevröstningen inleds	66 d § 1 mom.
Efter att sammanställningen av kandidatlistorna har uppgjorts	31.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	⁶
Torsdag 16.5.2024 senast	24.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Ett meddelandekort sänds till de röstberättigade vars adress är känd Vid Europaparlamentsval sänds kortet emellertid inte till sådana i röstregisteret införda personer som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata antecknar i röstregisteret som saknande rösträtt.	21 § 4 mom. 21 § 4 mom. och 26 § 5 mom.
Onsdag 22.5.2024	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg kan inledas	47 § 1 mom.
Fredag 24.5.2024 före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkande som gäller röstregisteret framställs hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	24 § 1 mom.
Måndag 27.5.2024	13.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rättelseyrkandet avgörs	25 § 1 mom.
Omedelbart efter beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Beslutet med anledning av rättelseyrkandet delges parterna och meddelandekortet sänds, om beslutet innefattar att personen i fråga införs i röstregisteret	25 § 2 mom.
Tisdag 28.5.2024 före kl. 12	12.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Eventuella ändringar till följd av beslutet om rättelseyrkande förs in i röstregisteret	25 § 1 mom.
Tisdag 28.5.2024 före kl. 12	12.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i röstregisteret	26 § 1 mom. och 5 mom.

⁶ Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

Utan dröjsmål		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Myndighetens för digitalisering och befolkningsdata beslut som föranleds av självrättelser delges personen i fråga och ett meddelandekort skickas	26 § 2 mom. och 25 § 2 mom. 26 § 3 mom.
Senast den sjunde dagen efter den dag då personen i fråga delgavs beslutet eller det publicerades i den officiella tidningen		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket en person med stöd av 26.2 § antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 28.5.2024 fr.o.m. kl. 12	12.	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rösträttsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 28.5.2024 före kl. 16	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 § 1 mom.
Onsdag 29.5.2024	11.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar samt hemmaröstningen inleds	47 § 1 mom.
Lördag 1.6.2024	8.	Valförrättarna	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 4.6.2024	5.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och hemmaröstningen avslutas	47 § 1 mom.
Onsdag 5.6.2024 fr.o.m. kl. 18 ⁷	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur rösträttsregistret röstningsområdesvis och längderna ställs till centralvalnämnderna	71 § 1 mom.
Fredag 7.6.2024 före kl. 19	2.	Den som brevröstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den behöriga kommunala centralvalnämnden	66 e § 3 mom.
Fredag 7.6.2024 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hin- ner behandlas	63 § 1 mom. och 66 g § 1 mom.

⁷På grund av förberedelserna som behövs för utskrivandet stängs rösträttsregistret en timme före tidsfristen som anges i 71 § 1 mom. i vallagen.

Efter att brevröstningshandlingarna granskats		Centralvalnämnden	De röstsedlar som lämnats vid brevröstning stämplas på nytt och innesluts i nya kuvert	66 g § 3 mom.
Lördag 8.6.2024	1.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen lämnas in till Statens revisionsverk	⁸
Söndag 9.6.2024 kl. 9-20	VD	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 §
Söndag 9.6.2024 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl tidigast kl. 10	VD	Valkrets-nämnden	Räkning av förhandsröster (och brevröster)	86 § 1 mom.
Söndag 9.6.2024 Efter kl. 20	VD	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 10.6.2024 Senast kl. 12	1.	Valkrets-nämnden	De röster som avgetts på valdagen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Onsdag 12.6.2024 vid mötet som inleds kl. 18	3.	Valkrets-nämnden	Fastställande av valresultatet och meddelande om röstetalen och antalet röster till Helsingfors valkrets-nämnd	178 §
Onsdag 12.6.2024 utan dröjsmål efter ovan nämnda meddelande		Helsingfors valkrets-nämnd	Fastställande av valresultatet i hela landet, meddelande av resultatet till justitieministeriet, kungörelse om resultatet och sändande av fullmakterna till de invalda	179, 181 och 182 §
Inom 14 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts		Ändringssökanden	Besvär över beslut av Helsingfors valkrets-nämnd med vilket resultatet har fastställts ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol	100-102 §
Söndag 23.6.2024		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidaten valkampanj i valet som finansieras med valfinansiering kan inte länge uppkomma	⁹
Söndag 23.6.2024		Partiet	Kampanjtiden för valet går ut	¹⁰
När valresultatet har vunnit laga kraft		Justitieministeriet	Arkivutskrifter matas ut ur röst-rättsregistret	29 § 3 mom.

⁸ L om kandidaters valfinansiering 11 §

⁹ L om kandidaters valfinansiering, 2 § mom.

¹⁰ Partilag 8 § 3 mom.

Efter att arkivutskriften har matats ut		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Uppgifterna utplånas ur rösträttsregistret	29 § 3 mom.
Inom två månader från att valresultatet har fastställts (senast måndagen den 12.8.2024)		Den som valts till ledamot av Europaparlamentet och den som bestämts till ersättare för ledamot vid fastställande av valresultatet	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	¹¹
Senast 31.12.2024 och varje kalenderår under valperioden vid behov		Ledamot av Europaparlamentet och ersättare (vid behov)	Efterhandsredovisning om valfinansieringen lämnas in till Statens revisionsverk	¹²

¹¹ 5 och 8 § i lagen om kandidaters valfinansiering

¹² L om kandidaters valfinansiering 11 a §

PRESIDENTVAL 1:A VALET

28 januari 2024

Förhandsröstning:

I Finland 17–23.1.2024

Utomlands 17–20.1.2024

PRESIDENTVAL 2:A VALET

11 februari 2024

Förhandsröstning:

I Finland 31.1–6.2.2024

Utomlands 31.1–3.2.2024

EUROPAPARLAMENTSVAL

9 juni 2024

Förhandsröstning:

I Finland 29.5–4.6.2024

Utomlands 29.5–1.6.2024

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET